

عربی کی دوسری کتاب

۶

مڈل سکولوں کی دوسری جماعت کے واسطے ہے
سررشتہ تعلیم پنجاب کے صاحب ڈائریکٹر بہادر کے
حکم سے

منشی گلاب سنگھ گورنمنٹ پبلشر و مینیجر سنٹرل بک ہاؤس پنجاب
نے اپنے مطبع مفید عام لاہور میں چھاپی

۱۹۰۵ء

سررشتہ تعلیم پنجاب کی بے اجازت کوئی نہ چھاپے

السلام رحمہ اللہ

عربی کی دوسری کتاب

أَلَا بُدَّ مِنَ الذَّهَابِ إِلَى

الشُّوقِ ؟

لَيْسَ الذَّهَابُ مِمَّا يَضُرُّ دُرِّيَّ *

مَا يُعْمَلُ لِتَعَلُّمِ اللِّسَانِ

الْفَرَسَاوِي ؟

يَلْزَمُ السَّعْيُ الْيَكْمُ لِمَا يَلْزَمُ *

مَا يَلْزَمُنِي ؟ مَا يَلْزَمُ عَلَيَّ ؟

عَلَيْكَ الشُّكُونُ وَالْفَرَارُ *

إِلَى آتِي مَكَانٍ يَدَّهَبُ ؟

عَلَيْهِ الذَّهَابُ لِأَخْبَرِ

الْكِتَابِ *

آیا بازار رفتن ضروری است ؟

در آنجا رفتن ضروری نیست *

برائے آموختن زبان فرانس

چہ باید کرد ؟

در خواندن اس محنتے باید *

چہ چیز مرا لازم است *

ترا قرار باید گرفت *

او را کجا رفتنی است *

او را برائے گرفتن کتاب

رفتنیست *

ایشان را چه چیز خرید نیست ؟
 ایشان را گوشت گاو خرید نیست +
 ترا چه باید خواند ؟ +
 ترا چه چیز درکار است ؟
 مرا رویه درکار است +
 آیا ترا یک درهم درکار است ؟
 آیا ترا بسیار درکار است ؟
 بله - مرا بسیار درکار است +
 من صرف یک پول میخواهم +
 تو صرف همین میخواهی ؟
 بله - صرف همین میخواهم +
 چه قدر میخواهی ؟
 برادر ترا چه قدر درکار است ؟
 او را صرف دو درهم درکار است +
 آیا بقدر حاجت خود میداری ؟
 او بقدر احتیاج خود میدارد +
 ایشان حسب ضرورت خود
 ندارند +

عَلَيْهِمْ اشْتَرَاءُ آيٍ شَيْءٍ ؟
 عَلَيْهِمْ اشْتَرَاءُ لَحْمِ الْبَقَرِ +
 قِرَاءَةُ آيٍ شَيْءٍ عَلَى ؟
 آيٍ شَيْءٍ يَحْتَاجُ إِلَيْهِ ؟
 أَنَا أَحْتَاجُ إِلَى رُوفِيَةٍ +
 أَتَحْتَاجُ إِلَى دُرْهَمٍ وَاحِدَةٍ ؟
 أَتَحْتَاجُ إِلَى أَكْثَرِينَ دُرْهَمٍ ؟
 نَعَمْ - أَحْتَاجُ إِلَى الْأَكْثَرِ +
 أَطْلُبُ فَلَنَّا وَاحِدَةً فَقَطْ +
 أَتَطْلُبُ هَذَا فَقَطْ ؟
 نَعَمْ - أَطْلُبُ هَذَا فَقَطْ +
 كَمْ تَطْلُبُ ؟
 إِلَى كَمْ يَحْتَاجُ أَخُوكَ ؟
 يَحْتَاجُ إِلَى دُرْهَمَيْنِ فَقَطْ +
 أَعِنْدَكَ مَا يَحْتَاجُ إِلَيْهِ ؟
 عِنْدَهُ مَا يَحْتَاجُ إِلَيْهِ +
 لَيْسَ عِنْدَهُمْ مَا يَحْتَاجُ
 إِلَيْهِ +

آیا تو زیادہ نمی خواہی؟ ✕

زیادہ نمی خواہم + /

او زیادہ نمی خواهد + /

آیا تیرا ہرگز آزموختن زبان

فراموشی بخفتہ زوداد؟

بلے - در آموختش خفتہ کشیدم +

مرا چہ کردنی است؟ ✕

ترا کار باید کرد + ✕

آیا مرا در آنجا رفتنی است؟ +

ترا در آنجا رفتن رواست +

ایں کتاب بچند مے ارزد؟ +

بدو روپیہ مے ارزد + ✕

آں ہندوق بچند مے ارزد؟ ✕

صرف بہ پنج روپیہ مے ارزد +

آں چیز در بازار بچہ مے ارزد +

أَلَا تَطْلُبُ زِيَادَةً؟

لَا أَطْلُبُ زِيَادَةً +

لَا يَطْلُبُ وَلَا تَسْتَعِينِي زِيَادَةً +

أَدَقَمَ عَلَيْكَ النَّعَبُ فِي تَعَالَى

الْبَاسِ الْفَرَسَاوِيَّ +

تَعَبَ وَقَمَ عَلَى نَعَبٍ فِي تَعَالَى

أَتَى عَلَى نَعَبٍ زِيَادَةً +

عَلَيْكَ أَنْ تَعَلَ شَيْئًا يَصْنَعُكَ +

هَلْ عَلَى الدَّهَابِ كَمَّةٌ؟

يَجُودُ لَكَ الدَّهَابُ إِلَى ذَلِكَ

الْمَوْضِعِ +

يَكُمُ يَبَاغُ هَذَا الْكِتَابُ فِي

الْوَقْعِ؟

يَبَاغُ بِرُوفِيَّتَيْنِ فِي تَقْنِيسِ

الْأَمْرِ +

يَكُمُ يَبَاغُ ذَلِكَ الْبُنْدُوقُ؟

يَبَاغُ بِخَمْسِ رُوفِيَّاتٍ فَقَطْ +

يَكُمُ يَبَاغُ ذَلِكَ الشَّيْءُ فِي الشُّوقِ؟

لَمْ يَسْأَلْهُ كَثِيرًا لَّيْسَ بِغَالٍ +
 لَا يَبْأُحُ يَتَّقِي +
 يَبْأُحُ هَذَا يَأْكُلُ مِنْهُ +
 لَا يَبْأُحُ هَذَا يَمِثِلُ ذَاكَ +
 أَلَسْتُ كَمِثْلِ أَخِي ؟
 بَلَى - أَنْتَ أَفْضَلُ مِنْهُ +
 أَلَسْتُ كَمِثْلِهِ ؟
 أَلَا يَرُدُّ كِتَابَكَ عَلَيْكَ ؟
 بَلَى - يَرُدُّهُ +
 هَلْ رَدَّ عَلَيْكَ مُعَازَكَ ؟
 نَعَمْ - رَدَّهَا +
 أَشَوَّعَ أَخْلُوكَ فِي تَرْجُمَتِهِ
 الْآنَ ؟
 مَا شَرَعَ إِلَى الْآنَ +
 أَتَهْدِي هِدْيَةً ؟ أَوْ وَجَدْتَ
 الْهَدْيَةَ ؟
 وَجَدْتُ هَدَايَا كَثِيرَةً +
 هَلْ وَجَدْتَ الْكُتُبَ ؟

بہ بسیار نمی اردد +
 بہ بیج نمی اردد +
 این بریادہ ازاں سے اردد +
 این بقدر آں نمی اردد +
 آیا من مثل برادر خود نیستم +
 بلے - تو از منے بہتر ہستی +
 آیا مثل آں نیستم ؟
 آیا او کتاب تو باز تو نمیدہ ؟
 بلے - باز میدہد +
 آیا او دستاۃ تو باز دادہ است +
 ہاں - باز دادہ است +
 آیا برادر تو حالا ترجمہ خود
 شروع کردہ است ؟
 بنور شروع نکرده است +
 آیا تو ہدیہ یافتی ؟
 چند ہدیہ یافتہ ام +
 آیا کتابہا را یافتہ ام +

بلے - آہنا را یافته ام +
 تو از کدام شخص پیدا یافته ؟
 از دوستان خود +
 از کجا می آئی ؟
 از باغ می آیم +
 او از مشلات خانه آمده است +
 ایشان از کجا آمدند ؟ بعد از
 گفتن +
 پس از برگشتن از آنجا +
 من پیش از شما شام خورده ام +
 تو شام بدیر خورده +
 مروت را بهای اسب دادن +
 درزی را قیمت ستری دادن +
 آیا تو کفش فروش را قیمت کفشها میدی +
 بلے - من او را قیمت آنها میدهم +
 آیا او ترا قیمت کار میدهد +
 مرا قیمت آن نمیدهد +
 من قرض خود ادا میکنم +

نَعَمْ - وَجَدْتُهَا +
 مِنْ وَجَدْتَ الْمَدَايَا ؟
 مِنْ أَحِبَّائِكَ +
 مِنْ آيِنَ تَجِيئُ ؟
 مِنْ الْحَدِيقَةِ آجِيئُ +
 جَاءَ عَنْ دَارِ الْمُثَلَّاتِ +
 هُوَ لَاءَ مِنْ آيِنَ جَاءُوا ؟
 بَعْدَ الْقَوْلِ +
 بَعْدَ السُّؤْمِ عَنْ ذَلِكَ الْمَوْضِعِ +
 تَعَشَّيْتُ مِنْ قَبْلِكُمْ +
 تَعَشَّيْتُ بَعْدَ مَكْنِثٍ +
 آدَاءُ ثَمَنِ الْفَرَسِ إِلَى رَجُلٍ +
 آدَاءُ ثَمَنِ الْفَيْصَةِ إِلَى خَطَّاطٍ +
 أَتُعْطِي ثَمَنَ النِّجَالِ النَّعَالَ ؟
 نَعَمْ - أُعْطِي ثَمَنَهَا إِيَّاهُ +
 أَيْعُطِيكَ ثَمَنَ السِّكِّينِ ؟
 لَا يُعْطِيَنِي ثَمَنَهَا +
 أَنَا أُؤَدِّي دَيْنِي +

أَعْطَيْتُ الْخَيَّاطَ رُؤْيِيَّتَهُ +
هَلْ أَعْطَيْتَ إِسْكَامًا نَمَنَ
يَعَالِمَ ؟

نَعَمْ - أَعْطَيْتُهُ رُؤْيِيَّتَهُ +
طَلَبُ الرُّؤْيِيَّةِ مِنْ رَجُلٍ +
أَطْلُبُ رُؤْيِيَّةً مِنْ آتِي +
أَتَطْلُبُ تَلَسُّوتِي مِثِّي ؟
نَعَمْ - أَطْلُبُهَا مِنْكَ +
أَطْلُبُهَا مِنْهُ +

مَا تَطْلُبُ مِثِّي ؟
لَا أَطْلُبُ مِنْكَ شَيْئًا +
أَتَزِيدُ أَنْ تَفْعَلَ ؟
أَرَدْتُ فِعْلَهُ وَ لَكِنْ قَصَرْتُ
عَنْهُ +

لَتَقْصُرَ أَنْ تَقْمَلَ أَنْصَلَ
مِنْهُ ذِمًّا قَبْلُ +
أَعَصَايَ يَمِيدَكَ ؟
نَعَمْ - هِيَ يَمِيدِي +

من خیاط را روپیہ اش داده ام +
آیا تو کفش دوز را قیمت
کفشهای او دادی ؟

بله - روپیہ اش داده ام +
روپیہ خواستن از مردے +
من روپیہ از پدر خود میخواهم +
آیا تو کلاه خود از من میخواهی ؟
بله - از تو میخواهم +

من آنها را از تو میخواهم +
تو از من چه میطلبی ؟
من از تو چیزی نمی طلبم +
آیا تو میخواهی - که آں را بکنی ؟
خواستم - که او را بکنم - لیکن باز
ایستادم از آں +

باید - که قصد کنی - که آں را از
پیشتر بهتر نائی +

آیا عصای من بدست میداری ؟
بله - بدست میدارم +

بدست چه میدارید ؟

چند کتابها بدست میداریم +

آیا تلاش کسے میکنی ؟

بلے - تلاش یکے از برادران خود

میکنم +

تلاش کدام کس میکنی ؟

تلاش عمو زاده و رشتہ دارے

دیگر میکنم +

او ارادہ دیدن تو میکند +

او ارادہ دیدن کدام میکند ؟

او قصد دیدن اعمام خود میکند +

کرامے پرہی ؟

من یکے را از دوستان خود

سے پرسم +

آیا ایناں مراے پرسند +

بلے - اینہا تراے پرسند +

تو مینویسی چنانکہ باید +

ابن مرواں کار خود کما ینبغی

مَا فِي آيَاتِكُمْ ؟

يَا أَيُّهَا كَتَبُ عَلِيدَةُ +

أَتَقَعُّصُ مِنْ أَحَدٍ ؟

نَعَمْ - أَتَجَسُّسُ أَحَدًا مِنْ

إِخْوَانِي +

مَنْ تَجَسُّسُ ؟

أَتَقَعُّصُ عَنِ ابْنِ الْعِمِّ وَ

قَرِيبٍ أَحَدٍ ؟

يُرِيدُ رُؤْيَاكَ +

رُؤْيَا مَنْ يُرِيدُ ؟

هُوَ يُرِيدُ رُؤْيَا أَعْمَامِهِ +

عَمَّنْ تَسْأَلُ ؟

أَسْأَلُ عَنْ أَحَدٍ مِنْ

أَجْبَانِي +

أَسْأَلُ هَؤُلَاءِ عَنِّي ؟

نَعَمْ - يَسْأَلُ هَؤُلَاءِ عَنْكَ

تَكْتُبُ كَمَا حَقُّهُ +

يَعْمَلُ هَؤُلَاءِ الرِّجَالُ كَمَا

من نمیکنند *

آیا تو تو کار فرض خود ادا کرده ؟

کفتمایل - کرده ام *

بله - تو از خوردنیها و نوشیدنیها چه

روپیه میخواهی ؟

من یک پارۀ نان و یک شیشه

آیا تو آب میخواهم *

بله - لیا کجا ؟

من آنها خانه برادر من *

تو از تا اینجا *

من لیا آنجا *

آیا تو تا گوشۀ راه *

خواستم تا انتهای راه *

ایستاد بر سقف بالاست *

باید *

میشتر او به آن سوے راه رفته

یا عه است *

له - بدین سوے راه است *

یَنبَغِي *

أَدَّيْتِ قَرْضَكَ ؟

نَعَمْ - آدَيْتُهُ *

مَا تَطْلُبُ مِنَ الْمَارِكِلِ وَ

الْمَشَارِبِ ؟

أَطْلُبُ قِطْعَةً مِنْ خُبْزٍ - وَ

قَارُورَةً مِنْ مَاءٍ *

إِلَى آيْنِ ؟

إِلَى دَارِ أَخِي *

إِلَى هَذَا الْمَوْضِعِ *

إِلَى ذَلِكَ الْمَوْضِعِ *

إِلَى زَاوِيَةِ الطَّرِيقِ *

إِلَى نِهَازَةِ الطَّرِيقِ *

عَلَى السَّطْحِ الْعَالِي - عَلَى السَّطْحِ

الْعَالِي *

هُوَ ذَهَبَ إِلَى الْجَانِبِ الْآخَرِ

مِنَ الطَّرِيقِ *

هُوَ عَلَى هَذَا الْجَانِبِ مِنَ

الطَّرِيقِ +
هُوَ عَلَى الْجَانِبِ الْآخِرِ مِنْ

الطَّرِيقِ +

هُوَ فِي وَسْطِ الطَّرِيقِ +

أَبْوُهُ فِي قَعْرِ الْيَمْرِ +

أَرَى حِصْنًا وَقَلْعَةً +

أَسَافِرُ إِلَى قَيْرِشٍ ؟

نَعَمْ - أَسَافِرُ إِلَيْهَا +

أَذْهَبَ إِلَى بَرْمَلَنَ ؟

نَعَمْ - ذَهَبَ إِلَيْهَا +

إِلَى لَيْلَى وَصَلَ ؟

وَصَلَ إِلَى إِمْرِيكَةَ +

الْشَّرِيقَةُ لَيْسَ بِسَرْدِيْبٍ +

أَسْرَقُوا قُلُوسَوتَكَ ؟

نَعَمْ - سَرَقُوها +

أَسْرَقَ ذَلِكَ الرَّجُلُ مِنْكَ

الْكِتَابَ ؟

نَعَمْ - سَرَقَهَا مِنِّي +

او بدان سوئے راه است +

او در وسط راه است +

پدر او در تنگ چاه است +

من قلعه را می بینم +

آیا تو به پیرس سفر میکنی ؟

بله - بدان سو سفر میکنم +

آیا او به انگلستان رفته است ؟

بله - رفته است بدانجا +

او تا کجا رفته است ؟

تا امریکه رسیده است +

چیزے دزدیدن از کس خوب نیست +

آیا کلاه تو دزدیده اند ؟

بله - دزدیده اند +

آیا آن مروکتابها را از تو

دزدیده است ؟

بله - از من دزدیده است +

چہ چیز از شما دزدیدہ اند ؟
مردم از سن ہمہ شراب و ہمہ
کتاباً دزدیدہ اند +
این لفظ چگونه مینویسند ؟

بدین طور مینویسند +
او جامہ را رنگ میدہد +
جامہ را سیاہ میکنم +
آن را بسرخی رنگ میدہم +
او نیلگون مے سازد +
ایشان رخترا را برنگے مے رزند +
رنگ قباے تو چیست ؟
قباے من نیلی است +
قباے تو سفید است +
آیا تو قباے خود را نیلی میکنی ؟
من آن را سبز میکنم +
تو رخت خود را بکدام رنگ
رنگیں خواہی کرد ؟

آتَى شَيْءٌ سَرَقُوا مِنْكَ ؟
سَرَقُوا مِنِّي جَمِيعَ الْكُتُبِ وَ
الْحَرِيرِ +
عَلَى آتَى صُورَةٍ يَكْتُبُ هَذَا
الْفَرْطُ ؟
يَكْتُبُ عَلَى هَذِهِ الصُّورَةِ +
هُوَ يَصْبِغُ الشِّيَابَ +
أَنَا أَسْوَدُ الشِّيَابَ +
أُحْمَرُهُ أَنَّى أَصْبِغُهُ بِالْحُمْرَةِ +
هُوَ يَصْبِغُ بِالْعِظْمَةِ +
يَصْبِغُونَ الشِّيَابَ لَوْنٍ مَا +
مَا لَوْنٌ قَبَائِكَ ؟
قَبَائِي مَصْبُوغٌ بِالْكَتْمَةِ +
قَبَائِكَ أَمِيزُ +
أَتَصْبِغُ قَبَائِكَ بِالْعِظْمَةِ ؟
أُخَصِّرُهَا +
يَأْتِي لَوْنٌ تَصْبِغُ شِيَابَكَ ؟

من آں را بہ نیل رنگ میکنم +
 تو کلاه خود را کدام رنگ داده؟
 من آں را بگل عصف و مثل
 آں رنگیں میکنم +

رنگ قباہے تو چیست؟
 قباہے سرخ و سیاہ و بہر و
 نیلی و زرد میدارم +
 مردیکہ مے آید تو آں را مے بینی؟
 بلے - مے بینم او را +

آیا مردانیکہ در مکان تجارت
 مے روند - آہا را مے بینی؟
 بلے - مے بینم آہا را کہ داخل
 مے شوند +

حالا وقت چہ طور است؟
 حالا وقت خوب است +

ویروز وقت چہ طور بود؟
 ویروز وقت بسبب باران خراب

أَصْبَغُهَا بِالْكَتَمِ وَالْعِظَامِ +
 يَا أَيُّ نَوْنٍ صَبَغْتَ فَلَنْسَوْنَكَ؟
 أَحْمَرُهَا أَمْ أَسْأَفُهَا بِالْعَصْفَرِ
 مَثَلًا +

مَا لَوْنُ أَقْبِيَّتِكَ؟
 عِنْدِي أَقْبِيَّةٌ خُمْرٌ وَ سُوْدٌ
 وَ خَضَرٌ وَ زُرْقٌ وَ صَفَرٌ +
 أَتَنْظُرُ الرَّجُلَ الَّذِي يَجِيئُ؟
 نَعَمْ - أَنْظُرُهُ +

أَتَنْظُرُ الرِّجَالَ الَّذِينَ يَدْخُلُونَ
 فِي الْمَتَجَرِّ؟
 نَعَمْ - أَنْظُرُ الَّذِينَ يَدْخُلُونَ
 فِي الْمَتَجَرِّ +

هَذَا الْوَقْتُ عَلَى أَيِّ هَلِيمٍ؟
 هَذَا الْوَقْتُ وَقْتُ حَسَنِ
 طَلِيبٍ +

كَيْفَ كَانَ الْأَمْسُ؟
 كَانَ الْأَمْسُ بَاطِلًا ضَائِعًا

بود +

آیا صبح امروز خوب است ؟

صبح همیشه و نشاط است +

آیا وقت گرم است ؟

بله - وقت بسیار گرم است +

آیا وقت سرد است ؟

بله - وقت بسیار سرد است +

آیا مکان تجارت تو تاریکی دارد ؟

بله - بسیار تاریکی دارد +

آیا خانه تو تاریک است یا روشن ؟

بل متوسط است نه بسیار تاریک

نه بسیار روشن +

آیا باد مناک است ؟

باد مناک نیست - بلکه بسیار

خشک +

آیا این شب ماه است ؟

بله - شب ماه است - بیکن آسمان

يَا مُصْطَرِّ +

هَلِ الصَّبَاحُ صَبَاحٌ عَاشٍ

وَقَرِّحَ ؟

يَعْمَ الصُّبْحُ الْيَوْمَ +

هَلِ هَذَا الْوَقْتُ حَالٌ ؟

نَعَمْ - بَلْ أَحَدٌ +

هَلِ هَذَا الْوَقْتُ بَارِدٌ ؟

نَعَمْ - بَلْ أَبْرَدُ +

هَلِ فِي مُجَرِّكَ ظُلْمَةٌ ؟

نَعَمْ - بَلْ فِيهِ ظُلْمَةٌ شَدِيدَةٌ +

هَلِ بَيْتُكَ مُظْلِمٌ أَوْ مُضِيٌّ ؟

بَلْ هُوَ مُتَوَسِّطٌ - لَا مُظْلِمٌ

وَلَا مُضِيٌّ +

هَلِ الرِّيحُ مَرَطُوبَةٌ ؟

لَيْسَ الرِّيحُ تَدْنِيَّةً - بَلْ هِيَ

أَيْبَسُ يُبْسًا +

أَهْلِيهِ لَيْلَةٌ قَمَرَاءُ ؟

نَعَمْ - هِيَ لَيْلَةٌ قَمَرَاءُ - وَلَٰكِنْ

ابر دارو +

آیا آفتاب روشن است ؟

بلے - روشنی آفتاب زیادہ است +

آیا مے را چشیدہ ؟

بلے - آں را چشیدہ ام +

چگونہ مے یابی آں را ؟

خوب مے یاہم + خوب مے یاہم +

من ماہی را پسند میکنم - و

میل بآن بسیار است +

او گوشت مرغ را پسند میکند +

آیا تو شراب را دوست داری +

نہ - مگر قہوہ را پسند میدارم +

آیا تو دیدن برادر مرا دوست

داری ؟

بلے - دیدن آن را پسند میدارم +

من آں کار را پسند دارم +

او تہلم را پسند میدارد +

فِي السَّمَاءِ مُزْنٌ +

هَلِ الشَّمْسُ مُؤْنِيَةٌ ؟

نَعَمْ - بَلْ هِيَ أَشَدُّ إِجْبَاءً +

أَذَقْتَ الْخَمْرَ ؟

نَعَمْ - ذُقْتُهَا +

كَيْفَ يَجِدُهَا ؟

أَجِدُهَا حَسَنَةً + لَا أَجِدُهَا

حَسَنَةً +

أَنَا أَرْغَبُ فِي أَكْلِ التَّمَكِ وَ

أَشْتَاتِي إِلَيْهِ +

هُوَ يَرْغَبُ فِي لَحْمِ الدَّيَكِ +

أَتَرْغَبُ فِي الْخَمْرِ ؟

لَا - وَلَٰكِنْ أَحِبُّ قَهْوَةً +

هَلِ أَنْتَ تَرْغَبُ فِي لِقَاءِ

أَخِي ؟

نَعَمْ - أَسْتَحْسِنُهُ +

أَنَا أَسْتَحْسِنُ ذَلِكَ الْعَمَلِ +

هُوَ يَرْغَبُ فِي التَّعَلُّمِ +

آپا طلباے تو سبق خود را عبارت
یاد کردن پسند می کنند؟
نہ۔ بہ عبارت یاد کردن پسند
نہے کنند +

آپا شام سبق خود را عبارت یاد کرده اید؟
پہلے۔ بہ عبارت یاد کرده ایم +
او چند بار ہر روزہ می آید؟
او ہر روز یکبار می آید۔
و ہر بارش ہر ماہ سہ بار می
آید +

آں مرد چند بار سالانہ می آید؟

شش مرتبہ می آید +

پدر شما کے بیرون رفت؟

وقت صبح بیرون رفت +

بلکہ ہمیشہ علی الصبح بیرون میروہ +

تو ذکر کدام کس میکنی؟

من ذکر آن شخص میکنم کہ تو اور امیدانی

هَلْ يَسْتَحْسِنُ طَلَبَتَكَ حِفْظَ
السَّبَقِ بِعِبَارَتِهِ ؟
لَا يَحْسُنُ عِنْدَهُمُ الْحِفْظُ
بِالْعِبَارَةِ +

أَحْفَظْتُمْ سَبَقَكُمْ بِعِبَارَتِهِ ؟
نَعَمْ۔ حَفَظْنَا بِعِبَارَتِهِ +

كَمْ مَرَّةً يَحِيئُ فِي كُلِّ يَوْمٍ ؟
هُوَ يَحِيئُ كُلَّ يَوْمٍ مَرَّةً وَاحِدَةً
أَخُوهُ فِي كُلِّ شَهْرِ يَحِيئُ ثَلَاثَ
مَرَّاتٍ +

ذَلِكَ الرَّجُلُ كَمْ مَرَّةً يَحِيئُ
فِي سَنَةٍ ؟

يَحِيئُ سِتَّ مَرَّاتٍ +

مَتَى خَرَجَ أَبُوكَ ؟

خَرَجَ صَبَاحًا +

بَلْ يَخْرُجُ دَائِمًا صَبَاحًا +

مَنْ تَذَكَّرُ ؟

أَذْكُرُ الَّذِي تَعَلَّمَهُ ؟

ایشان چه ذکر میکنند ؟

ذکر حال وقت میکنند +

تو بدیں مرد راضی هستی ؟

بلے - من بدو راضی ہستم +

آیا تو بقبائے نو راضی هستی ؟

بلے - من ہذاں راضی ہستم +

تو بچہ چیز راضی هستی ؟

من بہ اسب خود راضی ہستم +

تو از چہ چیز ناراض هستی ؟

من انداں مرد بدیں خبر ناخوش

ہستم +

ذکر کدام کس مے شود ؟

ذکر دوست تست +

آیا ذکر کتاب من میشود ؟

بلے - ذکر آن میشود +

آیا تو ارادہ ادا کردن روپیہ من میداری ؟

بلے - ارادہ ادا کردن روپیہ تو

دارم بشرطیکہ روپیہ خود بیاہم +

آئی شئی ین کرون ؟

ین کرون حالات الوقت +

اترضی بہذا الرجل ؟

نعم - ارضی یم +

اترضی بقبائے جدید ؟

نعم - ارضی یم +

یائی شئی ترضی ؟

ارضی یقریبی +

ما تکرہ من الاشیاء ؟

اکرہ ہذا الخدر من ذلک

الرجل +

من ین کر ؟

ین کر حنیبک +

این کر من یتانی ؟

نعم - ین کر منہ +

اتریڈ آداء رؤفیتی ؟

نعم - اریڈ آداء ہا علی شرط

وصول رؤفیتی +

أَتُرِيدُ شِرَاءَ الْخَطِيبِ ؟
 نَعَمْ - أُرِيدُ شِرَاءَ الْخَطِيبِ عَلَى
 شَرْطِ آدَائِهِمْ رُوفِيَّتِي الَّتِي
 هِيَ عَلَيْهِمْ +
 كَيْفَ كَانَ الْوَقْتُ قَبْلَ الْآنِ ؟
 كَانَ الْوَقْتُ بَطْلاً خَالِئاً +
 قَالَ أُعْطِنِي حَادِي هَذَا الْقَدَرِ
 رُوفِيَّةً مُسَاهَرَةً +
 مَنْ يُؤْتِيكَ ؟
 يُعْطِيَنِي رَجُلٌ - أَنَا مُحِبُّونُ رَجُلٍ +
 مَنْ يُعَاقِبُ ؟
 يُعَاقِبُ طِفْلٌ شَرِيرٌ +
 مِمَّنْ يُعَاقِبُ ؟
 يُعَاقِبُ عَنْ أَبِيهِ +
 مِنَ الَّذِي يُقَالُ لَهُ مَرْحَبًا ؟
 مَنْ يُرَحِّبُ ؟
 مَنْ يُلَعَنُ وَ بِلَامٍ ؟
 يُقَالُ لَكَ أَحْسَنْتَ وَ مَرْحَبًا ؟

آیا تو ارادہ خریدن پیڑم میداری ؟
 بلے - ارادہ خریدن پیڑم دارم
 بشرطیکہ ایشان روپیہ من کہ
 ذمہ ایشان است بدهند +
 پیڑم روز وقت چه طور بود ؟
 وقت خرابہ بود +
 او گفت - کہ من لازم خود را
 این قدر روپیہ خواہم داد +
 تو محبوب کدام هستی ؟
 من محبوب برادر خود ہستم +
 کدام سزا می یابد ؟
 طفل شریر سزا می یابد +
 از کدام سزا می یابد +
 از پدر خود سزا می یابد +
 کدام مرد تحسین می یابد ؟
 کدام نفرین می یابد ؟
 یا تحسین می یابی ؟

نہ - بلکہ توبیخ سے یا ہم +

آیا برادران شما تمہیں سے
یا بند ؟

از بعض تمہیں سے یا بند و از
بعض نفریں +

آیا برادر تو مستعد است ؟

ہلے - بسیار مستعد است +

آیا سچار بکار خود مستعد است ؟

نہ - بلکہ ناواقف و بطل است +

آیا برادر من زمین است ؟

نہ - بلکہ کاہل و نادان است +

آیا من انعام خواہم یافت ؟

اگر تو کار بخوبی خواہی کرد -

انعام خواہی یافت +

مرا انعام کدام خواہد داد ؟

پدر پیر من ترا انعام خواہد داد +

آیا توقیر او بسیار میکنی ؟

ہلے - توقیر او بسیار میکنم +

لَا بَلْ يُقَالُ لِي أَفَّا وَ تَقَا +

أَيُقَالُ لِأَخَوَاتِكَ مَرْحَبًا ؟

أَيُرَحَّبُ لِأَخَوَاتِكَ ؟

يُقَالُ لَهُمْ مِنْ بَعْضٍ مَرْحَبًا

وَمِنْ بَعْضٍ أَفَّا وَ تَقَا +

هَلْ أَخَوَاتُكَ فِي فِعْلِهِ مُسْتَعِدَّةٌ ؟

نَعَمْ - بَلِ اسْتَعْدَادُهُ بَكِيحٌ +

هَلِ التَّجَارُ كَامِلٌ فِي فِعْلِهِ ؟

لَا - بَلْ هُوَ بَاطِلٌ مُضَيِّعٌ +

هَلْ أَخِي زَيْ ؟

لَا - بَلْ هُوَ كَاهِلٌ سَوِيءٌ +

أَيُنْعَمُ عَلَيَّ ؟

إِنْ عَمِلْتَ كَمَا هُوَ حَقُّهُ

فَيَكُونُ لَكَ الْإِنْعَامُ وَ الْجَزَاءُ +

مَنْ يُنْعَمُ عَلَيَّ ؟

يُنْعَمُ عَلَيْكَ ابْنُ الشَّيْخِ +

هَلْ تَوْقِيرُهُ وَقَارًا عَظِيمًا ؟

نَعَمْ - أَوْقِيرُهُ تَقْطِئُهَا مُوقِرًا +

لاکن برادرش را حقیر می پندارم +
 پدر تو از کدام کس نفرت میکند ؟
 از دشمن بد تو نفرت میکند +
 این اطفال چرا عزیز هستند ؟
 برای آنکه در تحصیل علم ساعی هستند +
 تو در موسم زمستان کدام جا سفر کردی ؟
 در موسم زمستان بجای نرفتم -
 لاکن در تابستان به بغداد سفر
 کردم +
 کدام موسم سفر کردن خوبست +
 در بهار و خریف سفر کردن
 خوبست +
 شما سواره رفتن پسند میکنید
 یا پیاده ؟
 گاه پیاده رفتن پسند میکنم -
 و گاه سوار - و گاه نشستن
 در ارابه +
 تو کجا می مانی ؟

وَ لَكِنْ أَحَقَرُ أَخَاهُ +
 مِنْ يَنْقَرُ أَبُوكَ ؟
 يَنْقَرُ مِنْ عَدُوِّكَ السَّيِّئِ +
 لِمَ يُحِبُّ هَذِهِ الْأَطْفَالَ ؟
 لِسَعْيِهِمْ فِي تَحْصِيلِ الْعِلْمِ +
 أَيْنَ سَافَرْتُ فِي الْشِّتَاءِ ؟
 مَا سَافَرْتُ فِي الْشِّتَاءِ أَصْلًا -
 وَ لَكِنْ سَافَرْتُ فِي الصَّيْفِ
 إِلَى بَغْدَادَ +
 أَلَسَّافَرْتُ فِي أَيِّ زَمَانٍ خَيْرٌ ؟
 أَلَسَّافَرْتُ فِي الرَّبِيعِ وَ الْخَرِيفِ
 حَسَنٌ +
 أَلَسَّافَرْتُ عِنْدَكَ بِالرَّكُوبِ
 حَسَنٌ أَمْ بِالسَّيِّ ؟
 أَلَسَّافَرْتُ تَارَةً بِالسَّيِّ وَ تَارَةً
 بِالرَّكُوبِ وَ تَارَةً فِي الْعَجَلَةِ
 عِنْدِي أَطِيبُ وَ خَيْرٌ +
 أَيْنَ تَسْكُنُ ؟

من بہ پیرس سے ماتم +
 آیا در آنجا ماندن خوش میکند؟
 بلے - لاکن خرج بسیار سے
 شو +

آیا باد سے وزو +
 بلے - تند وزو +
 آیا رعد سے غزو؟
 بلے - باوازے میفرود کہ سہناک است -
 و سے ترساند و موبر اندام بیخیزاند +
 وقت چه طور است؟
 بخار بر سے خیزد +

آیا طوفان باد تند و باران
 سخت سے آید؟
 بلے - مے آید و حالے بارد +
 چه میکنی پس از خوردن؟
 بعد از خوردن نے الفور سے
 نوشتم +

خدا شکر تو چه میکند بعد از

أَسْكُنُ فِي قَيْرُسٍ +
 هَلِ السُّكُونَةُ فِيهَا مُقَرَّحَةٌ؟
 نَعَمْ - وَلَكِنْ يُبْدَلُ فِيهَا بَدَلًا
 كَثِيرًا +

أَتَهْتَرُ الرِّيحُ؟
 نَعَمْ - تَهْتَرُ زَعْرَعًا +
 أَيْرَعْدُ الرَّعْدُ؟
 نَعَمْ - يَرَعْدُ بِصَوْتٍ مُهَيِّبٍ
 مُقَفِّتٍ +

كَيْفَ الْوَقْتُ؟
 يَصْعَدُ الْأَجْدَةُ +
 هَلِ يَحْيَى طُوقًا رِيحٌ صَرِيحٌ
 وَ مَطِيرٌ مَطِيرٌ؟
 نَعَمْ - يَحْيَى وَ الْآنَ يَمُطِرُ +
 مَا تَفْعَلُ بَعْدَ الْأَكْلِ؟
 بَعْدَ الْأَكْلِ أَشْرَبُ يَبَلَا
 فَصِّلُ +

مَا يَفْعَلُ خَادِمُكَ بَعْدَ تَزْعِ

کشیدن نعل تو؟
موزاے من بر میکشد *

پدر تو چه میکند بوقت شب؟
مے خوابد *

آیا پدر تو هنوز میخوابد؟
بلے۔ هنوز میخوابد *

آیا ترا خواب مے آید؟
بلے۔ چرا نمی آید؟

آیا از بیرون رفتن مے ترسی؟
بلے۔ از بیرون رفتن مے ترسم *

تو از آن مرو مے ترسی؟
پس از کدام مے ترسی؟

از کسے نمی ترسم *

آں مرو خود را چرا بآتش
مے تپید؟

خود را بسبب آنکه سردی خورده
است مے تپید *

يَعَالِكَ ؟
هُوَ يَنْزِعُ جَوْرِي بَعْدَ نَزْعِ
الْيَعَالِ *

مَا يَفْعَلُ أَبُوكَ فِي اللَّيْلِ ؟
هُوَ يَنَامُ *

أَيَّامُ أَبُوكَ إِلَى الْآنَ ؟
نَعَمْ۔ يَنَامُ إِلَى الْآنَ *

هَلْ يَغْلِبُ عَلَيْكَ النَّوْمُ ؟
نَعَمْ۔ لِمَ لَا يَغْلِبُ ؟

أَخَافُ الْخُرُوجَ .

نَعَمْ۔ أَخَافُ أَنْ أَخْرَجَ *
هَلْ تَخَافُهُ ؟

وَمَنْ تَخَافُ ؟

لَا أَخَافُ أَحَدًا *

لِمَ يَضْطَلِّي ذَلِكَ الرَّجُلُ
بِالنَّارِ ؟

إِنَّمَا يَضْطَلِّي لِأَنَّهُ مَسَّهُ
الْبَرْدُ *

دوست تو چه گفت ؟

دوست من بغیر گفتن چیزی

برفت *

تو چه میخری ؟

بدون روپیہ چیزے خریدن نمی

توانم *

بعد از خوردن شام چه میکند ؟

بعد از خوردن طعام فی الفور

میخواند و سپس میخوابد *

او چگونه زخم خورده است ؟

او از دست خود بکارو زخم

خورده است *

آیا تو دست خود را سوخته ؟

دست خود را نه سوخته ام *

آیا تو خود را می بینی ؟

خود را نمی بینم - و لاکن عکس

خود بائینہ سے بینم *

آیا تو خواهش تپیریں باتش میدری ؟

مَا قَالَ حَبِيبُكَ ؟

ذَهَبَ صَدِيقِي وَ لَمْ يَتَكَلَّمْ

بِشَيْءٍ *

مَا تَشْتَرِي ؟

لَا أَقْدِرُ عَلَى اشْتِرَاءِ شَيْءٍ بِعَدَمِ

الرُّوْفِيَّةِ *

مَا يَفْعَلُ بَعْدَ التَّعَشِّي ؟

يَقْرَأُ بَعْدَ الْأَكْلِ قَوْرًا - ثُمَّ

يَنَامُ *

كَيْفَ جُرِحَ ؟

هُوَ بِسَبَبِ جَرَحِ نَفْسِهِ

بِالْيَدَيْنِ *

هَلْ أَحْرَقْتَ يَدَكَ ؟

مَا أَحْرَقْتُ يَدِي *

أَتَرَى نَفْسَكَ ؟

لَا أَرَى نَفْسِي - وَ لَكِنْ أَرَى

عَكْسِي فِي الْمِرْآةِ *

أَتَدْرِي أَنَّ تَطِيرِي بِالْأَثَرِ ؟

خواهش تپیدن بآتش نمیدارم +
مگر میخواهم که از حرکت حرارت
بهم رسانم +

طبع را بچه طور خوش میکنی ؟
من طبع خود را بخواندن خوش میکنم +
برادرم طبع خود را بپایزی خوش میکند +
آں مردم طبع خود را چه طور
خوش میکنند ؟

هر یک به بهترین طوریکه میتواند
خوش میکند +

برادران شما چه شوق میدارند ؟
هر یک شوق خود علمیده میدارد +
آیا ذکر آں میشود ؟

بله - هر کس ذکر آں میکند +
آیا تو گاه پی غلط میکنی ؟

بله - هر کس قابل خطاست +
آیا من غلط میکنم ؟

بله - تو غلط میکنی +

لَا أَشْتَهِي الْأَضْطِلَاءَ بِالنَّارِ +
لَكِنْ أَهْوَى أَنْ أَتَسَخَّنَ
بِالْمَشْنِيِّ +

يَا أَيُّ شَيْءٍ يُفِيدُ قَرِيحَتَكَ ؟
أَفِيدُ طَبْعِي بِالْقِرَاءَةِ +
أَخِي يُفِيدُ طَبْعَهُ بِاللَّعِبِ +
كَيْفَ يُفِيدُ هَؤُلَاءِ الرِّجَالُ
طَبَاعَهُمْ ؟

كُلُّ وَاحِدٍ يُفِيدُ بِأَحْسَنِ مَا
يُقْدِرُ عَلَيْهِ +

إِلَى أَيِّ شَيْءٍ يَفْتَنُ إِخْوَانُكَ ؟
لِكُلِّ وَاحِدٍ شَغْلٌ عِلْمِيٌّ +
أَيُّنَ كَرُّ ؟

نَعَمْ - يَنْكُرُهُ كُلُّ وَاحِدٍ +
أَتَغْلُطُ دَفْعًا ؟

نَعَمْ - كُلُّ نَفْسٍ حَاطِلَةٌ +
أَأَخْطَا ؟

نَعَمْ - أَنْتَ تَغْلُطُ +

آیا آن مردم ترا فریب داده اند؟
 بلے - مرا فریب داده اند +
 چه قدر روپیه از تو بفریب
 گرفته اند؟

صد پول نقرئی بفریب گرفته اند +
 تو بچه طور خود را ضرر رسانیده +
 من انگشت خود را بکار و زخمی کرده ام +
 آیا آن ناخن خود را تراشیده است؟
 بلے - چیده است +

آیا موسه خود را تراشیده است؟
 نه - بلکه حجام آن را تراشیده است؟
 آن شخص سر خود را چه کرده است؟
 همه موهایش برکنده است +
 از چه چیز می ترسد؟

او از نجاست انگشت خود می ترسد +
 این کاغذ چگونه چرک آلوده شده؟
 خادم تو با انگشتها سے چرک آلوده
 خود شراب کرده است +

أَخَذَكَ هَؤُلَاءِ الرَّجَالُ ؟
 نَعَمْ - خَدَعُونِي +
 كَمْ رُفِيَّةً أَخَذَ هَا عَنْكَ
 فُرِيَّةً ؟

أَخَذَ دَاعِي مِائَةَ رُفِيَّةٍ خَدَعَهُ
 يَا أَيُّ رَجُلٍ ضَرَرْتُ نَفْسَكَ ؟
 جَرَحْتُ إصْبَعِي بِالسَّكِّينِ +
 أَقَصَّ أَظْفَارَهُ ؟
 نَعَمْ - قَصَّهَا +

أَخْلَقَ شَعْرَهُ ؟
 كَذِبٌ خَلَقَهُ الْخَلَاقُونَ +
 مَا فَعَلَ بِرَأْسِهِ ؟
 قَدْ نَقَعَ شَعْرَهُ جَمِيعًا +
 آتَى شَيْئًا يَخَافُ ؟

هُوَ يَخَافُ نَجَاسَةَ إصْبَعِهِ +
 لِمَ دَنَسَ هَذَا الْقِرْطَاسُ ؟
 دَنَسَهُ خَادِمُكَ بِأَصَابِعِهِ
 الدَّشَسَةِ +

آیا تو از بیرون رفتن سے ترسی؟
 آیا خود را بکار زخمی کرده؟
 بلے۔ خود را بکار زخمی کرده ام +
 آیا من خود را بکار زخمی کرده ام؟
 تو خود را بکار زخمی نہ کرده؟
 آیا برادر تو خود را بکار زخمی کرده؟
 بلے۔ خود را بکار زخمی نموده است؟
 آیا ایں مردماں بکار خود را
 زخمی کرده اند؟
 ایشان خود را بکار زخمی نہ کرده اند +
 آیا تو برابر ہوا خوری پیادہ میری؟
 نہ۔ بلکہ سوارہ میروم +
 آیا تو میخواهی کہ برابر ہوا خوری سوارہ ہوی؟
 نہ۔ لیکن میخواہم کہ برابر ہوا
 خوری در عجلہ بروم +
 آیا تو اطفال خود را برابر ہوا خوری سے ہری؟
 بلے۔ ہر روزہ ایشان را برابر
 ہوا خوری سے برم +

أَتَخَافُ أَنْ تَجْرَحَ؟
 أَجَرَحْتُ نَفْسَكَ يَا لَيْكِيْنِ؟
 نَعَمْ۔ جَرَحْتُ نَفْسِي يَا لَيْكِيْنِ +
 أَجَرَحْتُ نَفْسِي يَا لَيْكِيْنِ؟
 مَا جَرَحْتُ نَفْسَكَ يَا لَيْكِيْنِ؟
 أَجَرَحَ أَخُوكَ نَفْسَهُ يَا لَيْكِيْنِ؟
 نَعَمْ۔ جَرَحَ نَفْسَهُ يَا لَيْكِيْنِ +
 أَهَوُلَاءِ الرِّجَالُ يَجْرَحُوا
 أَنْفُسَهُمْ يَا لَيْكِيْنِ؟
 مَا جَرَحُوا أَنْفُسَهُمْ يَا لَيْكِيْنِ +
 أَتَمْشِي لِلتَّرَوُّحِ؟
 لَا۔ بَلْ أَتَرَوُّحُ رَاكِبًا +
 أَتَشْتَهِي التَّرَوُّحَ رَاكِبًا؟
 لَا۔ بَلْ أَهْوَى أَنْ أَتَرَوُّحَ رَاكِبَ
 الْعَجَلَةِ +
 أَتَنْهِي لِلتَّنْزِيلِ أَطْفَالَكَ؟
 نَعَمْ۔ أَذْهَبُهُمْ لِلتَّنْزِيلِ كُلِّ
 يَوْمٍ +

آیا تو برای خفتن دراز شدم؟

آیا برادر تو علی الصبح بر میخیزد؟

بله - بوقت طلوع شمس بر می

خیزد +

بکدام وقت بخوابگاه میرود؟

بوقت غروب آفتاب بخوابگاه

میرود +

شما کدام وقت بخوابگاه رفته بودید؟

بوقت سه زده پس از نصف

شب +

او دیروز کدام وقت بخوابگاه رفت؟

او بجهت بخوابگاه رفت +

تو از چه خوش میشوی؟

من از فرحت تو خوش میخورم +

عمومی تو از چه خوش میشود؟

از سبب رنج آن مرد خوش میشود +

آیا راس پدر تو صحیح است؟

نه - بلکه راس پدر من غلط است +

أَسْتَلْقَيْتَ لِلنَّوْمِ؟

أَيُّنْتَبَهُ أَخُوكَ صَبَاحًا؟

نَعَمْ - يَنْتَبَهُ عِنْدَ طُلُوعِ

الشَّمْسِ +

مَتَى يَنَامُ؟

يَدْخُلُ الْمَبَامَ عِنْدَ غُرُوبِ

الشَّمْسِ +

مَتَى دَخَلْتُمُ الْمَيْتَ؟

عَلَى رَأْسِ السَّاعَةِ الثَّالِثَةِ

بَعْدَ نِصْفِ اللَّيْلِ +

مَتَى دَخَلَ الْمَيْتَ بِالْأَمْسِ؟

دَخَلَ فِي الْمَسَاءِ عَمَلًا +

مِمَّا تَفْرَحُ؟

أَنْتَرَحُ لِفَرَحِكَ +

مِمَّا يَفْرَحُ عَمَّاكَ؟

يَفْرَحُ مِنْ آلِيهِ +

أَرَأَيْتَ آيِيكَ صَحِيحًا؟

لَا ذَيْلَ رَأَيْتُ آيِي عَلِيلًا

آیا تو آن مرد را ضرر رسانیده ؟
 بلے۔ او را ضرر رسانیده ام +
 چرا آن را ضرر رسانیده ؟
 بسبب آنکه مرا آندوه بود +
 آیا ترا از دست الیدن درو میشود ؟
 بلے۔ چسپیدن دوست الیدن او درو میرساند +
 آیا من ترا گایے ضرر رسانیده ام ؟
 نہ۔ بلکہ خلاف آن ہمیشہ نفع رسانیده +
 آیا ترا از آن نقصاں مے شود ؟
 نہ۔ بلکہ فائدہ میشود +
 خدمتگار تو بجا روبر چه میکند ؟
 ہاں زمین را مے روبرد +
 او اینں چوب چه چیز ساختن میخواہد ؟
 بیچ چیز ساختن میخواہد +
 آیا آن شخص ہر دل عزیز است ؟
 تملق باو میشود۔ ولیکن عزیز نیست +
 آیا آن صاحب رسیدہ است ؟
 میگویند کہ رسیدہ است +

اصْرَرْتَهُ ؟
 نَعَمْ۔ صَرَرْتَهُ +
 لِمَ صَرَرْتَهُ ؟
 لِأَنَّهُ كَانَ أَذِلًّا +
 أَيُوجِعُكَ مَثَلُ الْيَدِ ؟
 نَعَمْ۔ يُوجِعُنِي حَقًّا وَ مَسًّا +
 اصْرَرْتُكَ حِينَئِذَا ؟
 لَا۔ بَلْ نَفَعْتَ دَائِمًا +
 أَتَصَرَّرُ بِهِم ؟
 لَا۔ بَلْ أَسْتَفِيدُ مِنْهُ +
 مَا يَفْعَلُ خَادِمُكَ بِالْمَكْسُورِ ؟
 يَكْتُمُ الْأَرْضَ بِهَا +
 مَا يَعْمَلُ مِنْ هَذَا الْحَنْشِبِ ؟
 لَا يَعْمَلُ مِنْهُ شَيْئًا +
 أَهُوَ أَحَبُّ إِلَيَّ النَّاسِ ؟
 لَا يُحِبُّونَهُ۔ وَلَكِنْ يَمَلِكُونَ +
 هَلْ جَاءَ ذَاكَ السَّيِّدُ ؟
 يَقُولُونَ إِنَّهُ قَدْ جَاءَ +

انگشت او را چه شده است ؟
 او را برای بریدن ناخن کار و سوز داندند -
 او با آن کار انگشت خود را زخمی کرده +
 آیا او زبان یونانی میدانند ؟
 او در دانش زبان لاف و گزاف میزند +
 آیا او دوستان میدارد ؟
 نه - بلکه صرف دشمنان دارد +
 آیا او در زمره سپاه نوکر گرویده است ؟
 نه - بلکه تاجر شده است +
 تو چه پیشه اختیار کرده ؟
 من پیشه قانون عدالت گرفته
 ام +
 او را چه شده است ؟
 مرا معلوم نیست که چه شده است ؟
 تو مرا ناخن خوابی داد ؟
 نمیتوانم که بهیچ - چرا که نزد من
 نیست +
 آیا تو روبیۀ من خوابی داد ؟

مَا عَرَمَ لِاصْبَعٍ ؟
 اَعْطَوْهُ سِكِّينًا لِقَطْعِ الْخُنْزِ -
 فَجَرَحَ بِهِ رِصْبَعَهُ +
 اَيَعْلَمُ اللِّسَانُ الْيُونَانِي ؟
 لَا يَعْلَمُ وَلَكِنْ يَدْعِي بَاطِلًا +
 اَلَهُ الْاَحْبَاءُ ؟
 لَا ذَبْلَ كُلِّ لَهُ اَعْدَاءُ +
 اَمَّا زُمْرَةُ سِپَاهِ نَوَاصِرَ ؟
 لَا ذَبْلَ صَادَرِ تَاجِرًا +
 اَيَّ حِرْفَةٍ اخْتَرْتَ ؟
 صِرْتُ قَانُونِيًّا فِي الْعَدَالَةِ
 الْعَامَّةِ +
 مَا حَدَثَ لَهُ ؟
 لَا اَدْرِي مَا حَدَثَ لَهُ ؟
 اَعْطَيْتَنِي خُبْرًا ؟
 لَا اَسْتَطِيعُ اَنْ اَعْطِيكَ - لِانَّهُ
 لَيْسَ عِنْدِي +
 اَتَوَدِّي اِلَيَّ رُوبِيَّةً ؟

لَا أَقْدِرُ عَلَىٰ آدَاتِهَا - لَا تَهَا

لَيْسَتْ عِنْدِي +

أَصْدَقُ قَوْلُهُ ؟

أَلَا أَصْدَقُ قَوْلَهُ - أَلَا أَصْدَقُ ؟

أَتُوقِنُ يَوْجُودَ اللَّهِ سُبْحَانَهُ ؟

إِنِّي وَاللَّهُ !

هَلْ يَصْدُقُ ؟

لَا - بَلْ هُوَ كَذَّابٌ +

أَيَمْظُرُ ؟

لَا يَمْظُرُ وَلَكِنَّ السَّمَاءَ يُنْزِلُ +

أَيَنْزِلُ السَّمَاءُ ؟

نَعَمْ - يَنْزِلُ السَّمَاءُ +

أَيَنْزِلُ السَّمَاءُ ؟

نَعَمْ - يَنْزِلُ السَّمَاءُ بَرَقًا كَثِيرًا +

أَيُنْزِلُ السَّمَاءُ ؟

نَعَمْ - يَنْزِلُ السَّمَاءُ +

هَلْ أَضَاءَتِ الشَّمْسُ ؟

مَا أَضَاءَتِ الشَّمْسُ - وَلَكِنْ

مِنْ نَفْثَتِنَا نَحْمُ - كَرُوبِيَّةٌ تَوَادَا بَكْنَمُ -

بِزِیرَا کہ نغارم +

آیا تو سخنِ آن مرد باورداری - میکنی ؟

آیا باعد نے کہتم ؟

آیا تو بوجد خدا یقین میکنی ؟

بلے - بوجد پروردگار یقین دارم +

آیا آن شخص راست میگوید ؟

نہ - بلکہ بسیار دروغ گو است +

آیا باران سے بارد ؟

غیبارد - ولیکن برف میبارد +

آیا نزالہ سے بارد ؟

بلے - نزالہ سے بارد +

آیا صاعقہ میبود ؟

بلے - صاعقہ سے شود +

آیا برف سے افتد ؟

بلے - برف سے افتد +

آیا آفتاب روشن است ؟

آفتاب روشن نیست - لیکن نزالہ

بسیار سے افتد +

آیا تو بخوبی نمی توانی دید؟

بخوبی نمیتوانم دید - زیرا که شعاع

آفتاب بچشم میرسد +

ما چه حکم است؟

دروازہ را بند باید کرد +

آیا تو کار خود تمام کرده؟

بلے - تمام کرده ام +

آیا او در آن ملک دوستاں

پیدا کرده است +

بلے - در آن ملک بسیار دوستاں

پیدا کرده است +

تو کدام مرد را می بینی؟

آن را می بینم - که تو ذکرش کرده بودی +

تو کدام اسب را خریده؟

آن را خریده ام - که ذکرش کرده

بودی +

آیا تو آن مرد را می بینی - که

يَنْزِلُ الزُّبُرُ +

أَلَا تَنْظُرُ وَاضِحًا؟

لَا أَنْظُرُ وَاضِحًا لِأَنَّ شُعَاعَ

الْشَّمْسِ تَخْطُبُ بَصَرِي +

مَا تَأْمُرُنِي؟

لِتُخْلِيقِ الْبَابِ +

أَأَتَمَمْتَ عَمَلَكَ؟

نَعَمْ - أَتَمَمْتُهُ +

هَلِ اخْتَدَ لِنَفْسِهِ أَحِبَّاءٌ فِي

تِلْكَ الدِّيَارِ؟

نَعَمْ - اخْتَدَ لَهُ فِيهَا أَحِبَّاءٌ

كَثِيرَةٌ +

مَنْ الَّذِي تَنْظُرُهُ؟

أَنْظُرُ الَّذِي ذَكَرْتَهُ +

أَيَّ فَرَسٍ إِشْتَرَيْتَ؟

إِشْتَرَيْتُ الْفَرَسَ الَّذِي

ذَكَرْتَهُ +

أَتَرَى الرَّجُلَ الَّذِي قَتَلَ أَخُوهُ

برادرش سگ مرا کشته است ؟
 بلے۔ آں رامے بینم۔ کہ برادرش
 سگ ترا کشته است +
 آیا تو آں طفل را کہ پدرش
 دیروز روانہ شد۔ مے بینی ؟
 بلے۔ آں طفل رامے بینم۔ کہ پدرش
 دیروز روانہ شدہ است +
 آیا تو آں را دیدہ کہ پدرش
 مرا کتابے مستعار دادہ است ؟
 بلے۔ آں اطفال را دیدہ ام۔ کہ تو
 از پدرش کتاب عاریت گرفتہ +
 تو کدام سوداگر را دیدہ ؟
 آں سوداگر را دیدہ ام۔ کہ تو از
 تجارت خانہ بکرایہ گرفتہ +
 تو بکدام سخن کردہ ؟
 ہاں مرد سخن کردہ ام۔ کہ
 تجارتخانہ اش سوخته شدہ است +
 تو چہ چیز میداری ؟

کَلْبِي ؟
 نَعَمْ۔ اَرَى الرَّجُلَ الَّذِي قَتَلَ
 اَخُوهُ كَلْبَكَ ؟
 اَنْظُرُ الطِّفْلَ الَّذِي سَاكَرَ
 اَبُوهُ بِالْاَمْسِ ؟
 نَعَمْ۔ اَنْظُرُ الطِّفْلَ الَّذِي
 سَاكَرَ اَبُوهُ بِالْاَمْسِ ؟
 اَنْظُرْتُ الْاَطْفَالَ الَّذِي اَمْلَاكَ
 اَبُوهُمْ كِتَابًا ؟
 نَعَمْ۔ رَأَيْتُ هُمُ الَّذِي اسْتَعْرَثَ
 عَنْ اَبِيهِمْ كِتَابًا ؟
 اَيُّ تاجِرٍ رَأَيْتَ ؟
 رَأَيْتُ التَّاجِرَ الَّذِي اسْتَأْجَرَ
 مُجَرَّرًا ؟
 يَمَنْ تَحَدَّثْتَ ؟
 تَحَدَّثْتُ الرَّجُلَ الَّذِي اخْتَرَقَ
 مُجَرَّرًا ؟
 اَيُّ شَيْءٍ عِنْدَكَ ؟

چیزے میدارم۔ کہ محتاج ہوں ہستم +
برادر تو چہ چیزے دارد؟

چیزے میدارد۔ کہ ہوں محتاج است؟
آیا تو کتابے میداری۔ کہ ہوں
محتاج ہستی؟

ہے۔ آں را میدارم۔ کہ ہوں
محتاج ہستم +

آیاں مرد میخائے میدارد کہ ہوں محتاج است؟
ہے۔ میخائے میدارد۔ کہ ہوں
محتاج است +

تو کدام مردمان را سے بینی؟

آنها را سے بینم۔ کہ تو ذکر شان
بمن کردہ بودی +

آیا آں طلبہ را سے بینی۔ کہ ذکر
آنها تو کردہ بودم؟

ہے۔ آنها را سے بینم۔ کہ ذکر
شان کردہ بودی +

تو کدام اطفال را سے بینی؟

عینوی ما محتاج الیہ +

آئی منی عند اہیک؟

عندہ ما محتاج الیہ +

ہل عندک کتاب محتاج
الیہ؟

نعم۔ عینوی الکتاب الیہ

احتاج الیہ +

آعندہ اوتاد بہتاج الیہا؟

نعم۔ عندہ اوتاد بہتاج
الیہا +

آئی رجال تنظرہم؟

انظر الرجال الذین ذکرتمہم

لی +

انظر الطلبة الذین ذکرتمہم

عندک؟

نعم۔ انظر الذین ذکرتمہم

عینوی +

آئی اطفال تنظرہم؟

آں اطفال نامے میںم - کہ بایشان
 حلوا دادہ +

تو بکدام مردمان مشکلم ہستی؟
 بآنها مشکلم ہستم - کہ تو بایشان
 عرض کردہ بودی +

تو بکدام مردمان ملاقی شدہ؟
 بآن مردم ملاقی شدہ ام - کہ تو
 بایشان عرض کردہ بودی +

تو ذکر کدام مردمان میکنی؟
 ذکر آنها میکنم - کہ اطفال شان
 فرماں بردار و بہ تحصیل علم
 محنتی شدہ اند +

آیا اطفال آں شخص فرما بردار ہستند؟
 نہ - بلکہ از حکم او عدول میکنند +
 تو روپیہ مرا چرا ادا نمیکنی؟

من روپیہ خود را گم کردہ ام - لهذا
 روپیہ ترا ادا کردن نمیتوانم +
 آیا تو بیرون میردی؟

أَرَى الْأَطْفَالَ الَّذِينَ أُعْطِيْتُمْ
 حَلْوًا +

أَتَى رِجَالٍ تَشْكُمُونَ؟
 أَكَلُمُ الرِّجَالَ الَّذِينَ أَلَمَسْتُمْ
 لَهُمْ +

أَتَى رِجَالٍ لَقِيتُ؟
 لَقِيتُ الرِّجَالَ الَّذِينَ تَلَقَّيْتُمْ
 لَهُمْ +

مِنَ الَّذِينَ تَذْكُرُهُمْ؟
 أَذْكُرُ الَّذِينَ أَطَاعُوا أَوْ
 صَارُوا مُرْتَابِينَ لِلْحَصِيلِ
 الْعِلْمِ +

هَلْ أَطَاعَالَهُ مُطِيعُونَ؟
 لَا بَلْ هُمْ تَشَوُّرٌ +
 لِمَ لَا تُؤَدِّي رُؤْيِيَّتِي؟

لَا أَقْدِرُ عَلَى آدَائِ رُؤْيِيَّتِكَ
 لِأَن رُؤْيِيَّتِي قَدْ فَقَدْتُ +
 أَخْرُجُ؟

من این قدر بیمار ہستم کہ بیرون
نہیں تواسم رفت +

آیا او خط خود مینویسد؟
او کاغذ و سیاہی و خامہ نگیرد
انہیں سبب نوشتن نہی تواند +

آیا روپیہ بہتصرف او خواهد آمد؟

بہتصرف او روپیہ نخواہد آمد +

آیا تو از نوشتن جلد فارغ خواہی شد؟
بلے۔ جلد فارغ خواہم شد +

او ترجمہ ہائے خود را کے تمام خواہد کرد؟
آنها را جلد تمام خواہد کرد +

تو ترجمہ ہائے خود را کے تمام خواہی کرد؟
من آنها را جلد تمام خواہم کرد +

برادر تو ترجمہ کے تمام خواہد کرد؟
آنها را تا دو شنبہ تمام خواہد کرد +

پدر تو دریں ملک کے خواہد

إِنِّي عَلِيلٌ حَتَّى لَا أَقْدِرَ
عَلَى الْخُرُوجِ +

أَيَكْتُبُ بِسَالَتِهِ وَرَقَمَتِهِ؟
لَا يَقْدِرُ عَلَى أَنْ يَكْتُبَ لِأَنَّهُ
لَيْسَ عِنْدَهُ قِطَاسٌ وَلَا
مِدَادٌ وَلَا قَلَمٌ +

أَيَحْصُلُ التَّصَرُّفُ لَهُ عَلَى
رُؤْيِيَّةٍ؟

لَا يَحْصُلُ التَّصَرُّفُ لَهُ عَلَيْهَا +

أَتَقْرَأُ مِنَ الْكِتَابِ سَرِيعًا؟
نَعَمْ۔ أَفَرَعُ عَنْ قِرَائِهِ +

مَتَى يُبَدِّلُ تَرْجُمَاتِهِ؟
يُبَدِّلُهَا عَلَى الْفَعْلَةِ +

مَتَى تُبَدِّلُ تَرْجُمَاتِكَ؟
أُبَدِّلُهَا بِأَجَلٍ +

مَتَى يُبَدِّلُ أَقْوَالَ تَرْجُمَاتِهِ؟
يُبَدِّلُهَا إِلَى يَوْمِ الْاِثْنَيْنِ +

مَتَى يَحْيِي أَبُوكَ فِي هَذِهِ

آمد +

بہیں ماہ یا بیاہ آئندہ خواہد

آمد +

دوست تو کے رسید ؟

در ماہ گذشتہ رسیدہ بود +

عمو زاوہ تو بہ نعمہ گاہ کے رفتہ

بود ؟

بہ غنیہ گذشتہ رفتہ بود +

آیا شما بجائے خواہید رفت ؟

نا بجائے خواہیم رفت +

آیا او کتاب یا بمن خواہد فرستاد ؟

بلے - خواہد فرستاد - بشرطیکہ خود

فارغ شود +

آیا تو اشب بخانہ خواہی بود ؟

بلے - خواہیم بود +

آیا پدر و عمو زانگان تو بیکانہ

خواہند بود ؟

بلے - بخانہ خواہند بود +

الْمَسْكَةِ ؟

يَحْيَىٰ فِي هَذِهِ الشَّهْرِ أَوْ الشَّهْرِ

الْآتِي +

مَتَىٰ جَاءَ صَدِيقُكَ ؟

جَاءَ فِي الشَّهْرِ الْمَاضِي +

مَتَىٰ ذَهَبَ ابْنُ عَمِّكَ إِلَىٰ دَارِ

الرَّقِصِ ؟

ذَهَبَ يَوْمَ الْفَلَاحِ الَّذِي مَضَىٰ +

أَتَنْتَ هَبُونِ إِلَىٰ مَوْضِعٍ ؟

مَا نَذَهَبُ إِلَىٰ مَوْضِعٍ +

أَيُرْسِلُ الْكِتَابَ إِلَيَّ ؟

نَعَمْ - يُرْسِلُ إِلَيْكَ بِشَرْطِ

الْفِدَاغِ عَنْهُ +

أَتَقِيْمُ هَذِهِ اللَّيْلَةَ فِي الدَّارِ ؟

نَعَمْ - أَقِيْمُ فِيهَا +

أَيَقِيْمُ أَبُوكَ وَابْنَةُ عَمِّكَ

فِي الدَّارِ ؟

نَعَمْ - يَقِيْمُونَ فِيهَا +

آیا او کاغذ بدفتر تجارت من
خواهد فرستاد ؟

بله - بدفتر تجارت تو کاغذ خواهد فرستاد +
آیا تو باداسے روپیہ کفش دوز
خود قادر خواهی شد ؟

من روپیہ خود گم کرده ام ازین
سبب بر اداسے روپیہ اش قادر
نیستم و نخواهم شد +

دوست تو قیمت کفشهای خود
ادا کردن چرا نمیتواند ؟

دوست من کتابی از جیب خود گم کرده است +
ازین سبب قدرت بر اداسے قیمت کفش نمیداند +

آیا آن اسب از آن برادر تست ؟
بله - از آن او است +

وستانه با از آن کدام هستند ؟

از آن امرای کشتیها هستند ؟

آیا این اسبها از آن ناخدایان
کشتی هستند ؟

يُرْسِلُ الْقِرطاسَ إِلَى بَيْتِ
دَفْتَرِ تِجَارَتِي ؟

نَعَمْ - يُرْسِلُ الْقِرطاسَ إِلَيْهَا +
أَتَقْدِرُ عَلَى آدَاءِ رُؤُوسِي
سَكَاتِكَ ؟

لَا أَتَقْدِرُ عَلَى الْآدَاءِ
لَا أَكُونُ قَادِرًا لَا عَلَى
رُؤُوسِي +

لِمَ لَا يَقْدِرُ صَدِيقُكَ عَلَى
آدَاءِ نَفْسِ يَغَالِمِ ؟

لَا يَقْدِرُ عَلَى آدَائِهَا لِأَنَّهُ
فَقَدَ كِتَابًا عَنْ جَيْبِي +

أَذَلِكَ الْقَدْرُ لِيَصِيكَ ؟
نَعَمْ - هُوَ لَهُ +

إِنَّ الْقَفَازِيذَ ؟

هِيَ مِنْ وَلِيِّ أَسْرَائِلِ السَّقَايَةِ +

أَهْلِيهِ الْأَقْرَاسُ لَا مُدْرَأَ
السَّقَايَةِ ؟

بلے اُن اسبھا از اُن ایثانت +
آیا این رخت موافق طبع برادر
تست ؟

بلے - موافق طبع اوست +
آیا این کفشها موافق طبیعت
برادران تو هستند ؟

نہے - موافق طبع ایشان هستند +
آیا این کار موافق مزاج تست ؟
بلے - موافق حال من است +
آیا آمدن آنجا موافق حال برادر
تو خواهد شد ؟

آری تر زبان فارسی سے آموزی -
و موافق مراد تو میشود ؟

بلے - موافق مراد من میشود +
آیا این اشیا که این مردمان برت فروختن
انراوش می کنند فروخت خواهند شد ؟
بلے - فروخت خواهند شد +

آیا اُن کار - کہ تو بدان کوشش

نعم - هی لهم +
آهلاً الثوب موافق لطیح
آخیک ؟

نعم - هو مناسب لطیح +
آهلاً الثوب مطبوعه
لاخوانیک ؟

نعم - هی مطبوعه لهم +
آهلاً الثوب موافق لطیحک ؟
نعم - موافق یثانی +

هل الحیثه فی ذلک الموضع
تکون علی حسب شأن آخیک ؟
هل تتعلم لسان الفرس - و

تکون علی حسب مرادک ؟
نعم - اتعلمه علی حسب مرادی +
آیباغ هلین الاشیاء الّتی

یسعی هؤلاء الرجال لیبیعها ؟
نعم - یبایع +
آیحصل بقصودک الذین

میکنی بر مے آید ؟

بلے - بر مے آید +

آیا تو خانه خود را فراموش کرده ؟

من خانه خود را چرا فراموش کنم ؟

خدمتکار تو چه چیز صاف میکند ؟

دوات را صاف میکند +

تو این کار را کس میکند ؟

من آن را بهیچ لحظه نمیکند +

تو این کار را کس خواهی کرد ؟

بهر صفت قلیل نخواهم کرد +

آیا شراب هست ؟

بلے شراب هست +

آیا مردمان هستند ؟

بلے - هستند +

آیا مردمان هستند که بتعلیم راضی باشند ؟

ایچنین - بسیار هستند - که بتعلیم

راضی نیستند +

آیا کس هست ؟

تسلی له ؟

نعم - یحصل +

آتیت داری ؟

لید اتلی داری ؟

آئی تنی یظف خادک ؟

یظف دواتا +

متی تعمل هذا العمل ؟

ما عمله الآن +

متی تعمل هذا العمل ؟

اعمله فی مدة قلیله +

هل الخمر موجوده ؟

نعم - الخمر موجوده +

هل الرجال موجودون ؟

نعم - هم موجودون +

آرجال لا یرضون بالتعلیم ؟

نعم - رجال کثیره لا یرضون

بالتعلیم +

هل رجل موجود ؟

کے یست +

آیا در خانہ رقص بسیار مردم

حاضر خواہند شد ؟

ہے - بسیار حاضر خواہند شد +

آیا بدست من بقرض فروختن

را می پسندی ؟

من چیزی را بدست کس بقرض

گاہے نمی فروشم +

آیا تو اس اسباب را بنقد خواہی خرید ؟

ہ نقد نمیگیرم و لیکن اگر تو بقرض

میدہی - البتہ خواہم خرید +

آیا برادر تو اسباب خویش بنقد

میفروشد یا بقرض ؟

گاہے ہ نقد و گاہے بقرض

میفروشد +

آیا تو اسباب - کہ میگیری - بنقد

میگیری - یا بقرض ؟

بعض را بنقد و بعض را بقرض +

لَيْسَ رَجُلٌ مَوْجُودًا +

اَيْخَضِرُ فِي دَارِ الرَّثِيسِ رَجُلًا

كَثِيرًا ؟

نَعَمْ يَخْضِرُ فِيهَا رَجُلًا كَثِيرًا +

اَتَرْضَى عَلَيَّ اَنْ تَبِيعَ مِنِّي

بِشَيْءٍ ؟

لَا اَبِيعُ مِنْ أَحَدٍ شَيْئًا

بِشَيْءٍ +

اَتَشْتَرِي هَذِهِ الْفَرَسَ عَاجِلًا

لَا وَلَٰكِنْ تَوْ تَبِيعُهُ اَجَلًا

لَا تَشْتَرِي +

اَبِيعُ امْرُؤًا مَتَاعًا مُّجْتَلًا

اَوْ مُّوَجَّلًا ؟

قَارَءَ بَيْعِي عَاجِلًا وَ تَارَةً

اَجَلًا +

اَتَشْتَرِي مَتَاعًا يَالْعَاجِلِ -

اَوْ يَالْاَجِلِ ؟

اَشْتَرِي بَعْضًا بِشَيْءٍ وَ بَعْضًا

آیا این تبا بر جسم من راست
مے آید؟

پے۔ بر جسم تو درست مے آید +
آیا آن کلاه بر سر برادر تو
درست مے آید؟

نه۔ بلکه از سرش بزرگتر است +
آیا موافق سرتست؟

نه۔ بلکه سر من خردتر است۔ ولیکن
بر سر پدر من بسیار درست مے آید +
آیا در حق من نگاہداشتن اسب
خود بهتر است؟

نه۔ بلکه بجای نگاہ داشتن آن
فروختن بهتر است +

آیا فروختن کلاهش بر اے او بهتر است؟
نه۔ بلکه بجای فروختن آن نگاہداشتن بهتر است؟

آیا تو اسب را نگاه خواهی داشت؟
نه۔ مرا نگاه داشتن تے باید +

نَقَدًا +

هَلْ يَسْتَقِيمُ هَذَا الْقَبَاءُ
عَلَى قَامَتِي ؟

نَعَمْ۔ يَسْتَقِيمُ عَلَى قَامَتِكَ +
أَتَسْتَوِي تِلْكَ الْقَلَشُوقَةُ
عَلَى رَأْسِ أَخِيكَ ؟

لَا۔ بَلْ قَاضِلَةٌ عَنْ رَأْسِهِ +
هَلْ هِيَ سَوِيَّةٌ عَلَى رَأْسِكَ ؟

لَا۔ بَلْ رَأْسِي أَصْغَرُ۔ وَ لَكِنَّمَا
عَلَى رَأْسِ أَبِي سَوِيَّةٌ جَدًّا +

هَلِ الْمُنَاسِبُ فِي حَقِّي إِبْقَاءُ
فَرَسِي عِنْدِي ؟

لَا۔ بَلْ يَبِغُهُ خَيْرٌ مِنْ حِفْظِهِ
وَ اسْتِغْلَامِهِ +

هَلْ بَيْنَهُمُ قَلَشُوقَةٌ خَيْرٌ لَهُ ؟
لَا۔ بَلْ صِيْلَتُهَا خَيْرٌ لَهُ +

أَتَحْفَظُ فَرَسَكَ عِنْدَكَ ؟
لَا يَلِيْقُ حِفْظُهُ لِي +

آیا آں کتابہا ترا پسند مے آید؟
بلے۔ مرا بسیار پسند مے آید؟

آیا کارے کہ میخواستیم۔ خواہی کرد؟
بلے۔ ہرچہ مرضئے تو باشد۔ خواہم
کرد *

آیا من این کار بخوبی کردہ ام؟

بلے۔ بسیار خوب کردہ *

من چیزے نکرده ام۔ آنچہ تو
میگوئی۔ صرف ہر بانی تست
بر من *

تو در اینجا دل خود را چگونه خوش میکنی؟
من اینجا دل خود را بخوبی خوش
میکنم *

راے کدام مردان بر راستی
است؟

راے دوستان تو بر راستی

أَتَرَعَبُ فِي تِلْكَ الْكُتُبِ ؟
نَعَمْ۔ اَنَا رَاْعِبٌ فِيْهَا اَشَدَّ
رَغْبَةٍ +

أَتَعْمَلُ مَا أَشْتَهِيهِ ؟
نَعَمْ۔ اَعْمَلُ كُلَّ مَا تَرْضَاهُ
يَا +

أَأَعْمَلْتُ هَذَا الْعَمَلَ عَلَى
طَرِيقِ حَسَنِ ؟
نَعَمْ۔ أَحْسَنْتُهُ +

مَا عَمِلْتُ شَيْئًا وَ اَمَّا قَوْلُكَ
هَذَا۔ قَلِيلٌ اِلَّا اَشَقَقْتُكَ
عَلَى +

كَيْفَ تَقْرَأُ قَلْبَكَ هَهُنَا ؟
اَنَا اَقْرَأُ الْقَلْبَ هَهُنَا بِوَجْهِ
حَسَنِ +

رَأَيْتُ اَتَى جَمَاعَةً عَلَى
الْاِسْتِقَامَةِ ؟

رَأَيْتُ اَتَمِدْتُ اَثَابَكَ عَلَى

است +

آیا این رخت موافق طبع برادر

تست ؟

بله - موافق طبع او است +

آیا این کفشها موافق طبع برادران

تست ؟

بله - موافق طبع ایشان هستند +

آیا تو چیزه را خواهی گرفت ؟

بله - چیزه را خواهیم گرفت +

آیا دوست تو به نغمه گاه خواهد

آمد ؟

آیا فردا بازار رفتن ضرور خواهد

شد +

بله - فردا بازار رفتن ضرور خواهد

شد +

آیا شما پدر مرا امروز خواهید دید ؟

بله - او را امروز خواهیم دید +

آیا شما کتاب مرا باز خواهید داد ؟

الْأَسْتِقَامَةُ +

أَهْلًا الشَّوْبُ مُوَافِقٌ لَطَبِيعِ

أَخِيكَ ؟

نَعَمْ - هُوَ مُنَاسِبٌ لَطَبِيعِهِ +

أَهْلِيهِ النَّعَالَ مَطْبُوعَةٌ

لِأَخْوَانِكَ ؟

نَعَمْ - هِيَ مَطْبُوعَةٌ لَهُمْ +

أَتَأْخُذُ شَيْئًا ؟

نَعَمْ - أَخُذُ شَيْئًا +

أَيَّجِئُ صَدِيقُكَ فِي مَجْلِسِ

النَّغْمَةِ ؟

الْأَيْدِ مِنَ الدَّهَابِ عَدًّا

إِلَى الشُّوقِ ؟

نَعَمْ - لَا أَيْدٍ مِنَ الدَّهَابِ

عَدًّا إِلَى الشُّوقِ +

أَتَرَوْنَ الْيَوْمَ آتِينَ ؟

نَعَمْ - تَرَاهُ الْيَوْمَ +

أَتَرْجُو كِتَابِي إِيَّيَّ ؟

پله۔ آں را باز خواهم داد +
 آیا تو این حادثه را که پیش آمده
 از قبل میدانستی ؟
 پله۔ از قبل میدانستم +

آیا آن حادثه را که واقع میشود
 از قبل میدانستی ؟
 نه۔ بلکه هیچ حادثه را از قبل
 نمیدانستم +

آیا فردا بشهر خواهی رفت ؟
 پله۔ فردا بشهر خواهم رفت +
 آیا برادر تو پسر خود را نزد من خواهد فرستاد ؟
 پله۔ پسر خود را نزد تو خواهد فرستاد +
 آیا ایشان پس فردا بدریجا خواهند
 آمد ؟

تو کجا خواهی نشست ؟
 پله۔ پس فردا بدریجا خواهم آمد +

نَعَمْ۔ اَرَدْتُ اِلَيْكَ +
 هَلْ وَفَّقْتَ عَلَى الْحَادِثَةِ
 الَّتِي كُنْتَ تَقْبِلُ وَتَوَعَّيْهَا ؟
 نَعَمْ۔ كُنْتُ رَافِقًا بِهَا مِنْ
 قَبْلِ وَتَوَعَّيْهَا +

اَكُنْتُ مُبْتَلًى مِنْ قَبْلِ
 بِالْحَادِثَةِ الْوَاقِعَةِ ؟
 لَا۔ بَلْ لَسْتُ مُبْتَلًى مِنْ
 قَبْلِ بِالْحَادِثَةِ مُطْلَقًا +

اَتَرْوُحُ غَدًا اِلَى الْمَدِينَةِ ؟
 نَعَمْ۔ اَرْوُحُ اِلَيْهَا غَدًا +
 اَيُرْسِلُ اخُوكَ ابْنَهُ اِلَيَّ ؟
 نَعَمْ۔ يُرْسِلُ ابْنَهُ اِلَيْكَ +
 اَيَحْيِيثُونُ بَعْدَ الْعَدَا فِي هَذِهِ
 الْمَوْضِعِ ؟

اَيَنْ تَجْلِسُ ؟
 نَعَمْ۔ يَحْيِيثُونُ بَعْدَ الْعَدَا فِي
 هَذِهِ الْمَوْضِعِ +

من بر کرسی خواهم نشست +
 تو چه قدر قرض داری ؟
 پنجاه روپیه قرض میدارم +
 بعد از تقضای ماه آینده چه قدر
 قرض خواهی داشت ؟
 بعد از تقضای ماه آینده صرف
 بست روپیه باقی خواهند ماند +
 تو ازو چه قدر روپیه خواهی یافت ؟
 هر جا که او خواهد - تو آنجا برفتن
 راضی خواهی شد ؟
 بله - هر جا که او بگوید - برفتن آنجا
 راضی خواهم شد +
 پدر تو بوقت رفتن بر چه چیز
 تکیه میکند ؟
 بر دست من تکیه میزند +
 و قتیکه حاضر نباشی - بر چه چیز
 تکیه میزند ؟
 آن وقت بر عصای خود تکیه میزند +

اجلس على كرسي +
 كم ديناً عليك ؟
 على خمسون روفية +
 كم ينبغي عليك الدائن
 بعد ما مضى الشهر الآن +
 ينبغي على عشرين روفية
 بعد الشهر الآن +
 كم روفية تأخذها منه ؟
 أترضى ذهباً إلى موضع
 يشاء ؟
 نعم - أرضى على الذهب
 إلى موضع يأمرني +
 على أي شيء يترك أبوكم
 عند الذهاب ؟
 يترك على يدي +
 على أي شيء يترك عند
 غيبتك ؟
 يترك على عصاه حينئذ +

تو انیس مرو چه کار خواهی گرفت +
 من از دو کار کتابت خواهیم گرفت ؟
 این قلم را بچه کار استعمال خواهی
 کرد ؟

من آن را بنوشتن استعمال خواهیم کرد
 برادر تو این کار را بخوبی خواهد
 کرد ؟

من نمیدانم - که بخوبی خواهد کرو -
 ولیکن قصد آن خواهد نمود +
 آن مرد بزبان عربی جلد استعداد
 حاصل خواهد کرد ؟

امید است - که در آن زبان جلد
 استعداد حاصل کند +

آیا پدر تو بدانجا خواهد دوید ؟
 چگونه خواهد دوید ؟ چرا که ضعیف
 است - لیکن بدانجا خواهد رفت +
 تو کدام قسم گلهای خواهی چید ؟
 من گلهای خوش رنگ خواهیم چید +

آئی عملی تأخذ منه ؟
 اخذ منه الکتابة +
 آئی عملی تستعمل هذا
 القلم ؟

استعمله في الكتابة +
 آیفعل اخوك هذا العمل
 یوجیه حسین ؟

لا أدري آتیه یعمله یوجیه
 حسین - و لیکن یقصد +
 آیتستعد بلسان العرب
 میجیلاً ؟

لعله یتستعد فی اللسان
 العربی عاجلاً +

آیعدو أبوک إلى ذلك الموضع ؟
 کیف یعدو ؟ آتیه لتضعیف -
 و لیکن ین هب الیه +

من آئی تؤم تجنی و ردا ؟
 اجنی و ردا بهیه +

آیا رنگریز مرده است ؟	آیات الصَّيَامُ ؟
هنوز نه مرده است - ولیکن	مَا مَاتَ إِلَى الْآنَ - وَ لَکِنْ
زود خواهد مرد *	سَيَمُوتُ +
آیا حرکت میشود ؟	أَيَحْتَزُّكَ ؟
نه - بلکه گاهی حرکت نخواهد کرد *	لَا بَلْ لَنْ يَحْتَزَّكَ أَبَدًا +
آیا باران میبارد ؟	أَيُمْطَرُ السَّمَاءُ ؟
حالا بارش نمیشود - ولیکن امید	لَا يُمْطَرُ الْآنَ - وَ لَکِنْ عَلَى
است - که خوب خواهد بارید *	أَنْ يَنْزِلَ الْمَطَرُ كَثِيرًا +
اگر رویه خود گم کنی - حال تو چه	إِنْ تَفْقِدَ دُرِّيَّتَكَ - فَكَيْفَ
خواهد شد ؟	يَكُونُ حَالُكَ ؟
معلوم نیست - که حالم چه خواهد شد ؟	لَا أَدْرِي - كَيْفَ يَكُونُ حَالِي ؟
حال شما چه خواهد شد ؟	كَيْفَ يَكُونُ شَأْنُهُ ؟
نمیدانم - که حال آنها چه خواهد شد ؟	لَا أَدْرِي - كَيْفَ يَكُونُ حَالُهُمْ ؟
مردمان چه طور می آیند ؟	أَلَيْسَ عَلَى آتِي طَوْدٍ يَحْمِلُونَ ؟
هر یک به نوبت خود می آید *	يَحْمِلُ كُلُّ وَاحِدٍ عَلَى مَرْتَبَتِهِ +
نوبت ما کی خواهد آمد *	مَتَى يُفِضُنِي تَوْبَتُنَا ؟
نوبت شما شما جلد خواهد آمد ؟	يُفِضُنِي تَوْبَتُكُمْ عَلَى الْجَعَلَةِ +
او کجا رفته است ؟	أَيْنَ ذَهَبَ ؟

در باغ میگردد *

آنها کدام طرف میدوند؟

یطرف شهر میدوند *

در پس وزیر کدام ایستاده است؟

در پس دے برادر ایستاده است *

آیا تو آن مرد را مشت زده؟

بله - او را مشت زده ام *

آن مرد ترا چگونه چوب داده

است؟

مرا خوب چوب داده است *

آن اسب او شان را چه طور زده است؟

او شان را لگد زده است؟

آیا آن مرد دشمن خود را بکار دے

طعن زده است؟

بله - او را طعن زده است *

آیا آن آواز برمدوق است - یا

آواز تپنبه؟

يَدُورُ فِي الْحَدِيقَةِ *

إِلَى آتَى طَرَفٍ يَمِيدُونَ ؟

يَعْدُونَ إِلَى جَانِبِ الْمَدِينَةِ *

مَنْ ذَا الَّذِي هُوَ قَائِمٌ

خَلْفَ الْوَزِيرِ ؟

أَخِي قَائِمٌ خَلْفَهُ *

أَلَكُنْتَ ذَلِكَ الرَّجُلَ ؟

نَعَمْ - لَكُنْتُ *

مَا شَأْنُ الْعَصَا الَّتِي آعَظَاكَهَا

ذَلِكَ الرَّجُلُ ؟

أَعَظَانِي عَصَاً جَيِّدَةً *

كَيْفَ صَرَبَهُمْ ذَلِكَ الْفَرَسُ ؟

صَرَبَهُمْ بِرِجْلِهِ *

أَطْعَنَ ذَلِكَ الرَّجُلُ عَدُوَّهُ

بِسِكِّينٍ ؟

نَعَمْ - بِسِكِّينٍ طَعَنَهُ وَجْهَهُ *

هَلْ هُوَ صَدَاءُ الْبُنْدُوقِ

أَوْ الْبَنْبِنَةِ ؟

لَا بَلْ هُوَ صَوْتُ الرَّهْدِ +
 كَيْفَ جُرِخَ ذَلِكَ الرَّجُلُ ؟
 جَرَحَهُ بِالسَّيْكِينِ شَخْصٌ +
 أَصْرَبْتَ الْمِدْقَمَ عَلَى ذَلِكَ
 الظَّائِرِ ؟

نَعَمْ - صَرَبْتُهُ عَلَيْهِ +
 كَذَ مَرَّةً صَرَبْتُ الْمُنْدُوقَ
 عَلَيْهِ ؟
 صَرَبْتُهُ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ +
 هَلْ أَصَابَ الْمُنْدُوقُ
 هَدَقَهُ ؟

نَعَمْ - أَصَابَ هَدَقَهُ +
 هَلْ أَصَابَ مُنْدُوقُكَ عَلَى
 هَدَقِهَا ؟
 لَا - بَلْ أَخْطَأَ +

سَمِعَ صَوْتَ آتَى شَيْءٍ ؟
 سَمِعَ هَشَّتَ الْمُنْبِيلُ قَتْلَهُ - ق
 إِنِّي سَمِعْتُ صَوْتَ الرَّهْدِ +

نه - بلکه آواز غریبن رعد است +
 آن مرد چگونه مجروح شده است ؟
 کسی او را بکارد مجروح کرده است +
 آیا تو بر آن مرغ بندوق سر
 کرده ؟

بله - بر آن سر کرده ام +
 چند بار بر آن مرغ بندوق سر
 کرده ؟
 سه بار بر آن سر کرده ام +
 آیا آن بندوق بر نشانه خود
 رسیده ؟

بله - رسیده است +
 آیا بندوق تو بر نشانه خود رسیده ؟

نه - بلکه خطا کرو +
 او آواز کدام چیز شنیده است ؟
 آواز تپنجه شنیده است - و من
 آواز رعد شنیده ام +

آیا تو بر آن کتاب نظر کرده ؟

بله - بر آن نظر کرده ام *

آیا خبر برادر خود شنیده ؟

بله - شنیده ام *

آیا دیر شده است - که ناشت

خورده ؟

بله - دیر شده است *

چه قدر دیر شده - که ناشت

خورده ؟

بسیار دیر شده - که ناشت

خورده ام *

آیا در وقت بگوشه است - که

خبر برادر خود نشنیده ؟

آری - دیر شده است - بلکه زیاده

از یک سال *

از چند سال بخاطر خوردن غذا ؟

أَرَأَيْتَ ذَلِكَ الْكِتَابَ ؟

نَعَمْ - رَأَيْتُهُ *

هَلْ سَمِعْتَ خَبَرَ أَخِيكَ ؟

نَعَمْ - سَمِعْتُهُ *

هَلْ مَضَتْ مُدَّةٌ عَلَى

عَدَاؤِكَ ؟

نَعَمْ - مَضَى زَمَانٌ كَثِيرٌ

عَلَى قَعْدَتِي *

كَمْ مُدَّةً انْقَضَتْ عَلَى

قَعْدَتِكَ ؟

مَضَتْ مُدَّةٌ كَثِيرَةٌ عَلَى

قَعْدَتِي *

كَمْ مِنْ مُدَّةٍ مَا سَمِعْتَ

خَبَرَ أَخِيكَ ؟

مَا سَمِعْتُ خَبَرَ مَنْ مُدَّةً -

بَلْ أَزِيدُ مِنْ سَمْعِي *

كَمْ مِنْ مُدَّةٍ مَا قَدْ مَضَى

إِلَى دَارِكَ ؟

مَا ذَهَبْتُ مِنْ سَنَةٍ قَطُّ +
 كَمْ مِنْ مُدَّةٍ يَسْكُنُ أَهْلُكَ
 فِي ذَلِكَ الْمَوْضِعِ ؟
 يَسْكُنُ مِنْ مُدَّةٍ هِيَ أَزِيدُ
 مِنْ سَنَةٍ +

كَمْ قَرَسًا عِنْدَ أَخِيكَ ؟
 عِنْدَهُ مَا يَزِيدُ عَلَى عَشْرِينَ
 قَرَسًا مِنَ الْأَقْرَاسِ +
 كَمْ مَرَّةً رَأَيْتَهُ ؟
 رَأَيْتُهُ أَزِيدَ مِنْ مِائَةِ مَرَّةٍ +
 هَلْ مَضَى عَلَيْكَ فِي ذَلِكَ
 الْمَوْضِعِ مُدَّةٌ كَثِيرَةٌ ؟
 لَا بَلْ مَضَى عَلَى غَايَةِ
 سِتِّ أَشْهُرٍ +

مَتَى جِئْتُ فِي ذَلِكَ الْمَوْضِعِ ؟
 جِئْتُ مِنْ قَبْلِ يَنْصُفِ سَاعَةِ
 قَطُّ +
 كَمْ مُدَّةً مَضَى عَلَى حِكْمَتِكَ

صرف یک سال شده است +
 از چند عرصه برادر تو در آنجا
 میماند ؟

از یک سال زیاده شده است +
 برادر تو چند اسب میدارد ؟
 از بست زیاده میدارد +

او را چند بار دیده ؟
 از صد بار زیاده دیده ام +
 آیا ترا در آنجا بسیار مت شده
 است ؟
 نه - بلکه منقطع شش ماه شده
 باشد +

تو در آنجا کس رسیدی ؟
 فقط نیم ساعت شده است
 که من رسیده ام +
 دوست ترا در آنجا چه مدت

شده است ؟

دو ہفتہ شدہ است +

پدر تو دریں ملک از چند مدت
میراند ؟

دو سال شدہ است +

تو آن اسب را از چند مدت
میداری ؟

پنج سال شدہ است - کہ آنرا
میدارم +

چہ مدت شدہ است - کہ تو بدایں
سخن نکرده ؟

ششماہ شدہ است - کہ من باو
سخن نکرده ام +

آیا بعد از آن - کہ من با تو ملاقی شدہ
بودم - ذراں اکثر افتادہ است ؟

بلہ - بلالں اکثر افتادہ است +

تو برادر مرا کہ دیدہ بودی ؟

فِي ذَلِكَ الْمَوْضِعِ ؟

مَضَى عَلَيْهِ أَسْبُوعَانِ +

مِنْ كَمْ مَدَّةٍ يُقِيمُ أَبُوكَ

فِي هَذِهِ الدِّيَارِ ؟

مِنْ سَنَتَيْنِ +

مِنْ كَمْ مَدَّةٍ ذَلِكَ الْفَرَسُ

عِنْدَكَ ؟

هُوَ عِنْدِي مِنْذُ خَمْسِ

سِنِينَ +

كَمْ مِثْنِ مَدَّةٍ مَا

كَلَّمْتَهُ ؟

مَا كَلَّمْتُهُ مِنْذُ سِتَّةِ

أَشْهُرٍ +

هَلْ مَطَرَ السَّمَاءُ مَرَّاتًا

كَثِيرَةً بَعْدَ لِقَائِي بِإِيَّاكَ ؟

نَعَمْ - نَزَلَ الْمَطَرُ مَرَّاتٍ كَثِيرَةً

بَعْدَ لِقَائِكَ بِإِيَّايَ +

مَتَى رَأَيْتَ أَخِي ؟

رَأَيْتُهُ الْآنَ +
 مَتَى تَرَعُ مِنَ الْكِتَابَةِ ؟
 تَرَعُ الْآنَ +
 آيَنْتَظُرُنِي مِنْ مُدَّةٍ كَثِيرَةٍ ؟
 لَا- بَلْ جَاءَ الْآنَ +
 أَتَحْسِنُ الْعَمَلَ بِوَجْهِ حَسَنٍ ؟
 نَعَمْ- أَخْبَدُهُ عَلَى قَدَرٍ
 وَبِغْنَى +
 كَمْ صَرَفْتَ الْيَوْمَ ؟
 صَرَفْتُ خَمْسَ رُفِيَّاتٍ +
 مَا مُشَاهَرَتُهُ لِيَنْفَقْتُمْ وَ
 صَرَفْتُمْ +
 لَهُ مِائَتَا رُفِيَّةٍ مُشَاهَرَةً +
 هَلْ تُجِدَتِ الْأَقْرَاسُ الْمَقْمُودَةُ ؟
 نَعَمْ- وَجِدْتُمَا +
 لِأَيِّ سَبَبٍ أُتِمَّتْ أَطْفَالُنَا
 وَحُصِّنَتْ ؟

او را حالا دیدہ ام +
 او از نوشتن کے فارغ شدہ ؟
 حالا فارغ شدہ است +
 آیا آں مرد از دیر منتظر من است ؟
 نہ- بلکہ حالا رسیدہ است +
 تو آں کار را بخوبی خوانہی کرد ؟
 ہر قدر- کہ از من ممکن خواہد شد
 خواہم کرد +
 تو امروز چہ قدر خرچ کردہ ؟
 بیچ روپیہ صرف کروہ ام +
 او ہر اسے کفاف چہ قدر ماہواری
 میدارد +
 ہر اسے کفاف دو صد روپیہ
 ماہواری میدارد +
 آیا اسہائے گم شدہ بدست آمدند ؟
 بلے بدست آمدند +
 اطفال ما چرا تحسین و انعام
 یافتہ اند +

از سبب کردار نیک و کوشش
در تحصیل علم +
شما از کدام تحصیل و از کدام
ملاست یافته اید ؟

از دوستان تحصیل و از دشمنان
ملاست یافتیم +
تو از برابر مشقات خانه گزشته ؟

بله - از برابر آن رفته ام +

از برابر تو کدام رفته است ؟
خادم تو از برابر من رفته است +
وقت خود را بازی و لعب بسر
برده است +

وقت خود را چگونه بسر خواهی کرد ؟
طوری که پسند آید - بسر خواهیم کرد +
آیا سوداگر روپیه آورده است ؟
نه - چرا که از آوردن آن قاصر

لَا تَنْفَعَالَهُمْ كَانَتْ حَسَنَةً
وَسَعَوْا فِي تَحْصِيلِ الْعِلْمِ +
مَنْ مَدَّ حَكْمَهُ ؟ وَ مَنْ
لَا مَكْمَهُ ؟

وَجَدْنَا الْمَدَّ مِنَ الْأَعْدَاءِ -
وَاللَّوْمَ مِنَ الْأَعْدَاءِ +
هَلْ مَرَّ بِكَ بِحَدَاءِ دَالِ
الْمُتَلَاتِ ؟

نَعَمْ - مَرَّ بِكَ بِحَدَاءِ دَالِ
الْمُتَلَاتِ +

مَنْ مَرَّ مِنْ جَنِيكَ ؟
مَرَّ خَادِمُكَ مِنْ جَنِينِي +
أَمْضَى وَقْتَهُ فِي اللَّهْوِ وَ
اللَّوْبِ +

كَيْفَ تُقْضِي وَقْتَكَ ؟
أَمْضِي وَقْتُ عَلَى مَا آتَاهُ حَسَنًا +
هَلِ الشَّاحِدُ آتَى بِالزُّفْرِ ؟
مَا آتَى بِهَا لِيَعْرِضَ عَنِ الْاُتِيَانِ

مانده است +

تو صبح امروز از آمدن نزد من
چرا قاصر شده؟

ما فرصت نبود - ازین سبب
قاصر ماندم +

آیا نوبت من میرسد؟

نه - بلکه تو نوبت گم کرده +

این چه چیز را مفید است؟

برای هیچ چیز را مفید نیست +

آیا بند و تکیه خریده - خوب است؟

نه - بلکه هیچکاره است +

از دلی تا اگر گانوه چه قدر فاصله

است +

نوزده میل است +

آیا هرات از اینجا دور است؟

بله - بسیار دور است +

بها +

لِمَ اقْصَرْتُ عَنْ اَنْ يَّجِئَنِي

مَسَاعًا ؟

اقْصَرْتُ عَنْهُ لِفُقْدَانِ

الْمُهْلَةِ +

اَيُّفَضُّنِي تَوْبَتِي ؟

لَا - بَلْ صَنِّعْتَ تَوْبَتَكَ +

يَنْفَعُ هَذَا اَيُّ شَيْءٍ ؟

لَا يَنْفَعُ شَيْئًا +

هَلِ الْبُنْدُوقُ الَّذِي اشْتَرَيْتَهُ

جَيِّدٌ ؟

لَا - بَلْ هُوَ رَدِيءٌ +

كَمْ مَسَافَةً بَيْنَ دِهْلِي وَ

جُرْجَانَوَه ؟

اَلْفَاوَسَلَةُ بَيْنَهُمَا سِتْعَةُ عَشَرَ

مِيْلًا +

هَلِ هَرَاتٌ بَعِيْدَةٌ مِنْ هُنَا ؟

نَعَمْ - هِيَ بُعْدَى اَبْعَدُ +

كَمْ مَسَافَةً مِنْ دِهْلِي إِلَى
اَمْبَاله ؟

مِائَةً وَ عَشْرُونَ مِيلًا تَقْرِيبًا
مَوْطِنُكَ فِي آيٍ مَسْلُوكٍ وَ
آيٍ اَقْلَمٍ ؟

مَوْطِنِي اَكْزَرُ +

هَلْ اَنْتَ عَجَبِي ؟

لَا بَلْ اَنَا عَرَبِي +

لِمَ تَقْرُ ؟

اَيُّ حَقًّا +

هَلْ سَمِعْتَ حَدِيثًا جَدِيدًا ؟

مَا سَمِعْتُ حَدِيثًا جَدِيدًا +

مَا حَدَّثَ ؟

وَقَعَ مُصِيبَةٌ عَظِيمَةٌ +

هَلْ اَصَابَتْهُ مُصِيبَةٌ + اَصَابَتْهُ ؟

نَعَمْ اَصَابَتْهُ مُصِيبَةٌ عَظِيمَةٌ +

مَا حَدَّثَ لَكَ ؟

لَا حَدَّثَ لِي شَيْءٌ +

از دلی تا امباله چند میل است ؟

قریب یک صد و بست میل است +

وطن شما در کدام ملک است ؟

وطن من انگلستان است +

آیا تو ایرانی هستی ؟

نه - بلکه عرب هستم +

تو چرا فرار میکنی ؟

از سبب خوف فرار میکنم +

آیا خبر نو شنیده ؟

خبر نو نشنیده ام +

چه شده است ؟

مصیبت عظیم واقع شده است +

آیا مصیبت بد رسیده است ؟

بله - مصیبت عظیم بد رسیده است +

ترا چه شده است ؟

مرا چیزی نشده است +

کدام کس بتو ملاقی شده است ؟
 مسکین بمن ملاقی شده است +
 آن مرد بدشمن چه کرده است ؟
 استخوان گردنش شکسته است +
 آیا بر آن مرد رحم میکنی ؟
 بے - بدل برو رحم میکنم +
 آیا تو فریاد میکنی ؟
 فریاد نمیکنم +
 آیا از دوست من شکایت میکنی ؟
 بے - از او شکایت میکنم +
 آیا تو در ملازمت او حاضر میشوی ؟
 بے - در ملازمت او حاضر میشوم +
 تو ملازمت کدام میکنی ؟
 ملازمت نا خداست سفینه میکنم +
 آیا او گاهی ملازم تو بود ؟
 بے - او ملازم من بود +
 خادم تو از چند مدت ملازم هست ؟

مَنْ لَقَاكَ ؟
 لَقَانِي مِنْكَ ؟
 مَا فَعَلَ بِدُشْمَنِ ؟
 كَسَرَ عِظَامَ رَقَبَتِهِ ؟
 اَتَرْحَمُهُ ؟
 نَعَمْ - اَرْحَمُهُ بِالْقَلْبِ ؟
 هَلْ تَسْتَغِيثُ ؟
 لَا اَسْتَغِيثُ ؟
 اَتَشْكُو صَدِيقِي ؟
 نَعَمْ - اَشْكُوهُ ؟
 اَتَحْضُرُ فِي خِدْمَتِهِ ؟
 نَعَمْ - اَحْضُرُ فِي خِدْمَتِهِ ؟
 لِمَنْ تَخْدُمُ ؟
 اَخْدُمُ اَمِيرَ السَّيْفِيَّةِ ؟
 هَلْ هُوَ كَانَ خَادِمًا لَكَ ؟
 حِينًا ؟
 نَعَمْ - كَانَ خَادِمِي ؟
 كَمْ مِنْ سَلَفِ خَادِمِكَ عِنْدَكَ ؟

مَلَايِمٌ ؟

خَادِمِي عِنْدِي مِنْ سَتَتَيْنِ -

و يَضَعُ +

أَتُوذِي إِلَى رُؤُفَيْتِكَ وَدَيْعَةً ؟

نَعَمْ - أَتَوْضَعُهَا إِلَيْكَ وَدَيْعَةً +

أَيَعْقِدُ خَادِمَهُ حَتَّى يَفْوُضَ

إِلَيْهِ رُؤُفَيْتَهُ ؟

نَعَمْ - يَعْقِدُ عَلَيْهِ +

أَحْفَظْتُ يَتِيَّيَ ؟

لَا - بَلْ أَعْلَنْتُهُ ؟

أَتَحْفَظُ شَيْئَاكَ ؟

نَعَمْ - أَحْفَظُهَا +

أَتَحْفَظُ قَرِيْبِي ؟

نَعَمْ - أَحْفَظُهُ +

مَا قَعَلْتُ وَمَتَاعِي ؟

أَضَاعَهُ كُلَّهُ +

يَا لَا تَتَأَمَّرُ ؟

يَا لَكَ تَمَنُّعِي عَيْنَ التَّوْبَةِ +

از دو نیم سال ملازم من است +

آیا روپوش خود را بمن سپرد میکنی ؟

بله - بتو سپرد میکنم +

آیا خادم خود را این قدر معتقد

میداند که روپوش خود راو سپرد نماید ؟

بله - میدانم +

آیا تو راز مرا نگاه داشته ؟

نه - بلکه افشای او کرده ام +

آیا تو بارچه های خود را بحفاظت میداری ؟

بله - آنها را بحفاظت میدارم +

آیا تو حفاظت اسب من خواهی کرد ؟

بله - حفاظت آن خواهم کرد +

او مال خود را چه کرده است ؟

همه برباد و ضائع نموده است +

تو چرا نمی خسبی ؟

زیرا که تو مرا از خسپیدن باز میداری +

آیا تو امروز چیزے را خریدہ ؟
 بے - دو رو مال خریدہ ام +
 آیا این کلاہ بر سر من درست
 مے آید ؟

بے - بلکہ بطور عجیب بر سر نہادہ
 میشود +

آیا تباے تو خوب است ؟
 بے - بلکہ نہایت خوب است +
 آیا مردم جلد خواهند آمد ؟
 بے - بسیار جلد خواهند آمد +

آیا تو وف مینوازی ؟
 بے - آنرا مینوازم +
 پدر من چند نغمہ مے سراید +

تو کجا میانی ؟
 قریب قلعہ میانم +
 در حوالے آتش خانہ چہ میکنی ؟
 آتش افروختہ میکنم +
 کدام اشخاص رقص مے نمایند ؟

هَلْ اشْتَرَيْتَ شَيْئًا الْيَوْمَ ؟
 نَعَمْ - اشْتَرَيْتُ مِئْزِيلَيْنِ +
 هَلْ تَسْتَقِيمُ هَذِهِ الْقَلَنْسُوَّةُ
 عَلَى رَأْسِي ؟

نَعَمْ - تَسْتَقِيمُ هِيَ عَلَيْهِ
 عَلَى طَوْرِ عَجِيبٍ +

هَلْ قَبَاءُكَ حَسَنٌ جَيِّدٌ ؟
 بَلْ هُوَ أَحْسَنُ وَأَجْوَدُ +
 هَلْ يَهْوِي النَّاسُ عَلَى الْعِجَلَةِ ؟
 نَعَمْ - يَحْبِبُّونَ عَجَلًا +

هَلْ أَنْتَ تَضْرِبُ الدَّتْ ؟
 نَعَمْ - أَضْرِبُهَا +

يُعَيِّنِي آتِي عِدَّةٌ نَعَسَاتٍ +
 آيِنَ تَسْكُنُ ؟

أَسْكُنُ قَرْيَةَ الْخَضِرِ +
 مَا تَفْعَلُ حَوْلَ الْمَوْئِدِ ؟

أُوقِدُ نَارًا +
 مَنْ يَرْقُصُونَ ؟

الْأَمَاءُ يَرْضَنَ +
 هَلْ سَقَطَ شَيْءٌ ؟
 سَقَطَ قَارُورَتِي عَنْ يَدِي
 حَادِيكَ +
 أَتَدَّهَبُ إِلَى الْمَارِ ؟
 نَعَمْ - آذْهَبُ إِلَيْهَا +
 أَتَسْنَمُ ذَلِكَ الرَّجُلَ مِنْ
 الدَّهَابِ ؟
 نَعَمْ - أَتَسْنَمُ مِنَ الدَّهَابِ +
 هَلِ الدُّخُولُ عَلَى ذَلِكَ
 الشَّيْءِ صَعْبٌ ؟
 نَعَمْ - بَلْ هُوَ أَصْعَبُ +
 لِمَ يَجْتَنِبُ النَّارَ ؟
 لِأَنَّهُ مَا مَسَّهُ الْبَرْدُ +
 هَلْ تَسْنَعُهُ ؟
 نَعَمْ - أَتَسْنَعُهُ +
 هَلْ يَحْفَظُ أَخْلُوكَ هُنَا ؟
 الْأَلْفَاظُ ؟

کنیزکان رقص میکنند +
 آیا چیزی ریختند ؟
 بل شیشه من از دست خادم
 تو افتاد +
 آیا تو نزد آتش میروی ؟
 بل - نزد آتش میروم +
 آیا تو آن مرد را از رفتن باز
 میداری ؟
 بل - او را از رفتن باز میدارم +
 آیا رسیدن بدان صاحب شکل
 است ؟
 بل - بآن صاحب رسیدن بسیار مشکل است +
 آن مرد از آتش دور میشود +
 دور میشود - چرا که سردی نمیدارد +
 آیا تو آن مرد را باز میداری ؟
 بل - آن را باز میدارم +
 آیا برادر تو آن الفاظ را یاد
 میدارد ؟

بلے - آنها را یاد میدارد +
 آیا نام آن شخص پیاد تو آمده است ؟
 پیاد من نیامده است +
 آیا ایشان نام او را یاد کردند ؟
 تا حال ایشان یاد نکرده اند +
 آیا تو آن مرد را یاد میداری ؟
 آن را یاد نمی‌دارم +
 تو چه چیز را یاد میداری ؟
 چیزی را یاد نمی‌دارم +
 آیا تو نشسته ؟
 نه نشسته ام +
 آیا ایشان نشسته اند ؟
 نشسته نیستند - ولیکن خواهند
 نشست +
 او کجا نشسته است ؟
 نزد آتش نشسته است +
 آیا مادر آنجا را از بیرون
 رفتن پسند میداری ؟

نَعَمْ - يَحْفَظُهَا +
 هَلْ تَدْرِكُ اسْمَهُ ؟
 مَا تَدْرِكُهُ +
 هَلْ تَدْرِكُوا اسْمَهُ ؟
 مَا تَدْرِكُوا إِلَى الْآنَ +
 هَلْ تَدْرِكُ ذَلِكَ الرَّحُلَ ؟
 لَا أَتَدْرِكُهُ +
 أَيْ شَيْءٍ تَحْفَظُ ؟
 لَا أَحْفَظُ شَيْئًا +
 أَجَلَسْتُ ؟
 مَا جَلَسْتُ +
 أَجَالِسُ هَؤُلَاءِ الرِّجَالَ ؟
 مَا كَانُوا جَالِسِينَ - وَ لَكِنْ
 سَيَجْلِسُونَ +
 أَيْنَ هُوَ جَالِسٌ ؟
 هُوَ جَالِسٌ عِنْدَ النَّارِ +
 أَتَدْرِكُ بَيْتَهُ ذَلِكَ الْمَوْضِعَ ؟
 عَلَى الْخُرُوجِ مِنْهُ ؟

بلے۔ مانڈن را پسند میدارم از
بیرون رفتن *

آیا او تعلم را بر بازی رجحان میدهد؟
نه۔ بلکه بازی را بر تعلم رجحان
میدهد *

آیا نوشتن را بر تکلم پسند میکنی؟
نه۔ بلکه تکلم را بر نوشتن رجحان
میدهم *

آیا او تکلم را پسند میکند۔ یا
نوشتن را؟

نه۔ بلکه هر دو را پسند میکند *

آیا توانا یا پلیر پسند میکنی؟

نه این را پسند میکنم۔ نه آن
را *

آیا چاء را برابر قهوه میدانی؟

بلے۔ برابر میدانم *

تَعَمَّ - اَرْتَحُّ الْقِيَامَ عَلَى
الْحُرُوجِ مِنْهُ *

اَيَرْتَحُّ التَّعَلُّمَ عَلَى اللَّعِبِ ؟
لَا - بَلْ يُدَرِّجُ اللَّعِبَ عَلَى
التَّعَلُّمِ ؟

اَتَرْجِّحُ الْكِتَابَةَ عَلَى التَّعَلُّمِ ؟
لَا - بَلْ اَيَرِّجُّ التَّعَلُّمَ عَلَى
الْكِتَابَةِ *

اَيَرْغَبُ فِي التَّكَلُّمِ اَوْ فِي
الْكِتَابَةِ ؟

لَا - بَلْ هُوَ رَاغِبٌ فِيهِمَا *

اَتَرْغَبُ فِي الْخُبْنِ اَوْ فِي
الْجُبْنِ ؟

لَا اَرْغَبُ فِي هَذَا - وَ لَا فِي
ذَلِكَ *

هَلْ تَسَلِّمُ الصَّائِتَ مِثْلَ
الْمَقْهُورِ ؟

نَعَمْ - عِنْدِي كِلَاهُمَا سَوِيَّانِ *

آیا معلم تو جہراً گفتگو میکند ؟
 بلے - جہراً گفتگو میکند +
 آیا ہرے آموختن زبانے جہراً
 گفتگو باید کرو ؟
 بلے - ہرے آموختن زبان جہراً
 گفتگو کردن ضروری است +
 آیا او برابر تو جلد میخورد ؟
 بلے - از من جلد میخورد +
 آیا تو برابر من جلد می آموزی ؟
 از تو جلد تر می آموزم +
 تو سخن مرا چنانہ فہمی ؟
 زیرا کہ تو جلد سخن میکنی +
 آیا او ارزاں میفروشد ؟
 نہ ارزاں میفروشد - و نہ گراں -
 ولیکن بدست من گراں میفروشد +
 مردمان ارزاں سوداگر چرا نمیخرند ؟
 زیرا کہ آن چنان بسیار گراں
 میفروشد - کہ کسی ازو چیزے

أَيَّجْهَرُ مُعَلِّمُكَ بِالنَّوْلِ ؟
 نَعَمْ - يَجْهَرُ قَوْلًا +
 هَلْ أَلْجَهُرُ عِنْدَ تَعْلِيمِ اللِّسَانِ
 مَضْرُوبِي ؟
 نَعَمْ - أَلْجَهُرُ مَضْرُوبِي لِتَعْلِيمِ
 اللِّسَانِ +
 أَيْسَرُّ فِي الْأَخْلِ مِثْلُكَ ؟
 نَعَمْ - بَلْ هُوَ أَسْرَعُ مِنِّي أَكْلًا +
 أَسْعَلَمُ مِثْلِي عَاجِلًا ؟
 أَنَا أَعْجَلُ مِنْكَ فِي التَّعْلِيمِ +
 لِمَ لَا تَفْهَمُ كَلَامِي ؟
 لِأَنَّكَ تَسْتَكْمِلُ سَرِيعًا +
 هَلْ يَبِيعُ تَخِيضًا ؟
 لَا يَبِيعُ تَخِيضًا - لَا عَلَاقًا -
 لَكِنْ يَبِيعُ مِثِّي بَيْعًا عَلَاقًا +
 لِمَ لَا يَشْتَرُونَ مِنْ ذَلِكَ الرَّجُلِ ؟
 لِأَنَّهُ يَبِيعُ عَلَاقًا شَدِيدًا +
 لَا يَقْبَلُونَ أَحَدًا عَلَى الشِّرَاءِ

خریدن نمی تواند +

آیا چیزے از کسے خریدہ ؟

بلے۔ ایسے آڑاں پیر مرد خریدہ ام +

چرا خطوط نمی نویسی ؟

زیرا کہ ایں قدر نوشته ام۔ کہ

دیگر نمی توانم +

کدام فرار کرده است ؟

دشمنان طاعین ما فرار کرده اند +

آیا از پہلوے برادرم گذشته ؟

بلے۔ از پہلویش گذشته ام +

آیا تو از پیش مشکلات خانہ و

قلعہ گذشته ؟

نہ۔ ولیکن از پیش تجارتخانہ تو

گذشته ام +

آیا تو جرأت بر آں کار میداری ؟

بلے۔ جرأت آں کار دارم +

تو آں را باو چرا ننگسز ؟

مینہ +

هَلْ اشْتَرَيْتَ مِنْ أَحَدٍ شَيْئًا ؟

نَعَمْ۔ اشْتَرَيْتُ قَرَسًا مِنْ

ذَلِكَ الشَّيْخِ الْكَبِيرِ +

لَيْدَ لَا تَكْتُبُ الرَّقَائِمَ ؟

لَا أَيْنَ كَتَبْتُ كَثِيرًا لَا أَقْدِرُ

عَلَى كِتَابَةِ أُخْرَى +

مَنْ فَرَّ ؟

فَرَّ عَدَاؤُنَا الْبَاغُونَ الْمَلَاعِينُ +

هَلْ مَرَرْتَ مِنْ جَنْبِ أَخِي ؟

نَعَمْ۔ مَرَرْتُ مِنْ جَنْبِهِ +

هَلْ مَرَرْتَ مِنْ قَبْلِ دَارِ

الْمَسْأَلَاتِ وَ الْقَلْعَةِ ؟

لَا۔ بَلْ مَرَرْتُ مِنْ قَبْلِ

مُجْعِرَةٍ +

أَجَبْتُهُ عَلَى ذَلِكَ الْفَعْلِ ؟

نَعَمْ۔ أَجَبْتُهُ عَلَيْهِ +

لَيْدَ لِمَ تَقْتُلُهُ لَهُ ؟

نیرا کہ جرأت گفتنش نمیداشتم *

آیا از اسب من کار میگیری ؟

بله - از آن کار میگیرم *

آیا بندوق مرا بکار آورده ؟

بله - آن را بکار آورده ام *

آیا ایشان کتابهای تو بکار آورده اند ؟

بله - آنها را بکار آورده اند *

او ترا چه چیز تعلیم میکند ؟

مرا حساب تعلیم میکند *

تو او را چه چیز تعلیم کرده ؟

او را زبان فرانسیسی تعلیم کرده ام *

آیا او بخواندن تعلیم میدهد یا

بنوشتن ؟

مرا هر دو تعلیم میدهد *

آیا پوشاک خود پوشیده ؟

هنوز لباس خود پوشیده ام *

آیا طفل را لباس پوشانیده ؟

إِذْ لَمَّا أَجْتَرْتَهُ عَلَىٰ أَنْ أَتَوَلَ

لَهُ ذَلِكْ *

هَلْ تَنْتَفِعُ بِفَرَسِي ؟

نَعَمْ - أَسْتَفِيعُ بِهِ *

هَلْ اسْتَعْمَلْتَ بِنْدُوقِي ؟

نَعَمْ - اسْتَعْمَلْتُهُ *

هَلْ اسْتَفْعَوْا بِكِتَابِكَ ؟

نَعَمْ - اسْتَفْعَوْا بِهَا *

أَيُّ شَيْءٍ يُعَلِّمُكَ ؟

يُعَلِّمُنِي عِلْمَ الْحِسَابِ *

أَيُّ شَيْءٍ عَلَّمْتَهُ ؟

عَلَّمْتُهُ لِسَانَ الْفَرَنْسِي *

هَلْ يُعَلِّمُهُ بِالْقِرَآءَةِ - أَوْ

بِالْكِتَابَةِ ؟

يُعَلِّمُنِي بِكِلْتَاهُمَا *

هَلْ لَيْسَتْ بِثِيَابِكَ ؟

مَا لَيْسَتْ بِثِيَابِي إِلَّا أَنْ *

هَلْ لَيْسَتْ الطِّفْلِ ؟

بلے۔ او را لباس پوشانیده ام +
 آیا تو آن گره را کشاده ؟
 بلے۔ آن را کشاده ام +
 آیا از اسب خود فارغ شده ؟
 بلے۔ فارغ شده ام +
 آیا عزم رفتن آنجا میداری ؟
 بلے۔ عزم رفتن آنجا میدارم +
 آیا از ملازم خود فارغ شده ؟
 بلے۔ از او فارغ شده ام +
 پدر تو از آن مرد چه طور فارغ
 شده ؟
 بمشکل تمام فارغ شده است +
 تو صبح بکدام وقت بیدار میشوی ؟
 اکثر بنواخت خورش ساعت بیدار
 میشوم +
 ملازمش چه وقت بیدار میکند ؟

نَعَمْ۔ أَلَيْسَتْهُ +
 هَلْ حَلَلْتَ الْعَقْدَ ؟
 نَعَمْ۔ حَلَلْتُهُ +
 هَلْ قَرَعْتَ مِنْ قَرَسِكَ ؟
 نَعَمْ۔ قَرَعْتُ مِنْهُ +
 هَلْ تَعَزَّمُ عَلَى الدَّهَابِ
 إِلَى ذَلِكَ الْمَوْضِعِ ؟
 نَعَمْ۔ آعَزَّمُ عَلَى الدَّهَابِ
 إِلَى ذَلِكَ الْمَوْضِعِ +
 هَلْ قَرَعْتَ مِنْ خَادِمِكَ ؟
 نَعَمْ۔ قَرَعْتُ مِنْهُ +
 كَيْفَ قَرَعَ أَبُوكَ عَنْ ذَلِكَ
 الرَّحُلِ ؟
 قَرَعَ مِنْهُ بِالْعَصْرِ دَ الصُّعُوبَةِ +
 عِنْدَ الصَّبَاحِ مَتَى تَسْتَقِظُ ؟
 أَسْتَقِظُ عَلَى رَأْسِ سَاعَةٍ
 سَاعَاتٍ أَكْثَرَ +
 مَتَى يُوقِظُهُ خَادِمُهُ ؟

پنجرہ بیدار میکند +

او چه طور بیدار شده است ؟
 او را آواز سے بیدار کرده است +
 تو چه طور بیدار شده ؟
 خوابے مرا بیدار کرده است +
 آیا آنها از اسب پیاده شده اند ؟
 بلے - از اسب پیاده شده اند +
 او چه طور طریقہ میدارد ؟
 طریقہ نیک میدارد +
 در حق آں مرد چه طور پیش مے آید ؟
 بطور بد پیش مے آید +
 آیا او را فائدہ نوشتن بحسب
 محنت میشود ؟
 در نوشتن طوریکہ محنت رو میدارد -
 این قدر فائدہ حاصل نمے شود +
 آیا دیں جا نندن خوبست - یا
 آنجا رفتن ؟

يُوقِظُهُ عَلَى رَأْسِ خَمْسٍ

سَاعَاتٍ +

كَيْفَ يَقْطُ ؟

أَيَقْطُهُ صَوْتُ +

كَيْفَ يَقْطُتْ ؟

أَيَقْطُتْ رُؤْيَا +

هَلْ رَجَلَا عَنْ أَنْرَابِهِمْ ؟

نَعَمْ - رَجَلَا عَنْهَا +

كَيْفَ طَرِيقَتُهُ ؟

طَرِيقَتُهُ حَسَنَةٌ +

مَا يَضُنُّ بِهِ ؟

يَضُنُّ بِهِ سُوءٌ +

هَلْ يَنْتَفِعُ بِالْكِتَابَةِ حَسَبِ

مَشَقَّتِهِ ؟

لَا يَنْتَفِعُ بِالْكِتَابَةِ حَسَبِ

مَشَقَّتِهِ +

هَلِ الْفَيَاسُ فِي هَذَا الْمَوْضِعِ

حَسَنٌ - أَوِ النَّهَابُ إِلَى

ایںجا مادن خوبست +

آیا شما را توقع یافتن او بآنجا
ہست +

بلے - ما را توقع یافتن او بآنجا
ہست +

آو کلاه خود را بچہ بدل میکنی؟
بعض کلاه او بدل میکنم +

آیا تو چیز سے رہ کلاه او بدل میکنی؟
بلے - کلاه خود بدل میکنم +

آیا بجائے کلاه پوشیدہ کلاه دیگر بر سر منی؟
ہاں - کلاه دیگر بر سر منی تنم +

آیا او لباس خود تبدیل خواہد کرد؟
بلے - لباس دیگر خواہد پوشید +

او بزمرہ کدام مردمان مخالطت دارد؟
بزمرہ سپاہیان مخالطت دارد +

ذَٰلِكَ الْمَوْضِعُ ؟

الْقِيَامُ فِي هَذَا الْمَوْضِعِ
حَسَنٌ +

هَلْ تَتَوَقَّعُونَ وَجْدَانَهُ
فِي ذَلِكَ الْمَوْضِعِ ؟

نَعَمْ - سَتَوْقَعُ وَجْدَانَهُ فِي
ذَلِكَ الْمَوْضِعِ +

يَأْتِي تَتَبَادُلُ قَلَسُوتَاكَ ؟
أَبَادُلُ قَلَسُوتِي بِقَلَسُوتَيْهِ +

هَلْ تَبَادُلُ شَيْئًا بِقَلَسُوتَيْهِ ؟
نَعَمْ - أَبَادُلُ قَلَسُوتِي بِهَا +

أَتَقْلَسُ بِالْقَلَسُوتِ الْآخَرِ ؟
نَعَمْ - أَتَقْلَسُ بِالْقَلَسُوتِ

الْآخَرِ +

هَلْ يَبْتَدِلُ هَذَا اللَّيَاسُ ؟
نَعَمْ - يَبْتَدِلُ هَذَا اللَّيَاسُ +

أَتَى رَجُلًا يُخَالِطُ ؟
يُخَالِطُ السَّيِّئِينَ +

آیا تو آل مرد را می شناسی؟

از وقتیکه او را دیده بودم - این
قدر بدت شده است - که او را
باید نمیدارم +

آیا تو بقدر قوت خود ناا می داری؟

از قوت خود ناا زیاده میدارم +

آیا آل مرد موافق خرج خود روپی
میدارد؟

از خرج خود زیاده میدارد +
آیا شراب ما محتاج الیه موجود
است؟

بلکه از ما محتاج الیه زیاده
است +

آیا شما این قدر کفش میدارید - که
در کار است؟

از آنکه در کار است - زیاده

أَتَعْرِفُ ذَلِكَ الرَّجُلَ ؟

قَدْ مَضَتْ مَدَّةٌ بَعِيدَةٌ
عَلَى زَوَاجِي إِيَّاهُ يَحِينُ
تَحِينُهُ +

هَلْ عِنْدَكَ خُبْرٌ يَكْفِي
قُوَّتَكَ ؟

هُوَ عِنْدِي قَاضٍ عَنْ
قُوَّتِي +

هَلْ عِنْدَهُ زَوْجِيَّةٌ كَافِيَةٌ
لِمَصْرَفِهِ ؟

عِنْدَهُ مَا يَفْضُلُ عَنْ مَصْرَفِهِ +
هَلِ الْخَمْرُ بِقَدَرِ الْحَاجَةِ
مَوْجُودٌ ؟

نَعَمْ - بَلْ هِيَ قَاضِيَةٌ عَنْ
تَدَارِ الْحَاجَةِ +

هَلْ عِنْدَكُمْ نَعَالٌ يَفْتَدِرُ
الْحَاجَةَ ؟

عِنْدَنَا مَا يَفْضُلُ عَنْ تَدَارِ

سید ابریم *

آیا تو دوستان موافق یقین خود میدارد؟
نه - بلکه از یقین خود دوستان

کم میدارد *

آیا پدر بر اے - روانه شدن آماده است؟
بله - بر روانه شدن آماده است *

آیا او بر رفته رفتن اسباب مهیا کرده است؟
بله - اسباب رفتن مهیا کرده است *

آیا او خود را بر رفتن آماده کرده است؟
بله - آماده کرده است *

آیا او خود را بر رفتن آماده میدارد؟
بله - خود را آماده میدارد *

من کدام کس را دل شکسته کرده ام؟
دل دوست خود شکستی *

آیا تو چاکه را افکنده؟

بله - وقت برداشتنش قدرے
افکنده شد *

آیا دریں باب کلام دراز میگویی؟

الحاجه *

آله اَصْدِقَاءُ حَسْبُ اِيْقَانِيهِ ؟
لا بَلْ اَصْدِقَاءُ قَلِيلُونَ عَنْ

اِيْقَانِيهِ *

هَلْ تَهَيَّأَ الْاَلْبُ لِلذَّهَابِ ؟
نَعَمْ - تَهَيَّأَ لِلذَّهَابِ *

هَلْ اَعَدَّ الْأَشْيَاءَ لِلشَّفَرِ ؟
نَعَمْ - اَعَدَّ الْأَشْيَاءَ لِلشَّفَرِ *

هَلْ حَرَّضَ نَفْسَهُ عَلَى التَّغَرُّ ؟
نَعَمْ - حَرَّضَ نَفْسَهُ عَلَى التَّغَرُّ *

هَلْ هُوَ مُسْتَعِدُّ لِلذَّهَابِ ؟
نَعَمْ - هُوَ مُسْتَعِدُّ لِلذَّهَابِ *

مَنْ جَعَلَتْهُ مُنْكَسِرَ الْقَلْبِ ؟
كَثُرَتْ قَلْبَ صَدِيقِكَ ؟

هَلْ اَلْقَيْتَ الصَّاعَ ؟

نَعَمْ - طَرَحَ قَلِيلٌ مِنْهُ عِنْدَ
الْحَمَلِ *

هَلْ هُوَ يُطَوِّلُ الْكَلَامَ فِي هَذَا

بلے - کلام وراز میگوید ؟

او خود را بر زمین دراز کرده است ؟

بلے - او خود را بر زمین دراز کرده است +

او قیاس خود را کجا آویخته است ؟

بر دیوار آویخته است +

تو کلاه خود را کجا آویخته ؟

بر درخت آویخته ام +

آیا دزد پر دار کشیده شده است ؟

بلے - پر دار کشیده شده است +

کدام کس سبد و قفص را بر

درخت آویخته است ؟

دزد آویخته است +

آیا در تحصیل علم محنت میکند ؟

بلے - میکند و همیشه خواهد کرد +

آیا برادر من نیک است ؟

بلے - نیک است و همیشه نیک

الباب ؟

نَعَمْ - يَقُولُ الْكَلَامَ

مَنْ هُوَ اسْتَلْقَى عَلَى الْأَرْضِ ؟

نَعَمْ اسْتَلْقَى عَلَيْهَا +

يَمَّ عَلَى مَبَاءٍ ؟

عَلَّقَهَا بِالْجِدَارِ +

أَيْنَ عَلَّقْتَ قَلَسُوتَكَ ؟

عَلَّقْتُهَا بِشَجَرٍ +

أَصْلَبَ الْبَعِثِ ؟

نَعَمْ - صُلِبَ +

مَنْ عَلَّقَ الْفَزَرَ وَالْقَفَصَ

بِشَجَرٍ ؟

عَلَّقَهُ الْبَعِثُ +

أَيَسْعَى فِي تَحْصِيلِ الْعِلْمِ ؟

نَعَمْ - يَسْعَى الْأَبَدَ - سَتَسْعَى

دَائِمًا +

هَلْ آخِي صَالِحٌ ؟

نَعَمْ - هُوَ حَسَنٌ - وَ يَكُونُ

خواہد ماند +

پسر تربیت یافته + پدر خود چگونه

پیش می آید ؟

پیشتر اور استر نیز میبارد و ... و انفسهم و تو غیر

او میکنند و گاهی از او نمیکند +

مزاج تو چگونه است ؟

مزاج من خوب است +

مزاج پدر تو چگونه است

مزاج پدر من خوب است +

آیا عمو زاده تو بیمار است ؟

نه - ولیکن برادران من بیمار هستند +

مزاج اعمام تو چه طور است ؟

خوب است +

آیا تو در آن شک میکنی ؟

مرا در آن هیچ شک نیست +

ترا چه شک است ؟

مرا در آنچه او گفته شک است ؟

آیا تو آن را منظور میکنی ؟

حَسَنًا دَائِمًا +

الْأَيْنُ الْمَهْدَبُ كَيْفَ يَنْتَمِ

يَأْتِيهِ ؟

يُضَرُّهُ - وَ يُعْظِمُهُ - وَ يُؤْتِرُهُ -

وَ لَا يُؤْذِيهِ أَهْلًا +

كَيْفَ حَالُكَ ؟

يَحْتَنِي +

كَيْفَ حَالُ آبِيكَ ؟

حَالُهُ يَحْتَنِي +

أَعْلِيلُ ابْنُ عَمِّكَ ؟

لَا - وَلَكِنْ اخْوَتِي عَلِيلُونَ +

كَيْفَ حَالُ أَعْمَامِكَ ؟

حَالُهُمْ مَعَ الْخَيْرِ +

أَتَشْكُ فِينِي ؟

لَيْسَ بِي شَكٌّ فِينِي +

أَتَى رَبِّي لَكَ ؟

بِي رَبِّي فِي قَوْلٍ ذَالِكَ الرَّجُلِ

أَتَقْبَلُهُ ؟

بلے - منظور میکنم +

تو براسے آن کلاه چه قیمت دادہ؟

من چہ براسے آن وہ روپیہ دادہ ام +

تو ایں اسب را بچہ قیمت خریدہ؟

او را بہ پانصد روپیہ خریدہ ام +

آیا شما قیمت را فیصلہ کردہ اید؟

بلے - آں را فیصلہ کردہ ایم +

شما در کدام باب متفق شدہ اید؟

در قیمت اسب متفق شدہ ایم +

آیا آں دو مورد اتفاق کردہ اند بعد اختلاف؟

بلے - اتفاق کردہ اند +

آیا تو بدست خود در را احساس میکنی؟

بلے - در را بدست خود احساس میکنم +

او از چه قسم لباس میپوشد؟

لباس خوب صورت میپوشد +

آیا خوردن این وقت موافق

عادت تست؟

بہرین وقت خوردن موافق عادت

نعم - آقبلاً +

کَمْ شَدْنَا اعْطَيْتَ لِيْلَقَلَنْسُو؟

اعْطَيْتَ مَتَرًا زُرِّيَّاتِ؟

يَكَمْ اشْتَرَيْتَ هَذَا الْفَرَسَ؟

اشْتَرَيْتَ بِخَمْسِ مِائَةِ زُرِّيَّاتِ؟

هَلْ قَطَعْتَهُ الْفَنَ؟

نعم - قَطَعْنَا الشَّيْءَ

عَلَى آيِّ شَيْءٍ اتَّفَقْنَا؟

اتَّفَقْنَا عَلَى شَيْءٍ تَرَى؟

هَلْ اتَّفَقْنَا بَعْدَ الْاِخْتِلَافِ؟

نعم - اتَّفَقْنَا +

أَتَحْسُ وَجَعًا بِسَيْدِكَ؟

نعم - اِحْسُ وَجَعًا بِسَيْدِي +

مِنْ آيِّ نَوْعٍ يَلْبَسُ؟

يَلْبَسُ ثِيَابًا حَسَنًا +

هَلْ أَتَاهُ فِي هَذِهِ الْوَقْتِ

مُؤَافِقٌ لِعَادَتِكَ؟

نعم - الْاَكْثَرُ فِي هَذِهِ الْوَقْتِ

من نیست ؟

آیا تو بدان کار التفات میکنی ؟

بله - بدان التفات میکنم +

آیا تو آنچه او کرده التفات بخور کرده بودی ؟

بدان التفات بخور نکردم +

آیا ترا توقع یافتن خط عموس

نمود است ؟

بله - مرا توقع یافتن خط عموس

نمود است +

آیا شما توقع یافتن خطی می

داشتید ؟

بله - توقع یافتن خطی میداشتیم +

آیا هر حاصل گردن روپیہ قادر

ہستی ؟

ہر روپیہ حاصل نمیشد تو انہم

کرد +

آیا ہر اس خوردن چہرے بدست می آرد ؟

مُؤَدِّقٌ يَمَادِقُ +

أَتَلْتَقِيتُ إِلَى ذَلِكَ الْأَمِيرِ ؟

نَعَمْ - أَلْتَقِيتُ إِلَيْهِ +

هَلْ تَقَلَّرْتَ نِيْمًا فَعَلَهُ ؟

مَا تَقَلَّرْتُ نِيْمًا +

هَلْ تَتَوَقَّعُ أَنَّ تَحْصُلَ رَقِيْمَةً

عَرِيْقًا ؟

نَعَمْ - أَتَوَقَّعُ أَنَّ تَحْصُلَ رَقِيْمَةً

مِنْ عَيْنِي عَمَى +

هَلْ تَتَوَقَّعُهُ أَنْ تَحْصُلَ

رَقِيْمَةً ؟

نَعَمْ - تَتَوَقَّعُهَا أَنْ تَحْصُلَ

رَقِيْمَةً +

هَلْ تَقْدِرُ عَلَى تَحْصِيلِ

رُؤْفِيَّةٍ ؟

لَا أَقْدِرُ عَلَى تَحْصِيلِ رُؤْفِيَّةٍ

أَصْلًا +

هَلْ يَأْتِي بِسَيِّئٍ بِيَدِهِ لِلْأَكْلِ ؟

نہیں توند۔ کہ چیزے را برے خوردن
ہست آرد +

آیا او کسے را مسخرہ میگیرد ؟
پے۔ ہمہ مردماں را مسخرہ میگیرد +
آیا تو آن مرد را مسخرہ گرفته ؟
او را مسخرہ نگرفته ام +

آیا تو در آن شهر مدتی ماندی ؟
صرف سه روز ماندم +

تو کتاب چه کردی بعد خواندنش ؟

بعد خواندنش باز دادم +

بعد مجروح کردن خود بکار وے
تو ہذاں چه کردی ؟

بعد مجروح کردن خود کارو را
بہنداختم +

او کجا رفت بعد پوشیدن پوشاک
خود ؟

بعد پوشیدن پوشاک خود بمشلات

لَا يَقْدِرُ عَلَى إِيْتَانِ شَيْءٍ
لِلْأَكْلِ +

أَيَسْتَهْزِئُ بِأَحَدٍ ؟
نَعَمْ۔ يَتَحَدَّرُ مِنْ كُلِّ رَجُلٍ +
هَلْ مَا تُخِزْتُ مِنْهُ ؟
مَا تُخِزْتُ بِهِ +

أَمَكْتُ فِي تِلْكَ الْبَلَدِ مُدَّةً ؟
مَكْتُ فِيهَا ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ +

مَا صَنَعْتَ بِالْكِتَابِ بَعْدَ
الْقِرَآءَةِ ؟

رَدَدْتُهُ بَعْدَ الْقِرَآءَةِ +

مَا صَنَعْتَ بِالْمِثْكَانِ بَعْدَ
مَا جَرَحْتَ بِهِ نَفْسَكَ ؟

أَلْقَيْتُ الْمِثْكَانَ بَعْدَ مَا
جَرَحْتُ لِنَفْسِي +

أَيْنَ ذَهَبَ بَعْدَ لَبْسِ
الْيَقِيلِ ؟

ذَهَبَ إِلَى دَارِ الْمَثَلَاتِ

خانہ رفت +

شما چه کرده اید بعد از حجامت
خود +

ناشته خود ویم بعد از حجامت
خود +

ایشان چه کردند بعد از پیدن خود با تش +
بیرون رفتند بعد از پیدن با تش +

مزاج بیمار چه طور است ؟

مزاج او قدرے آرام گرفته است +

آیا دیر شده است ؟

بله - قدرے دیر شده است +

آیا دہلی دور است ؟

ہاں قدرے دور است +

آیا آں زن چیزے میدارد ؟

چیزے نمیدارد +

آیا آں زمان رسیدہ اند ؟

بَعْدَ الثَّلَاثِ +

مَا تَعَلَّمْتُمْ بَعْدَ الْحِجَامَةِ
وَالْحَلَقِ ؟

أَكَلْنَا الْغَدَاءَ بَعْدَ الْحِجَامَةِ
وَالْحَلَقِ +

مَا تَعَلَّمُوا بَعْدَ الْأَضْطِلَاءِ ؟

خَرَجُوا بَعْدَ الْأَضْطِلَاءِ +

كَيْفَ حَالُ الْمَرِيضِ ؟

إِسْتَرَاحَ قَلِيلًا +

هَلِ انْقَضَى مَدَّةٌ ؟

نَعَمْ - انْقَضَتْ مَدَّةٌ وَلَكِنْ

قَلِيلَةٌ +

هَلِ دِهْلِي بَعِيدٌ ؟

نَعَمْ - بَعِيدٌ - وَلَئِنْ قَلِيلًا +

هَلِ عِنْدَ تِلْكَ الْأَمْرَأَةِ

شَيْءٌ ؟

لَيْسَ عِنْدَهَا شَيْءٌ +

أَجَاءَتْ تِلْكَ النِّسَاءُ ؟

هنوز نرسیده اند +

آیا دختر تو کتاب من میدارد +

کتاب تو دختر من نمیدارد +

آیا خواهر تو شمع میدارد ؟

خواهر من شمع ندارد +

آیا بوتل است ؟

نه - بوتل نیست +

آیا کلید این قفل میداری ؟

کلیدش نمیدارم +

آیا پدر مح پسر و دخترش رسیده

است ؟

پدر نرسیده است مگر مادر مح

پسر و دختر رسیده است +

در دست شما چیست ؟

در دست من اقسام من و چنگل تو +

در دهن شما چیست ؟

در دهن جوز با است +

مَا بِحَالِنَ إِلَى الْآنَ +

هَلْ عِنْدَ بَيْتِكَ كِتَابِي ؟

لَيْسَ عِنْدَهَا كِتَابُكَ +

هَلْ عِنْدَ أَخِيكَ شَمْعَةٌ ؟

لَيْسَتْ عِنْدَهَا +

هَلِ الْقَارُورَةُ مَوْجُودَةٌ ؟

لَيْسَتْ بِمَوْجُودَةٍ +

هَلْ عِنْدَكَ مُفْتَاحُ هَذِهِ

الْقُفْلِ ؟

لَيْسَ عِنْدِي مُفْتَاحُهَا +

أَجَاءَ الْآبُ مَعَ الْإِثْنَيْنِ ؟

الْيَوْمَ ؟

مَا جَاءَ الْآبُ وَلَكِنْ الْاُمُّ

مَعَ الْإِثْنَيْنِ وَالْيَوْمَ جَاءَتِ +

مَا فِي يَدَيْكُمْ ؟

بِيَدَيَّ أَقْلَامِي وَبِيَدِكَ +

مَا فِي فَمَيْكُمْ ؟

جَوْزٌ فِي فَمَيْنَا +

آیا دروازه پاکشاده اند ؟
 بلے - کشاده هستند +
 کدام را نظاره میکنی ؟

زنان خوبصورت را نظاره
 میکنم +
 بر آن میز چه چیز است +
 شمع خرد و بوتل بزرگ است +

کدام می آید ؟
 زنان مح دختران خود می آیند +
 آیا در دست راست درو است ؟
 نه - ولیکن بپای چپ درو
 است +

آیا دندانهاست تو درو میکنند ؟
 دندانها درو نمیکنند - ولیکن سحر
 درو میکند +
 آیا پایهاست تو درو میکند ؟

هَلِ الْآبَوَابُ مَفْتُوحَةٌ ؟
 تَعْمَدُ - هِيَ مَفْتُوحَةٌ +
 بِمَنْ عَاقَلْتَ الْعَيْنَ ؟ مَنِ
 تَنْظُرُ بِالْأَمْعَانِ ؟
 عَاقَلْتُ الْعَيْنَ بِالنِّسَاءِ الْحَسَنَاتِ +
 أَنْظُرُ إِلَى النِّسَاءِ الْحَسَنَاتِ +
 أَيْ شَيْءٍ عَلَى ذَلِكَ الْعَرْشَةِ ؟
 عَلَيْهِ شَمْعَةٌ صَغِيرَةٌ وَ قَارُورَةٌ
 عَظِيمَةٌ +

مَنْ يَحْنِي ؟
 يَحْنِي النِّسَاءُ مَعَ بَنَاتِهِنَّ +
 هَلْ فِي الْيَدِ الْيُمْنَى وَجَعٌ ؟
 لَا - وَلَكِنْ فِي الرَّجْلِ الْيُسْرَى
 وَجَعٌ +

هَلِ اسْتَأْنَفْتَ تَتَوَجَّعُ ؟
 لَا تَتَوَجَّعُ - وَ لَكِنَّ الرَّأْسَ
 تَتَوَجَّعُ +
 أَلَيْسَ أَدْجَلُكَ دَجَمٌ ؟

نه - مگر در بهلوله درو است +

چهره او چگونه است ؟

بینی بلند و دهن بزرگ و ریشها

زرد و پیشانی، دماغ پوشیده و گوشها

دراز و ابرو و موگان سرخ

نیست +

آیا تو در بچه را بند کرده ؟

بله - در بچه بند کرده ام +

آیا در آن شهر بسیار کوچه و راهها

هستند ؟

بله - بسیار راهها و کوچه هستند +

آن پیر زن چه میگوید ؟

واهیات و بیهوده میگوید +

در حجره ای که آن مکان کدام هستند ؟

در حجره پیشین مردی که پیش من است و

در حجره پسین زن که پیش من است -

و در حجره وسطی دختر حسابی - و

لَا وَ لَكِنْ فِي جَنَّتِي وَجَعٌ +

كَيْفَ مَنَظَرُهُ ؟

أَنَّهُ شَاحِبٌ وَ ذُوهُ وَ سَيْمٌ وَ

وَجَنَّتَاهُ صَفْرَاوَانٌ وَ نَاصِبَتُهُ

عَمَاءٌ وَ أَذْنَاهُ هَلَوِيلَتَانِ وَ أَمَّا

الْحَاجِبُ وَ النَجْفُنُ فَمَعْدُومَانِ +

هَلْ أَغْلَقْتَ الْخَوَازِقَ ؟

نَعَمْ - أَغْلَقْتُهَا +

هَلْ فِي ذَلِكَ الْبَيْتِ ذُقَاتِي

وَ سِكَكِ وَ صَدَائِقِي ؟

نَعَمْ - فِيهَا مَشَائِرٌ وَ سِكَكِ

كَثِيرَةٌ +

مَا تَقُولُ هَذِهِ الْعَبِيدَةُ ؟

تَقُولُ صَوَابًا وَ ذَلِيلَاتٍ +

مَنْ فِي حُجْرَاتِ ذَلِكَ الدَّارِ ؟

فِي الْمَجْرَةِ الْأُولَى رَجُلٌ ظَرِيفٌ

وَ فِي الْأُخْرَى امْرَأَةٌ ظَرِيفَةٌ -

وَ فِي الرَّتْلِي بِنْتُ حَسَنَاءَ -

در حجره بالا پیرزن تندی طبع +

آن زن بکم چه میخورد +

شوربه لذیذ میخورد +

آشنا یان و بریده تو چه میخواهند؟

پارچه حریر میخواهند +

در آنجا کدام زن نشسته است؟

زن جوان چیست و حالش چگونه است؟

آن دختر خوشدل چه میخواهد؟

جنبه نو میخواهد +

آن زن شیشه کدام دریاچه را

شکسته است؟

دریاچه با سکه را شکسته است +

تو کدام آب نوشیده؟

آب شیرین خورده ام +

آیا تو آن زن را می بینی؟

بله - می بینم +

و فی الحجرة العليا عجوز فظلة

عظيمة +

تلك الامراة النكاه ما تأكل؟

تشرّب مرقاً لذيناً +

ما تشتهى اصديقائك القديمة؟

يشتهون قطعة الحرير +

آية امرأة جالسة في ذلك

الموضع؟

الحرد العناء جالسة هنا +

ما تشتهى تلك الفتى الفرحى؟

تشتهى جبّة جديدة +

تلك الامراة امرأة آتى باب

من ابواب الخواجات كسرت؟

كسرت امرأة باب خواجه +

آتى ماء شربت؟

شربت زلالاً +

انتظر الى تلك الامراة؟

نعم - انظرها +

آیا تو خواهران مرا دیده ؟

نه - بل سیده خود را دیده ام +

آیا تو خواهران من مشکلم هستی ؟

بله - باریشان مشکلم هستم +

آیا رخت شان باریک است ؟

نه - بلکه سطر است +

آیا پارچه ایشان نرم است ؟

نه - بلکه خشن است +

آیا آب خوش است ؟

بله - آب زلال است +

آیا درختها بلند هستند ؟

نه - بلکه پست هستند +

آیا تخمه سطر است ؟

نه - بلکه نازک است - لیکن بسیار

سخت پائدار +

آیا مرد فربه است ؟

نه - لیکن جسم بزرگ دارد +

آیا خواهر تو از رفتن مانده شده است +

أَرَأَيْتَ أَخَوَاتِي ؟

لَا بَلْ سَيِّدَتِي أَذْ سَيِّدَتِي +

أَتَكَلَّمُ أَخَوَاتِي ؟

نَعَمْ - كَلَّمْتُهُنَّ +

هَلْ رِيَابُهُنَّ شَعَتْ ؟

لَا بَلْ رِيَابُهُنَّ صَفِيْقَةٌ خَشِنَةٌ +

هَلْ رِيَابُهُنَّ لَيِّنَةٌ ؟

لَا - بَلْ خَشِنَةٌ +

هَلِ الْمَاءُ طَيِّبٌ ؟

نَعَمْ - الْمَاءُ حُلُوٌّ زَكَاةٌ +

هَلِ الْأَشْجَارُ طَوِيلَةٌ ؟

لَا بَلْ هِيَ قَصِيرَةٌ +

هَلِ اللَّوْحُ غَلِيظٌ خَمِينٌ ؟

لَا بَلْ هُوَ رَقِيْقٌ - لَكِنَّهُ كَثَرٌ

مُحْكَمٌ +

هَلِ الرَّجُلُ سَمِيْنٌ ؟

لَا وَ لَكِنَّهُ عَظِيْمٌ مُجَسَّمٌ +

أَكَلَتْ أَخْتُكَ مِمَّنِ السَّيْرِ ؟

بلے۔ مانده بشده است *

آیا مرو غریبی است ؟

بلے۔ فریبی و دروغ گو بهم است *

آئی زن چرب زباں بسیار گو

هست ؟

بلے بسیار گو هست و چرب زباں و تیز زباں *

آیا او بدریا رفته است ؟

بلے۔ بدریا رفته است *

آیا او کشت در دیهات میکند ؟

بلے۔ کشت در دیهات میکند *

آیا او بمطبخ است۔ یا به ته خانه۔

اعنی سروایه ؟

او مهر دو جا نیست۔ بلکه او بگرجا

و برادرش مدرسه است *

آیا او برای شکار آهوا رفته است ؟

نه۔ بلکه برای شکار آهوا رفته است *

آیا او شکار میکند ؟

بلے۔ او شکار میکند *

نعم۔ کنت عین السیر *

هل الرجل ذو خذع ؟

نعم۔ بل هو خادع و كاذب *

هل المرأة طليقة مكذبة ؟

في الكلام ؟

نعم۔ هي طليقة ذليقة *

هل سار إلى البعد ؟

نعم۔ سار إلى *

هل يزدع في القرى ؟

نعم۔ يزدع في القرى *

هل هو في المطبخ أو في

المطوعة ؟

ليس فيها بل هو في الكنيسة

و أخوه في المدرسة *

أذهب لإصطياد الطير ؟

لا بل ذهب لإصطياد السمك *

هل هو يصطاد ؟

نعم۔ يصطاد *

او در آنجا چه قدر ماند ؟

تمام روز ماند +

آیا تمام هفته او پیش تو ماند ؟

بله - بلکه تمام سال پیش من ماند +

آیا همه مردمان صحبتش اورا ملاقات کردند ؟

بله - همه یک یک ملاقاتش کردند +

آیا تو درین هفته خوابی آمد ؟

در هفته گذشته آمده بودم - و در

هفته آینده خواهیم آمد +

لیکن درین هفته نخواهیم آمد +

آیا هر زن بیمار است ؟

بله - هر یک بیمار است +

آیا مادر تو هر بار می آید ؟

مادر من هر بار نمی آید +

کَمْ مَدَّةً مَكَتَ فِي هَذِهِ

الْقَامَةِ ؟

مَكَتَ يَوْمًا كُلَّهُ +

هَلْ أَقَامَ عِنْدَكَ اسْبُوعًا

كُلَّهُ ؟

نَعَمْ - بَلْ أَقَامَ عِنْدِي سَنَةً

يَتِمُّهَا +

الْأَمَّةُ أَصَابَهُ كُلُّهُمْ ؟

نَعَمْ - لَأَمَّةٍ كُلِّ وَاحِدٍ مِنْهُمْ +

أَتَجِئُ فِي هَذِهِ الْأُسْبُوعِ ؟

كُنْتُ جِئْتُ فِي الْأُسْبُوعِ الْمَاضِي

وَسَأَجِئُ فِي الْأُسْبُوعِ الْآتِي +

وَلَكِنْ لَا أَجِئُ فِي هَذِهِ

الْأُسْبُوعِ +

كُلُّ وَاحِدٍ مِنَ النِّسَاءِ مَرِيضَةٌ ؟

نَعَمْ - كُلُّ وَاحِدٍ مِنْهُنَّ مَرِيضَةٌ +

هَلْ يَجِئُ أُمُّكَ كُلَّ مَرَّةٍ ؟

لَا يَجِئُ أَتَجِئُ كُلَّ مَرَّةٍ +

لیکن خواہران من سے آئید +

آیا در گوش تو درد است ؟

نہ - لیکن درد در دل است +

آیا در شکم آن مرد درد است ؟

بلے - درد غدید است +

آیا تو قلم من میداری - یا قلم

آن زن ؟

قلم آن زن میدارم +

آیا تو بہمراہ آن زن عم خود میوه

خواہی فرستاد ؟

بلے - خواہم فرستاد +

آیا تو کتابہارا نزد خواہران من فرستادہ ؟

بلے - فرستادہ ام +

نزد تو از میوہ چہ قسم است ؟

نزد من شفتالو و بہی و سیب

و آمار و انجیر و انگور است +

و لکن آخواتی یجئتن فی کلِّ

مَرَّةٍ +

آنی اذینک وجع ؟

لا - و لکن فی القلب وجع +

آنی بطینم وجع ؟

نعم - بل الوجع شدید +

هل عندک قلمی - اذ قلم

تِلک المَرأَة ؟

عندی قلم تِلک المَرأَة +

اتھدی مع امرأَة عمّک

قواکھ ؟

نعم - اھدی مع امرأَة

عمّی قواکھ +

اآرسلت الکتاب الی آخواتی ؟

نعم - ارسلتھا الیہن +

آنی نوع من الفواکھ عندک ؟

عندی خوخ و سدرجل و

نَعَام و رُمان و فین و

آیا خاله تو اخبار میخواند؟
بله - میخواند +

آیا دختر عم تو حاضر است؟
بله - حاضر است +

آیا او شبانست؟

نه - بلکه نعمه ساز است +

برادر تو چه کار میکند؟

او صیاد است +

آیا برادر تو آباد کننده این دره است

بله - آباد کننده است +

چه جانور است؟

شیر است +

آیا آن طفل بت پرست است؟

بله - بت پرست است +

مزارع چه چیز را کشته است؟

عَنْبُ +

أَتَقَرَّ خَالَتَكَ أَخْبَارًا ؟

نَعَمْ - تَقَرَّأَهَا +

هَلْ بِنْتُ عَمِّكَ حَاضِرَةٌ ؟

نَعَمْ - هِيَ حَاضِرَةٌ +

أَهُوَ رَائِعٌ ؟

لا - بَلْ هُوَ مُعِينٌ +

مَا يَفْعَلُ أَخُوكَ ؟

هُوَ صَيَّادٌ +

هَلْ أَخُوكَ مُعَيِّرٌ هَذِهِ

الْمَدَارِسَ ؟

نَعَمْ - هُوَ مُعَيِّرُهَا +

أَيُّ حَيَوَانٍ ؟

أَسَدٌ +

أَذَلِكَ الطِّفْلُ عَابِدُ الْأَوْثَانِ ؟

وَنَعَمْ ؟

نَعَمْ - هُوَ عَابِدُ الْأَوْثَانِ +

أَيُّ شَيْءٍ قَتَلَ الْمَزَّارِعُ ؟

طاؤس را کشته است +

آں زن شاعره است ؟

نه - بلکه ناثره و مصوره است +

آیا تو هنوز مکانی بکرایه گرفته ؟

نه - مرا کس بکرایه مکان نمیدهد +

آیا این مشقه را مسلم میداری ؟

آں را مسلم نمیدارم +

آیا تو اقرار قصور خود میکنی ؟

بله - اقرار میکنم - که کار من

از قصور من بود +

آیا آں زن بسیار شمعها میدارد ؟

بله - این قدر میدارد - که همه را

فروختن نمیتواند +

آیا ترا زکام شده است ؟

بله - زکام شده است +

آیا از حد زیاده خورده است ؟

بله - این قدر خورده - که خود را

تَلَّ طَاوُسًا +

أَتَلْتَ الْأَمْرَأَةَ شَاعِرَةً ؟

لَا - بَلْ هِيَ تَنَاطَرَةٌ مُصَوِّرَةٌ +

هَلْ اسْتَكْرَيْتَ الْآنَ دَارًا ؟

لَا - لِأَنَّهُ لَا يَكْرِي بِنِي أَحَدٌ دَارًا +

أَهْلِيهِ الْمُسْتَلَقَةُ مُسَلَّمَةٌ عِنْدَكَ ؟

هِيَ غَيْرُ مُسَلَّمَةٍ عِنْدِي +

هَلْ تُقَرِّرُ بِذَنْبِكَ ؟

نَعَمْ - أَتَقَرِّرُ بِذَنْبِي - وَكَانَ فِعْلِي

الذَّنْبُ +

هَلْ عِنْدَ هَذِهِ الْأَمْرَأَةِ شَمْعٌ

كَثِيرٌ ؟

نَعَمْ - عِنْدَهَا شَمْعٌ كَثِيرٌ

لَا تَقْدِرُ عَلَى إِسْرَاجِهَا جَمِيعًا +

أَعَرَضَ لَكَ زُكَامٌ ؟

نَعَمْ - عَرَضَ لِي زُكَامٌ +

هَلْ أَكَلْتَ زَائِدًا عَنِ الْمُعْتَادِ ؟

نَعَمْ - أَكَلْتُ زَائِدًا عَنِ الْمُعْتَادِ +

بیمار خوابد کرد *

آیا ترا گوارا ست که بندوقی بمن

عاریت بدی ؟

مرا گوارا نمی آید *

شما را کجا زکام شده است ؟

مرا وقت بیرون رفتن از دار

رقص زکام شده است *

آیا زکام میداری ؟

بله - بلکه سرفه هم میدارم *

آں شخص چگونه بمرد ؟

کاسه سرشکسته شد و مغزیرون

آمد و مرد *

آیا در سینه تو درد است ؟

بله - در سینه من بسیار درد است *

آیا آن مرد وقت دیر بیدار میخورد ؟

من وقت خواندن اصلاح میبیدم *

جَمَلٌ یَقِیْنُ مَرِیضًا یَمُ +

أَتَطِیْبُ نَفْسَکَ یَا نَ تَحِیْرُ

بُنْدُوقَکَ ؟

لَا تَطِیْبُ نَفْسِی یَا نَ اُحْمِلُکَ

بُنْدُوقِی +

أَیْنَ عَرَضَ لَکُمُ الزُّکَامُ ؟

عَرَضَ لِی زُکَامٌ عِنْدَ اَلْمَحْرُورِ

عَنِ دَارِ الرِّقَصِ +

هَلْ عَارِضٌ لَکَ زُکَامٌ ؟

نَعَمْ - هُوَ عَارِضٌ لِی - یَلِ الشَّعَالُ

عَارِضٌ اِیضًا +

کَیْفَ مَاتَ ذَٰلِكَ الرَّجُلُ ؟

اِنْتَكَسَرَ جُجُمَتُهُ وَ تَحَطَّتْ - وَ

تَحَرَّمَ جُحَّةٌ - مَمَاتَ +

هَلْ فِی صَدْرِکَ وَجَعٌ ؟

نَعَمْ - فِی صَدْرِی وَجَعٌ شَدِیدٌ +

هَلْ یَأْكُلُ عِنْدَ الْمَسَدِ ؟

أَنَا أَصْلِحُ عِنْدَ التَّیْرَانَةِ +

چه چیز بر تخت است ؟
 شمعداں بر تخت است +
 آیا گوشت تازه است - یا نمکین
 یا خشک است ؟
 گوشت گوشت تازه است +
 آیا آب سرد است ؟
 بلے - بلکہ بسیار سرد است +
 آیا تو امروز بسیار پیادہ رفتہ ؟
 نہ - صرف در باغ با برادر خود
 سیر کردم +
 چه قدر رفتہ ؟
 یک میل رفتہ ام +
 آیا بسفر رفتہ است ؟
 بلے - بسفر رفتہ است +
 آیا بد آنجا تقریر کردہ ؟
 بلے - تا یک ساعت تقریر کردہ ام +
 تو در چه چیز مداخلت میکنی ؟
 بکار خود مداخلت میکنم +

مَا عَلَى الْعَرْشِ ؟
 أَلَيْسَ بِرُ عَلَى الْعَرْشِ +
 هَلِ اللَّحْمُ لَحْمٌ رَطْبٌ - أَمْ
 يَابِسٌ مَلِينٌ ؟
 أَلَلَّحْمُ لَحْمٌ رَطْبٌ +
 هَلِ الْمَاءُ بَارِدٌ ؟
 نَعَمْ - بَلْ هُوَ أَبْرَدُ +
 هَلْ مَشَيْتَ الْيَوْمَ كَثِيرًا ؟
 لَا - بَلْ سِرْتُ مَعَ أَخِي فِي
 الْحَدَائِقِ فَقَطْ +
 كَمْ مَسَافَةً ذَهَبْتَ ؟
 ذَهَبْتُ مِيلًا +
 هَلْ خَرَجَ لِلسَّفَرِ ؟
 نَعَمْ - خَرَجَ لِلسَّفَرِ +
 أَتَكَلَّمْتَ فِي ذَلِكَ الْمَوْضِعِ ؟
 نَعَمْ - قَرَأْتُ سَاعَةً +
 فِي أَيِّ شَيْءٍ تَدَاخَلُ ؟
 إِذَا خَلُ فِي أَمْرِي +

آیا آن بکار دیگران مداخلت
میکند ؟

بله - همیشه بکار دیگران مداخلت
میکند +

آیا او خود را به تصویر کشی مشغول
میدارد ؟

نه - بلکه بعلوم مشغول میدارد +
من مداخلت آن کار که بمن
واسطه ندارد - پسند نمیکنم +

کسی را باین کار واسطه نیست +
مقتاضیس آهمن را میکشد +
تناسب نغمه او دل را میکشد +

او آن فقره را مکرر میگوید +
آیا حافظه تو خوب است +

نه خوب نیست ازین سبب برایت یادش میفرستم +
بسیل در باغ می سراید +
آغاز همه کارها مشکل است +

هل يُدَاخِلُ ذَلِكَ الرَّهْلُ فِي
أَمْرِ الْأَغْيَارِ ؟

نَعَمْ - يُدَاخِلُ أَبَدًا فِي أَمْرِ
الْأَغْيَارِ +

أَيَسْغُلُ نَفْسَهُ بِتَنْقِيشِ
التَّصَاوِيرِ ؟

لَا - بَلْ يَسْغُلُ نَفْسَهُ بِعِلْمِ +
لَا أَضَلُّ بِالْمَدَاخِلَةِ فِي أَمْرِ
لَا عِلَاقَةِ فِيهِ +

لَا عِلَاقَةَ لِأَحَدٍ بِهِ نَا الْأَمْرِ +
الْمَقْنَطِيرُ يَحْنَبُ الْمَدِيدَ +
تَحْنَبُ تَعْنِيهِ عَلَى الْمَقَاعِدِ +
تَلِينِ +

هُوَ يَكْرُرُ تِلْكَ الْجُمْلَةَ +
هل حَافِظَتُكَ جَيِّدَةٌ ؟

لَا - وَلَئِنْ أَتَيْتُكَ لَأُؤَيِّدَ حَقَائِدَ +
تَنْجُمُ عِنْدَ لَيْلٍ فِي الْمَدِيدَةِ +
يَدَاعُ كُلُّ الْأُمُورِ صَعْبَةً +

خَالِقُ السَّمَاءِ وَ الْأَرْضِ خَلَقَ
كُلَّ شَيْءٍ +

الْوَحْدَةُ لِحِفْظِ السَّيِّئِ جَيِّدَةً +
يَعْمَدُ اللَّهُ لِحِفْظِهِ لَا تَقْدَرُ
لَا تُحْصَى +

الطَّيِّبِينَ يُطَهِّرُ بِالطَّيِّبِينَ وَ
الرَّثَى +

الْفَرَسُ الْقَادِرُ مَا سَكَنَ إِلَى
أَهْلَانِ +

الْوَرْدَةُ الْبَهِيَّةُ حَامِلَةٌ وَ
الْحَبِيبُ مَيِّتٌ +

إِمْرَأَتُهُ وَلَدَتْ +

حَدَّثَ لَهُ فِي الطَّرِيقَةِ حَادِثَةٌ
فَرَّجَ عَنْهَا +

بَعْدَ آدَاوِ فِيهِمُ الْفَرَسِ يَنْقُ
عَنْدِي غَسْرُ رُؤْيَايَ +

كَذَلِكَ رُؤْيَايَ عِنْدَ أَخِيكَ ۹
بَقِيَ عِنْدَهَا ظُلْمُ رُؤْيَايَ

خالق آسمان و زمین همه اشیا
را پیدا کرده است +

برای یاد کردن سبق تنهایی خوبست +
نعمتها را خدا را انتها ست +

آرد و آسیا ساییده می شود +

اسب گریخته شده تا حال ایستاده
نشد +

گل رعنا پژمرده است - و دوست
مروه +

زن او بچه زائیده است +

او را در راه حادثه شده - ازین
سبب رجوع نموده است +

وقتی که رسیدن اسب را کرده باشم
نزد من ده روپیہ باقی خواهد ماند +

نزد خواهر تو چند قدر روپیہ باقی است
نزد او صرف سه روپیہ باقی

است *

وقتیکه تو بخانه عمه خود خوابی بود-
 آیا برای ملاقات من خوابی آمد؟
 وقتیکه نوشتن را تمام کرده باشی-
 همراه من هوا خوری خوابی کرد؟
 وقتیکه با برادر تو سخن گفته باشم- در آن
 وقت خوابم دانست- که چه باید کرد؟
 آیا بیرون خانه خلایب بسیار است؟
 بله- خلایب بسیار است *
 آیا غبار بر میخیزد؟
 بله- بسیار بر میخیزد *
 آیا دود حوالی را گرفته است؟
 بله- گرفته است *
 آیا دود خانه را گرفته است؟
 آیا تو آن بوتل را باب پر میکنی؟
 من کیسه خود را به روپیه پر میکنم *
 آیا تنها آمده؟
 نه- بلکه مردان خود را همراه آورده ام *

فَقَطْ *

مَتَى تَكُونُ فِي دَارِ عَمَّتِكَ -
 أَتَحْبِذُ تَحِيَّاتِي لِلْقَائِلِ ؟
 أَتَحْبِذُ لِلتَّحْقِيقِ مَعِيَ بَعْدَ
 إِنْتِهَائِ الْكِتَابَةِ ؟
 إِذَا مَا كَلَّمْتُ أَخَاكَ - تَعْلَمُ
 مَا يُفْعَلُ الْآنَ ؟
 هَلْ خَارِجُ الدَّارِ وَحَلْ كَثِيرٌ ؟
 نَعَمْ - أَلَوْحَلْ كَثِيرٌ
 هَلْ يَمْنَعُ الدُّخَانُ ؟
 نَعَمْ - يَمْنَعُ الدُّخَانُ كَثِيرًا *
 هَلْ أَحَاطَ الدُّخَانُ بِالْحَوَائِ ؟
 نَعَمْ - أَحَاطَ الدُّخَانُ بِالْحَوَائِ *
 هَلْ أَخَذَ الدُّخَانُ الْبَيْتَ ؟
 أَتَمَلَأُ بِتِلْكَ الْقَارِذَةِ مِنَ الْمَاءِ ؟
 أَنَا أَمَلَأُ كَيْسَتِي مِنَ الرُّوْپِيَةِ *
 أَجِئْتُ وَحْدَكَ ؟
 لَا بَلْ جِئْتُ بِرِجَالِي *

هَلْ أَمَرْتَ السَّائِسَ بِأَنْ يَأْتِيَنِي

الْفَرَسُ ؟

نَعَمْ - أَمَرْتُهُ أَنْ يَأْتِيَ الْفَرَسَ

عِنْدَكَ +

أَتَشْتَهُ ذَلِكَ الْكَلْبَ فِي

الْأَضْطَبِلِ ؟

نَعَمْ - أَذْهَبُ فِي الْأَضْطَبِلِ +

أَتَذْهَبُ الْبُنْدُوقَ إِلَى آيِيهِ ؟

نَعَمْ - أَذْهَبُهَا إِلَى آيِيهِ +

هَلْ غَارَ فِي الْيَمِّ ؟

هَلِ السَّيْفِيَّةُ تُجَرِّئُ مُوَافَقَةً

بِحَرْيَانِ مَاءِ الْبَحْرِ ؟

لَا - بَلْ تُجَرِّئُ عَلَى خِلَافِ

بِحَرْيَانِ مَاءِ الْبَحْرِ +

أَصَعَدَ الرَّجُلُ عَلَى الْجَبَلِ ؟

نَعَمْ - صَعَدَ الرَّجُلُ وَ أَخُوهُ نَزَلَ +

أَرَكِبَ فِي السَّيْفِيَّةِ ؟

نَعَمْ - رَكِبَ فِيهَا +

آیا سائیس را گفته که اسب را

بمن بیارد +

بله - او را گفته ام - که اسب را

بمن بیارد +

تو آن سگ را به اصطبل خواهی

برد ؟

بله - به اصطبل خواهم برد +

آیا بندوق را نزد پدر او میبری ؟

بله - نزد او می برم +

او به چاه فرو رفته ؟

آیا کشتی موافق سیلاب دریا

میرود ؟

نه - خلاف سیلاب دریا میرود +

آیا مرد بالای کوه رفته است ؟

بله - و برادرش فرو آمده است +

آیا او بخشی سوار شده است ؟

بله - سوار شده است +

آں مرد ریش دواز میدارد؟

بلے - دواز میدارد *

تو از آن مرد چه درخواست میکنی؟

درخواست میکنم - که از تو ورقه

پایین بیاید *

وقتیکه من در دہلی بودم - اکثر

دیدن دوستان میرفتم *

وقتیکه در دہلی بودی - اکثر برای

دیدن عمارت قطب میرفتی *

اول حکومت شهر روم از پادشاهان

مے بود *

اکبر شاه مرد اعظم است *

فلاں کس فصیحی بزرگ بود *

بزرگان ما هر روز بشکار میرفتند *

اہلبان شهر روم تربیت و ترویج

ہل ھو تَعَشِلُ؟ اھو ھلَوِیلُ

الْحَیْیَۃُ ؟

نَعَمْ - ھو تَعَشِلُ - ھو ھلَوِیلُ

الْحَیْیَۃُ +

آتِیْ شَئِیْ تَطْلُبُ مِنْہُ ؟

أَطْلُبُ مِنْہُ التَّرْوِیْقَ عَنِ

الْقَرَارِ +

مَتَى کُنْتُ فِی دَہْلِیْ - کُنْتُ

ذَہَبْتُ لِیَقَاءِ أَحِبَّائِیْ کَثِیرًا +

ذَہَبْتُ کَثِیرًا لِشَہَادَةِ عِمَارَتِ

الْقُطْبِ مَتَى کُنْتُ فِی دَہْلِیْ +

کَانَ فِی الْإِیْتِمَادِ حُکُومَہُ

السَّلَاطِیْنِ فِی بَلَدِہِ دُورَ +

کَانَ أَکْبَرُ شَآءٍ رَجُلًا أَعْظَمَ +

کَانَ فُلَاَنُ شَیْخًا نَصِیحًا +

کَانَ عَادَۃً أَکَابِرِیْ الْأَمْطِیَّادِ

کُلِّ یَوْمٍ +

أَهْلُ الرُّومِ کَانُوا یُرَبِّیُونَ وَ

صنائع و هنر ها و علوم میگرد و
عوض هنر ها اتمام حسب مرتبه
میدادند *

يُرِيحُونَ الصَّنَائِعَ وَ الْفُنُونَ
وَ الْعُلُومَ وَ يَعْوِضُ الصَّنَائِعُ
يُنْمُونُ عَلَى الصَّنَاعِ بِصَنَائِعِهِمْ
وَ يُعْطُونَهُمْ عَلَى حَسَبِ الْكَمَالِ
وَ الْمَرْتَبَةِ *

اَكُنْتُ تَمْشِي ؟

مَا كُنْتُ اَمْشِي *

اَذْهَبْتُ اِلَى كَيْسٍ اِذَا كَانَ
السُّلْطَانُ فِيهَا ؟

نَعَمْ - ذَهَبْتُ اِلَيْهَا اِذَا كَانَ
السُّلْطَانُ فِيهَا *

اَيَّمَا كُنْتُ لَمَّا كُنْتُ فِي لَنْدَن ؟

مَتَى تَعَدَّيْتُ حَيْثَمَا كُنْتُ فِي
جَرْمَن ؟

كُنْتُ اَتَعَدِّي فِيهَا حَيْثَمَا كَانَ
يَتَعَدَّى اَرْنِي *

اَكَلْنَا نَعْلَ فَعَلْتُ ؟

كُنْتُ مُعَلِّمًا حَيْثَمَا كَانَ يَفْعَلُ

آیا تو پیاده میرفتی ؟

پیاده نمی رفتم *

آیا تو در پیرس رفتی و قتیکه
پادشاه در آنجا بود ؟

بله - و قتیکه پادشاه در آنجا بود
من نیز رفته بودم *

و قتیکه من در لندن بودم تو کجا بودی ؟
و قتیکه تو به جرمن بودی کدام وقت

ناشته میخوردی ؟

و قتیکه پدر من ناشته میخورد - من
نیز ناشته میخوردم *

آیا و قتیکه او کار میکرد - تو نیز کار میکردی ؟
و قتیکه او کار میکرد - من تعلیم

میکردم *

و قتیکه من بخانه پدر سکونت میداشتم -

به نسبت حال وقت صبح پیشتر هر

میخاستم *

و قتیکه در آن ملک سکونت میداشتم -

اکثر بشکار ماهی میرفتم *

و قتیکه من بیمار بودم - تمام روز

بر بستر خود میماندم *

در تابستان گزشته و قتیکه من در

دیهاست بودم - بسیار میوه میخورد *

این همان مرد است - که بدانشجا

بود *

این همان حکایت است که من شنیده بودم *

این همان نقشار است - که من

شکار کرده بودم *

اینچنین مردان لائق توقیر هستند *

کنیسه بیرون شهر است *

من بمقابله دروازه شهر انتظار خواهم نمود *

الفعل *

لَمَّا كُنْتُ فِي دَارِ آبِي - كُنْتُ

أَقُومُ عَنْ فِرَاشِي مُبَيِّحًا قَبْلَ

الْوَقْتِ الَّذِي أَقُومُ فِيهِ الْيَوْمَ *

حِينَما كُنْتُ فِي تِلْكَ الْأَفْلَاحِ -

كُنْتُ أَصْطَادُ السَّمَكِ كَثِيرًا *

مَتَى كُنْتُ مَرِيضًا - كُنْتُ ذَا

فِرَاشٍ كُلَّ الْيَوْمِ *

وَلَمَّا كُنْتُ فِي الْفَرَى فِي الصَّيْفِ

الْمَاضِي - كَانَتْ الْفَوَاكِهُ كَثِيرَةً *

هَذَا هُوَ الرَّجُلُ الَّذِي كَانَ

فِي ذَلِكَ الْمَوْضِعِ *

هَذِهِ هِيَ الْحِكَايَةُ الَّتِي سَمِعْتُهَا

هَذَا هُوَ النَّصِيدُ الَّذِي

أَصْطَلَيْتُهُ *

مِثْلُ هَؤُلَاءِ الرِّجَالِ يُؤْتَرُونَ *

الْكَنِيسَةُ خَارِجُ الْبَلَدِ *

أَتَنْظُرُكَ عِنْدَ بَابِ الْبَلَدَةِ *

يُصْنِ أَوْفَاتَهُ بِإِجَارَةِ نَفْسِهِ +
 أَحْصِلْ كَفَايَ بِالْكِتَابَةِ +
 اسَكَتَ فِي انْتِزَاعِ تَقْرِيرِهِمْ آو
 يُقَرَّرُ عَلَى حَالِهِ ۹
 كَانَ قَدْ سَكَتَ وَ لَكِنَّ شُمَّ
 أَخَذَ فِي التَّقْرِيرِ ثَانِيًا +
 انْتَشَى الطَّعَامَ عَلَى وَجْهِ
 الْكِبَالِ ۹
 نَعَمْ - اشْتَهَى عَلَى وَجْهِ الْكِبَالِ +
 اتَّجَلَّسَ كَثِيرًا عَلَى سَاحِلِ الْبَحْرِ
 الْحُلِيِّ ۹
 اجْلَسَ عَلَيْهِ قَلِيلًا عَلَى شَطِّ
 الْبَحْرِ الْمَالِحِ كَثِيرًا +
 إِذَا مَا ذَهَبْنَا إِلَى الْمَدِينَةِ -
 تَبَيَّنَا الْكُتُبَ أَكْثَرَ +
 إِذَا ذَهَبْتَ إِلَى الْكَنِيسَةِ فَكُنْ بِهَا
 مَا دَعَوْتَ اللَّهَ سُبْحَانَهُ فِيهَا
 لَا طِفَالَكَ +

او گزیران خود بمزوری میکند +
 من کفاف خود بکتابت حاصل میکنم +
 آیا او در تقریر خود ساکت شده است -
 یا برابر میگوید؟
 ساکت شده بود - لیکن بار دیگر
 مشغول تقریر شده است +
 آیا ترا اشتهای طعام بخوبی میشود +
 بله - مرا اشتهای طعام بخوبی میشود +
 آیا تو بکنار دریای شیریں اکثر
 می نشینی؟
 بکنار دریای شیریں احياناً می نشینم -
 ولیکن بدریای شور اکثر می نشینم +
 وقتیکه بحدسه میرفتیم - اکثر کتابهای
 خود را فراموش میکردیم +
 وقتیکه تو به کنیسه میرفتی - اکثر برای
 اطفال خود از خدا دعا میخواستی +

كُلَّمَا وَجَدْنَا رُوْفِيَةً تَصْرِفُهَا
فِي شِرَاءِ الْكُتُبِ صَرَفًا كَثِيرًا +
إِذَا مَا اشْتَرَيْتَ مِنْ ذَلِكَ التَّائِرِ
أَشْيَاءَ اشْتَرَيْتَ نِسْبَةً أَبَدًا +
هَلْ رَفَعْتَ أَهْلَكَ كَتُوبَكَ كَمَا
يَنْبَغِي عِنْدَهَا ؟

نَعَمْ - رَفَعْتَ كَمَا يَنْبَغِي عِنْدَهَا +
أَرَجَعْتَ تِلْكَ الْأَمْثَالَ عَنِ
السُّوقِ ؟

مَا رَجَعْتَ عَنِ السُّوقِ إِلَى
الْآنَ +

أَقْبَلْتَ النَّيَّاءَ ؟

نَعَمْ - قِيلَ +

لَوْ كَانَتْ الرُّوْفِيَةُ عِنْدِي الْآنَ
لَأَشْتَرَيْتُ نَبَاءً جَدِيدًا +

لَوْ يَحْضُلُ لَكَ الْقُدْرَةُ الْآنَ
يَذَلَّكَ - لَفَعَلْتَ +

لَوْ يَحْضُلُ لَهُ الْقُدْرَةُ الْآنَ -

وقتیکہ روپیہ سے یا فقیتم - بخیرین
کتاہا خوب صرف میکر دیم +
وقتیکہ از آن سوداگر اسباب سے
خریدی - گاہے نقد نمیدادی +
آیا خواہر تو گلوبند ترا حسب مراد
خود رفو کرده است ؟

بلے - حسب مراد خود رفو کرده است +
آیا آن زن از بازار رجوع نموده
است +

هنوز رجوع نہ نموده است +

آیا زناں قبول کردند ؟

بلے - قبول کردند ؟

اگر حالا روپیہ میداشتیم - تباے
جدید سے خریدیم +

اگر تو حالا ہر این قادر میبودی -
آن را میکر دی ؟

اگر او حالا قادر سے ہوسے - سے

کروے *

اگر فرصت میداشتیم حالا میفرستم *

اگر او دانستی کہ تو چہ کردی - حالا

تو مراست میگرد *

اگر حالا ہیضم بودی - او آتش

افروختی *

اگر خلوط می یافتی - تا فردا آنها را

میخواندم *

اگر دیروز روپیہ داشتی - ہاں

وقت کفشہای تو خریدی *

اگر آں وقت قلبی بدست او بودی

آں لفظ را یاد کردی *

اگر تو علی الصبح بر میخواستی -

ترا نکام نہ شد *

اگر ایشان از اسب قدیم فارغ

لَفَعَلْ *

لَوْ كَانَتْ لِي فُرْصَةٌ لَدَهَبْتُ

الْآنَ *

لَوْ عَلِمْتُ مَا فَعَلْتُ - لِلْآنَ مَا

الْآنَ عَلَيَّ *

لَوْ كَانَ الْخَطْبُ الْآنَ - لَأَوَدَّتْ

نَارًا *

لَوْ وَجَدْتُ رَقَائِمَ - مَا قَرَأْتُهَا

إِلَى الْغَدِ *

لَوْ كُنَّ عِنْدِي الرُّؤْيَا بِالْآنِ -

لَأَشْتَرَيْتُ بِهَا أَلَمِينَ - يَغَا لَا

جَدِيدًا *

لَوْ كَانَ الْقَلَمُ فِي يَدِي فِي

ذَلِكَ الْوَقْتِ - لَيَحْفَظُ ذَلِكَ

الْلفظ *

لَوْ تُبِتَ عَلَيَّ الصَّبَاحُ - مَا

عَرَضَ لَكَ زُكَامٌ *

لَوْ يَفِرُّونَ مِنَ الْفَرَسِ الْقَدِيمِ

مے شدند۔ اسب بہتر از آل
میںخیزدند +

اگر او دستہائے خود شستے۔ پس
آں را خشک کردے +

اگر حالاً مرا بر این حال واقفیت
تمام ہووے۔ بطور دیگر کار کردے +

اگر در آں وقت بریں حال واقفیت
تمام ہووے۔ بطور دیگر کار کردے +

اگر من بالفعل زبان فارسی بیاموزم
تو ہم آموزی؟

بلے۔ اگر تو بالفعل زبان فارسی
بیاموزی من ہم بیاموزم +

اگر زبان فارسی را پیشتر سے آموختم
تو نیز سے آموختی؟

بلے۔ من نیز سے آموختم +

لَا تَسْتَوُوا بِهِ قَرَسًا آخَرَ أَجَوَدَ
مِنْهُ +

لَوْ يَغْسِلُ يَدَيْهِ لَجَفَفَهُمَا +

إِنْ كُنْتُ وَاقِفًا تَامِمًا آلَانِ
عَلَى هَذِهِ الْحَالِ عَمِلْتُ بِطَرِيقِ
آخَرَ +

لَوْ كُنْتُ عَالِمًا بِحَقِيقَةِ الْحَالِ
عَلَى تَجَوُّهِ الْحَالِ فِي ذَلِكَ
الْوَقْتِ لَفَعَلْتُ بِوَجْهِ آخَرَ +

إِنْ تَعَلَّمْتُ لِسَانَ الْفَرَسِ فِي
هَذِهِ الزَّمَانِ تَعَلَّمْتُهُ +

نَعَمْ إِنْ تَعَلَّمْتُ لِسَانَ الْفَرَسِ
فِي هَذِهِ الزَّمَانِ لَتَعَلَّمْتُهُ
أَيْضًا +

لَوْ تَعَلَّمْتُ لِسَانَ الْفَرَسِ فِي
سَابِقِ الزَّمَانِ لَتَعَلَّمْتُهُ أَيْضًا +

نَعَمْ تَعَلَّمْتُهُ أَيْضًا +

بعین است کتاب من *

بینید که همان اسب است *

همان سبب است *

از همان سبب گفته اند *

پای من و دست زن من سرد هستند *

بخشم من سردی معلوم میشود

و سردرد میکند *

در پهلوی آن زن درد است

و پای او نیز درد دارد *

آیا شوهر دختر تو و بریب تو و

کین تو و ربیب تو آمده اند؟

نه - ولیکن پدر زن من و شوهر

مادر و مادر زن پدر دوست من

آمده اند *

آیا او به تحصیل علم ترقی مینماید؟

بله - بسیار ترقی مینماید *

حاله ترا چه شده است؟

هَذَا هُوَ كِتَابِي *

تَنْظُرُوا هَذَا هُوَ الْفَرَس *

هَذَا هُوَ السَّبَب *

بِذَلِكَ السَّبَبِ قَالُوا *

تَبَرَّدَ رِجْلِي وَ يَدُ امْرَأَتِي *

يَمْسُ الْبَرْدُ جَنْبِي وَ يَصْدُمُ

رَأْسِي *

فِي جَنْبِ تِلْكَ الْأَمْرَأَةِ وَجَعٌ

وَ رِجْلُهَا أَيْضًا تَتَوَجَعُ *

هَلْ زَوْجُ بِنْتِكَ وَ رَبِيبُكَ

وَ زَوْجَةُ ابْنِكَ وَ رَبِيبُكَ

جَاءُوا؟

لَا - لَكِنْ أَبُو زَوْجَتِي - وَ زَوْجُ

الْأُمِّ وَ أُمُّ زَوْجَةِ أَبِي صَدِيقِي

قَدْ جَاءُوا *

أَيَّتَرَقَّى فِي تَحْصِيلِ الْعِلْمِ؟

نَعَمْ - يَتَرَقَّى فِيهِ كَثِيرًا *

مَا حَدَثَ لِحَالِكَ؟

من نمیدانم که چه شده است +
مرد امروز وقت صبح مرد و
زنش نیز +
امسال شراب بخوبی فروخت می
شود +

آن دروازه بآسانی بند کرده میشود +
آن تصویر از دور نمودار است +
لباس تابستان در موسم زمستان
پوشیده نمیشود +

این فهمیده نمی شود +
این صاف ظاهر است +
رفتن من موقوف است بر آنچه
پیش می آید +

آیا تو متمول هستی +
بله - متمول هستم +
زنان متمول و خوبصورت هستند +

آن زن از کدام ملک است ؟

لَا أَعْلَمُ مَا حَدَّثَتْ لَهَا +
مَاتَ الرَّجُلُ الْيَوْمَ صَبَاحًا
وَأَمْرَأَتُهُ أَيْضًا مَاتَتْ +
يُبَاعُ الْحَمْرُ هَلَاكَ السَّنَةِ بَيْعًا
جَيِّدًا +

يُغْلَقُ هَذَا الْبَابُ بِمُؤَلَقَةٍ +
هَلَاكَ الرِّقْعَةُ تُرَى مِنْ بَعِيدٍ +
لَا يُلْبَسُ يَبَاسُ الصَّيْفِ فِي
الشِّتَاءِ +

لَا يَفْهَمُ هَذَا +
هَذَا الْأَمْرُ ظَاهِرٌ وَاضِحٌ +
ذَهَابِي مَوْقُوفٌ عَلَى مَا
يَجْدُثُ لِي +

هَلْ أَنتَ ذُو مَالٍ ؟
نَعَمْ - إِنِّي ذُو مَالٍ +
النِّسَاءُ مُتَمَوِّلَاتٌ وَحَسَنَاتُ
الْوُجُوهِ +

تِلْكَ الْأَمْرَأَةُ مِنْ آيِ إِفْلِيمٍ ؟

از کابل است *

اگر تو متمول میشوی تاسف کنی ؟

بر آن تاسف نکنم *

تو از چه سبب غصه میداری ؟

آیا از کار خود پشیمان هستی ؟

بله - بسیار پشیمان هستم *

آیا آن مرد مودب است *

بله - همه مردم مودب است -

لیکن برادرش مودب نیست *

آیا آن مرد خوش نصیب است ؟

نه - بلکه بد نصیب است ؟

آیا بسیار نوشتن مفید است ؟

بله - مفید است *

آیا گرفتن مال دیگران صواب است *

نه - بلکه خطاست *

آن برای چه چیز مفید است *

برای هیچ مفید نیست *

مِنْ كَابِلٍ *

اَبْتَاسَعُ اِنْ كُنْتُ مُتَمَوِّلًا ؟

لَا اَبْتَاسَعُ عَلَيْهِ *

مِنْ اَيِّ شَيْءٍ اَنْتَ غَضَبَانُ ؟

هَلْ اَنْتَ تَادِمُ عَلٰى فِعْلِكَ ؟

نَعَمْ - لَئِنْ تَادِمُ هَدِيدُ *

اَذٰلِكَ الرَّجُلُ ذُوْ اَدَبٍ ؟

نَعَمْ - هُوَ ذُوْ اَدَبٍ فِى حَقِّ

جَمِيعِ النَّاسِ وَ لَكِنَّ اَخَاهُ

لَيْسَ بِذِيْ اَدَبٍ *

هَلْ ذٰلِكَ الرَّجُلُ ذُوْ اِقْبَالٍ ؟

لَا - بَلْ هُوَ ذُوْ اِدْبَارٍ *

اَيُّفِيدُ الْكِتَابَةُ الْكَثِيرَةُ ؟

نَعَمْ - تُفِيدُ *

هَلْ اخْذُ مَالِ الْغَيْرِ صَوَابٌ ؟

لَا - بَلْ هُوَ خَطَاٌ *

هُوَ لِاَيِّ شَيْءٍ يُفِيدُ ؟

لَا يُفِيدُ شَيْئًا *

این چه چیز است ؟

نمیدانم - که این چه چیز است ؟

اسم تو چیست ؟

اسم من حاجی ابراهیم حسین است

و انصاری هستم از اولاد ابو ایوب

و مسکن من پانی پت است - و

نژاد من از مدینه *

این را بفارسی چه میگویند ؟

این مطلب را بفارسی چگونه تحریر

میکند ؟

این را چه میگویند ؟

آیا آن مرد در فارسی بلا تکلف

حرف میزند !

نزد من به نسبت اسراف روپیه

نگاهداشتن بهتر است *

من به نسبت رفتن آنجا روپیه

داد کردن باد بهتر میدانم *

من به نسبت پوشیدن آن قبا

ما هَذَا الشَّيْءُ ؟

لَا أَعْلَمُ مَا هَذَا ؟

مَا اسْمُكَ ؟

إِسْمِي الْحَاجُّ إِبْرَاهِيمُ حُسَيْنُ

وَأَنَا أَنْصَارِيٌّ أَبْنُو أَبِي أَيُّوبَ

وَمَسْكَنِي بَانِي پَتِ مَدِينَةٍ

أَصْلًا *

مَا يُقَالُ لِهَذَا الْفَرْسِ ؟

كَيْفَ يُكْتَبُ

بِالْفَارِسِيَّةِ ؟

مَا يُقَالُ لِهَذَا ؟

أَذَلِكَ الرَّجُلُ يَتَكَلَّمُ بِالْفَارِسِيَّةِ

يَلَا تَكَلِّفُ ؟

صِيَانَةُ الرُّوفِيَّةِ عِنْدِي خَيْرٌ

مِنَ الْأَسْرَافِ *

أَدَاءُ الرُّوفِيَّةِ عِنْدِي خَيْرٌ

مِنَ الدَّهَابِ إِلَى ذَلِكَ الْوَضْعِ

عِنْدِي إِخْرَاقُ ذَلِكَ الْقَبَاءِ

سوختن را بهتر میدانم +

او از من پیشتر رسیده است +

او همه کار خراب میکند +

من نمیدانم +

نسبت آن کار که نمیدانم چه باید کرد +

او از جواب دادن قاصر است +

نمیدانم - که چه باید کرد +

آیا آن زن از چپک بمرد؟

آن زن را تپ غبی است و

بخواهرش حمی راجع +

موبراندامش از سردی تپ میخیزد +

او را سکنه عارض شده +

ما بر رسیدن آن زن یقین است +

آن زن اشک میبارد +

آن مرد چشم پر آب کرده گفت +

من برای آن مرد نوشیدنیها

أَحْسَنُ مِنْ لَيْسَ +

جَاءَ مِنْ تَيْئَنٍ +

كُلُّ مَا يَفْعَلُ يُفْسِدُ +

إِنِّي لَا أَعْلَمُ هَذَا +

مَا يَفْعَلُ يَشَأُ لَا أَعْلَمُ +

هُوَ قَاصِرٌ عَنِ الْجَوَابِ +

لَا أَعْلَمُ مَا يَفْعَلُ +

هَلْ مَاتَتْ تِلْكَ الْأُمْرَأَةُ

يَا لُجْذَرِي ؟

عَرَضَ لَهَا حُمًى غَبِيٌّ - وَ

لَاخُوتَهَا حُمًى رَجِيٌّ +

عَرَضَ لَهُ الْفَشَعْدِيرَةُ +

عَرَضَ لَهُ سَكَنَةٌ +

لِي وَتَوْنِي يَوْمُؤُولِ تِلْكَ الْأُمْرَأَةِ +

هِيَ تَيْئَنُ الدُّمُوعِ وَ تَدَمَعُ +

قَالَ ذَلِكَ الرَّجُلُ - وَ تَغَرَّغَتْ

عَيْنَاهُ +

لَيْسَ عِنْدِي لِذَلِكَ الرَّجُلِ

ندارم

آیا این نوشیدنی شیرین است؟

نه - بلکه ترش است *

نسیم خوش می دزد *

او بخواب راحت میخسپد؟

ہاں - بخواب راحت میخسپد *

بسر کردن زندگانی بغیر مخاطبت

دوستان خوش نمی آید *

من خود را بزمه سپاهیاں کہ گروه

ایشان مسلک هستم - رسانیدم *

من ترا در نوشتن مدد میدهم *

او ہر اسے مدد آواز میدہد *

آں آوند بمن بدہید *

او حلقہ دروازہ میزند *

اعتقاد ہر کس نباید کرد *

آیا تو ہر ایں امر مضحکہ میکنی؟

بلے - ہر آں مضحکہ میکنم *

مَشْرُوبَاتُ +

أَذَلِكُ الْمَشْرُوبُ حُلُوٌّ +

لَا بَلْ هُوَ حَامِضٌ +

يَهْبُ رِيحُ الصَّبَا +

أَهُوَ يَتَأَمُّ بِالرَّاحَةِ ؟

نَعَمْ - يَتَأَمُّ بِالرَّاحَةِ +

الْحَيَاةُ يَغَيِّرُ خُطَاةَ الْأَحْبَاءِ

لَا تَطِيبُ +

أَوَصَلْتُ نَفْسِي إِلَى سِرِّيَّةِ

الْعَسْكَرِيِّينَ الَّذِينَ أَنَا فِيهِمْ

مُنْسَلِكٌ +

أُعِينُكَ عَلَى الْكِتَابَةِ +

هُوَ يَتَأَدَّى لِلْعَاقَةِ +

أَعْطُونِي ذَلِكَ الْوِعَاءَ +

هُوَ يُحَرِّكُ حَلَقَةَ الْبَابِ +

لَا يُعْتَقَدُ فِي كُلِّ دَاحِيٍ +

أَتَضَحَّكُ مِنْ هَذَا الْأَمْرِ ؟

نَعَمْ - أَضَحَّكُ مِنْهُ +

رو برو سے او بخنید و قہقہ نہ +
 آیا تو ہر من مضحکہ کردی ؟
 بلے - ہر تو مضحکہ کروم +
 آن کتاب از غلطیہا پر است +
 آیا ہر خریدن آن اسب قادر
 ہستی ؟
 بلے - ہر خریدنش قادر ہستم +

کدام ؟

من +

آیا او ہست ؟

آیا ایٹھا خواہران تو ہستند ؟

کدام ہستند کہ قہقہ میزنند ؟

تو آن ہستی کہ این کار کردی ؟

شما ہستید اسے صاحبان کہ این

گفتہ اید ؟

من و ہرادم فارسی سے آموزیم +

من و تو بزیہات خواہیم رفت +

صَحِيحَكَ بَيْنَ يَدَيْهِ وَ قَهْقَه +
 أَصَحَّيْكَتِ مِسِّي ؟
 نَعَمْ - صَحَّيْكَتِ مِنْكَ +
 ذَلِكَ الْكِتَابُ مَمْلُوءٌ مِنَ الْأَغْلَاطِ +
 أَتَقْدِرُ عَلَى اشْتِرَائِهِ ذَلِكَ
 الْفَرَسِ ؟
 نَعَمْ - أَتَدِرُ عَلَى اشْتِرَائِهِ ذَلِكَ
 الْفَرَسِ +

مَنْ ؟

أَنَا +

أَهُوَ مَوْجُودٌ ؟

أَهُنَّ أَخَوَاتُكَ ؟

مِنْ الَّذِينَ يُقَهْقَهُونَكَ ؟

أَأَنْتِ اللَّيْثَى قَعَلْتَ هَذَا ؟

أَأَنْتُمُ اللَّيْثَى قُلْتُمُ هَذَا ؟

يَا سَادَاتِي !

أَتَعْلَمُ أَنَا وَ أَخِي رِسَاتَ الْفُرْسِ ؟

أَنَا وَ أَنْتِ تَذْهَبُ إِلَى الْفُرْسِ +

تو با او بخانه خوابی ماند؟
 آن مرد همیشه در مشکلهای
 افتد - باز از آن خلاص مییابد؟
 آیا تو با او تعارف میداری؟
 آری - او را می شناسم +
 او دوست من نیست لیکن باو
 تعارف میدارم +
 آیا تو از صحت هر خورده؟
 بله - صحت میدارم +
 او لا ثانی است +
 ما را میباید که همه مشارکات نوعیه
 خود منتهی بکنیم +
 آن مرد با برادر من مشابهت دارد +
 آن شراب مثل آب معلوم میشود +
 ایماں با یکدیگر مشابهت میداریم +
 آن برادر و خواهر یکدیگر را عزیز
 میدانند +
 آیا شما از یکدیگر خوشنود هستید؟

اتَّقِیْمُ مَعَهُ فِی الدَّارِ ۹
 ذَٰلِكَ الرَّجُلُ یَتَّبِعُنِی دَٰیْمًا
 یَتَلَبَّاتُ وَ لَکِنَّهُ یَجُودُ مِنْهَا +
 اَعْرِضْهُ ۹
 نَعَمْ - اَتَعَارَفُ بِهِ +
 هُوَ لَیْسَ حَبِیبِی - وَ لَکِنَّ
 اَعْرِضْهُ +
 هَلْ اَنْتَ مُتَمِّعٌ بِصِحَّتِهِ ۹
 نَعَمْ - اَنَا مُتَمِّعٌ بِهِمَا +
 هُوَ لَا یَسْتَلِ لَهُ +
 وَ یُعْطِیَنِ اِلٰی جَمِیعِ مَا یُشَارِکُنَا
 فِی التَّوَعُّ +
 ذَٰلِكَ الرَّجُلُ یُشَارِکُنِی اَخًی +
 ذَٰلِكَ الْخَمْرُ یُطْلَقُ مِثْلُ الْمَاءِ +
 یُشَابِهُ كُلَّ وَاحِدٍ مِّنَّا بِالْاَخْرِ +
 ذَٰلِكَ الرَّجُلُ وَ اَخُوهُ
 یَحَابُّانِ +
 اَتَرْضَوْنَ بَعِیْکُمْ ۹

بلے ۔ باہم راضی ہستیم *
 از آن مرد کہ تو سے بیٹی - ارادہ
 آمدن او نزد من معلوم میشود ؟

و تئیکہ من بلاقات آن مرد میروم -
 بجائے آنکہ بخوشی و لطف پیش
 آید - ترش روی شو *

آن مرد از ہرادر خود نا خوش
 معلوم میشود *

آن مرد منزل خوش میدارد - و
 برادرش منزل بد *
 دوست من در آنجا آہ و رفت
 میدارد *

آن شخص بمن مخالفت میدارد *
 منظر آن مرد چہ طور است *
 منظر او خوش و خرم است و وجہ
 او ہشاش بشاش *

تَعَمَّ - تَرَضَى بَيْنَنَا *
 هَلْ تَدْرِي عَزَمَ ذَلِكَ الرَّجُلُ
 الَّذِي تَنْظُرُهُ عَلَى تَحْيِيَّتِهِ
 عِنْدِي ؟

كَلَّمَا أَذْهَبَ إِلَى ذَلِكَ الرَّجُلِ
 مُشَاتًا إِلَى يَقَاتِهِ - يَعْنِي
 وَجْهَهُ بَدَلًا أَنْ يَتَهَلَّلَ - وَ
 يَصِيرَ هَشًا بَشًا *

يُظَنُّ أَنَّ ذَلِكَ الرَّجُلَ عَزِمَ
 رَاضٍ عَنْ آخِيهِ *

لِيَذَلِكَ الرَّجُلِ دَارٌ حَسَنَةٌ -
 وَ لَا خَيْرَ دَارٍ قَبِيحَةٍ *
 يَتَرَدَّدُ حِينَئِذٍ بَيْنَهُ *

ذَلِكَ الرَّجُلُ يُحَالِطُ بَنِي *
 كَيْفَ سِمَاءُهُ ؟
 سِمَاءُهُ بَشَاشَةٌ وَ وَجْهُهُ
 طَلِقٌ *

أَنْتَ عَزِيزٌ فِي الظَّاهِرِ +
 سَيِّئَاتُكَ لَا تُطْبِقُهَا +
 هُوَ كَذَّابٌ يَتَجَالَّ رَاضُونَ فِي الظَّاهِرِ
 أَنْتَ أَمِيرٌ وَلَا طَمَسَ
 فِيهِ +

نَعَمْ - تَمَّ أَمْرُكَ وَلَا طَمَسَ
 فِيهِ +

هَلْ أَمَلْتَ ذَلِكَ الرَّجُلَ +
 أَعْلَمُ الْمَوْضِعَ الَّذِي هُوَ
 مُتَّاسِبٌ لِلتَّبَاحَةِ +

مَارَسْتُ مَصَائِبَ كَثِيرَةً +
 صَبَّتُ عَلَى مَصَائِبَ كَثِيرَةٍ +
 ذَلِكَ الْأَمْرَ أَنْ تَغْفِلَ عَنْ
 طِفْلَيْهَا +

يَنْبَغِي لِي أَنْ أُسَلِّمَ الْأَمْرَ الَّذِي
 هُوَ خَالِجٌ عَنْ نَدْرِي +
 أَلَيْسَ نَدْرُ يَصُولُ وَيَبُوءُ عَلَى
 الْفَقَارَةِ +

تو بظاهر بسیار تند رو هستی +
 صورت تو مثل طربیان است +
 ایشان بظاهر راضی هستند +
 آیا کار من تمام شده است و
 توقع او نیست ؟

بله - تمام شده است توقع او
 نیست +

تو آن مرو را رنجیده کرده ؟
 من جلدی میدانم - که براسه شناسی
 خوبست +

من بسیار مصیبتها را کشمش کردم +
 من بسیار مصیبتها کشیده ام +
 آن زن از طفل خود بسیار غفلت
 میکند +

ما میباید که چیزی که چاره نجات
 ازو ندارم - تسلیم کنم +
 گرچه بر موش می جمد +

آن بر اسب میجهد و سوار میشود +
اسب از بالای خندق جست +

از فرط بد بختی کبسه خود را گم
کروم +

آن مرد هوش خود را گم کرده است -
و نمیداند - که چه میکند ؟

من تعاقب دشمن میکنم - و دوست
در پای من می آید +

تو چه قدر خوب هستی ؟

آن زن چه قدر بیوقوف است ؟

آن دختر چه قدر حسین است ؟

تو در حق من چه مهربانی کرده ؟

من چه قدر احسان تو میدارم ؟

من بسیار ممنون او هستم +

آن شخص در عمر خود چه قدر

دوبیه صرف کرده است ؟

من این نعمت از احسان او

و هو يَتَبُّ وَ يَرْكَبُ الْفَرَسَ +
الْفَرَسُ وَ شَبَّ مِنْ أَعْلَى
الْحَتَنِي +

تَقَدَّتْ كَيْسَةً رُؤْفِيَّتِي بَيْنَ
قَرَطِ نَحْوَسَةِ الظَّالِمِ +

ذَلِكَ الرَّجُلُ إِذَا لَ عَقْلُهُ وَ
لَا يَعْلَمُ مَا يَفْعَلُ +

إِنِّي أَتَعَقِبُ الْعَدُوَّ وَ صَدِيقِي
يَحِيئُ عَلَيَّ آثَرِي +

مَا أَحْسَنَتْكَ ؟

مَا أَسْفَقَتْ لَكَ الْأَمْرَأَةُ ؟

مَا أَحْسَنَ لَكَ الْأَمْرَأَةُ جَمَالًا ؟

أَحْسَنْتَ إِلَيَّ مَرَّاتٍ يَأْتِي قَدْرُ ؟

إِحْسَانُكَ إِلَيَّ كَثِيرٌ يَأْتِي مَرَّتَبَةً ؟

إِنِّي مَمْنُونٌ مِنْهُ كَثِيرًا +

قَدْ أَهْلَكَ ذَلِكَ الرَّجُلُ فِي عُجْرِهِ

مَا كَثُرَ مَا يَأْتِي مَرَّتَبَةً ؟

وَجِئْتُ هَذِهِ النِّعْمَةَ بِالْطُّفْلِ

یافته ام *

برای کوششی که در حق من کرده

بسیار شکر گزار هستم *

برای آن هیچ سببی نیست *

آیا چیزی عالیشان تر ازین است؟

آیا میرجمی زیاده ازین میتوانند بود؟

آیا شراب ازین زیاده نیست؟

آیا چیزی خوب تر بودن ازین

ممکن نیست؟

خانه او چه قدر بلند است؟

بلند است و قریب بست ذراع است *

عرض خانه من بست ذراع است *

آن میزدو ذراع طول دارد *

آن دریا بست ذراع عمق دارد *

آن مرد چه قدر جسم دارد؟

وَ احْسَانِمْ *

رَبِّ شَكَوْرَ لِسَعْيِكَ فِي

حَقِّي *

لَيْسَ لَهُ سَبَبٌ اَصْلًا *

اَشَى اَعْلَى مِنْ هَذَا ؟

اَيُمْكِنُ الْفَسَادُ قَاضِلَةً عَنْ

هَذَا ؟

هَلْ لَيْسَتْ الْخَمْرُ تَقْضُلُ

عَنْ هَذَا ؟

اَلَيْسَ يُمْكِنُ اَنْ يَكُونَ الشَّيْءُ

اَحْسَنَ مِنْهُ ؟

كَمْ قَدَرُ عَلُوِّ بَيْتِهِ ؟

عُلُوُّ عِشْرُونَ ذِرَاعًا تَقْرِيْبًا *

عَرْضُ بَيْتِي عِشْرُونَ ذِرَاعًا *

طُولُ ذَلِكَ الْعَرْشِ ذِرَاعَانِ *

عُمُقُ ذَلِكَ الْبَحْرِ عِشْرُونَ ذِرَاعًا *

عَظَمُ جَسَدِ ذَلِكَ الرَّجُلِ يَأْتِي

مُقَدَّرًا ؟

آن طفل از چه قسم لباس پوشیده
است ؟

لباس سبز پوشیده است +

آن مرد قبله نیلی و زرش لباس
سرخ پوشیده می آید +

آیا راست است که خانه او سوخته
شده است +

راست نیست +

شاید که من در آنجا خواهیم رفت +

آن مرد همه مال بر همه دوستان
و بر خود تقسیم میکند +

ایں ایما از آن کدام است ؟

از آن من هستم +

آیا اینها از آن شما هستند ؟

نه - بلکه از برادران من هستند +

بسیار مردمان دویان آمدند - ولیکن
چکاسه اطفا سے آتش بہ غارتگری

مصرف گشتند +

مِنْ آيٍ تَوْفِ الْيَبَاسِ لَيْسَ ذَلِكَ
الْطُّفُلُ ؟

لَيْسَ يَبَاسًا خَضِرًا +

يَحْيَىٰ ذَلِكَ الرَّجُلُ يَلْبَاسِ

أَذَرَ وَامْرَأَتُهُ يَلْبَاسِ أَحْمَرَ +

أَصْلَحْتُمْ أَفَ بَيْتِهِ قَدِ

احْتَرَقَ ؟

لَيْسَ يَصِحُّ

لَعَلِّي أَذْهَبُ إِلَىٰ ذَلِكَ الْمَوْضِعِ +

ذَلِكَ الرَّجُلُ يُقَسِّمُ مَالَهُ

بَيْنَهُ وَبَيْنَ أَصْدِقَائِهِ +

إِنَّ هَذِهِ الْأَفْرَاسَ ؟

إِنِّي هَلَا فِي الْأَفْرَاسِ +

أَهْلِيهِ الْأَشْيَاءُ لَكُمْ ؟

كَذَبْتَ هَذِهِ الْأَشْيَاءُ لِلْإِخْوَانِ +

لَقَدْ جَاءُوا رَجُلًا كَثِيرَةً يَدُونُ

قَلَمٌ يَطْفِئُ النَّارَ وَ لَيْكِنْ سَلَبُوا

الْأَمْوَالَ +

او نزل من دو اس آمد +
 من حفاظت جان او کردم +
 آیا سحر ایشان به اطفای آتش
 با انجام رسیده ؟
 ساعت بر وقت نشان میدهد +
 او بمن نزاع میکند +
 این مردمان در چه چیز مناظره
 میکنند ؟
 درین باب مناظره مینمایند - که کدام
 شخص پیشتر آید +
 من ازین حال نا علم هستم +
 روزی پیشتر از آن روز شنبه
 بود +
 پیشتر از روز یکشنبه شنبه است +
 من عزم آن سفر میدارم +
 او را عزم رفتن است . بجمع که
 قصد شکار میدارند +
 من شطرنج میبازم +

جاء عني عذرا +
 اني حفظت نفسي +
 اكان سحرهم في اطفاء النار
 مشكورا ؟
 الساعة تنبئه على الوقت +
 هو يتازعني +
 هؤلاء الرجال يتناظرون في
 اي شيء ؟
 انما يتناظرون في آفة من
 ياتي سابقا +
 لا اعلم هذا الامر +
 كان قبل ذلك اليوم يوم
 السبت +
 قبل يوم الاحد يوم السبت
 اتاعازم على ذلك السفر +
 هو عازم على الذهاب في
 جماعة يريدون الاضطهاد +
 انا اذهب بالشطرنج +

چند بازی باخته ام +

دو بازی باخته ام +

او چند بازی برده است - و چند

بازی داده است ؟

من برین بازی صد روپیه شرط

نهاده ام +

این شرط چه طور شده است +

من شرط خود برده ام - و تو شرط

خود داده ؟

تو که خرم هستی چرا فریاد میکنی ؟

آں مرد بکار خود میبایست کامل میداد +

من در آنجا از صبح تا شام

ماندم و کتاب را از اول تا آخر

خواندم +

او چراغ را خامش از دهن کرد +

او قیمت را تا پنجاه روپیه کم کرده

است +

او قیمت را به پنجاه روپیه قطع

لَعَبْتُ مَرَّاتٍ +

قَامَرْتُ مَرَّتَيْنِ بِالْشَّرْطِ +

كَمْ مَرَّةً لَهُ قَوْلُ وَ ظَعْنُ وَ

كَمْ مَرَّةً لَهُ حَرَمُ ؟

شَرَطْتُ عَلَى هَذِهِ اللَّعْبَةِ مِائَةً

رُفِيَّةً +

كَيْفَ صَارَ مَالُ هَذِهِ الشَّرْطِ +

لِي قَوْلُ وَ لَكَ حَرَمُ +

لَيْدَ تَتَنَبَّهْتُ فَإِنَّكَ تَوَحَّانُ ؟

ذَلِكَ الرَّجُلُ يَبَاهِي بِفِعْلِهِ +

مَكَثْتُ فِي ذَلِكَ الْمَوْضِعِ يَوْمًا

كَامِلًا وَ قَرَأْتُ الْكِتَابَ مِنْ

أَوَّلِهِ إِلَى آخِرِهِ +

هُوَ أَطْفَأَ السِّرَاجَ بِيَمِينِهِ +

هُوَ نَقَصَ الثَّمَنَ مِنْهُ إِلَى

خَمْسِينَ رُفِيَّةً +

هُوَ قَطَعَ ثَمَنَهُ عَلَى خَمْسِينَ

کرده +

او از قیمت منجمله پان صد روپیه
چهار صد روپیه کم کرده است +

او از فارسی به عربی ترجمه میکند +
من آن مرد را بدست خود ملاقات
کنانیده ام +

او مرا خود گفته است +
او خطاب خاص بمن کرده گفت +
او روپیه این قدر نیز ندارد - که
مان بخرد +

ما را نباید که دشمنان بدی بکنیم +
او از سر نو سخن آغاز میکند +
نرخ پنبه کم میشود +

بشما قیمت زیاده نه گفته ام - کم
تجی توانم کرد +

رُؤْيِيَّةٌ +

هُوَ أَنْقَصَ مِنْ خَمْسِ مِائَةٍ
رُؤْيِيَّةً مِنْ ثَمَنِهِ أَرْبَعَةَ مِائَةٍ
رُؤْيِيَّةً +

يُتَرَجِّمُ مِنَ الْفَارْسِيَّةِ بِالْعَرَبِيَّةِ +
الْصَّفْتُ يَصْدِيقِي +

هُوَ قَالَ لِي بِتَقْسِيمِ +
خَاطَبَتْنِي وَجَدْتَنِي دَقَالَ +
لَيْسَ عِنْدَهُ مِنَ الرُّؤْيِيَّةِ مَا
يَشْتَرِي بِهِ الْخُبْزَ +
لَا يَكُنْ بِتَا أَنْ تَفْعَلَ بِالْأَعْدَاءِ
أَيْضًا سَيِّئَةً +

هُوَ يَبْتَدِئُ الْكَلَامَ رَأْسًا +
يَنْقُصُ سَعْدُ الْقُطَيْنِ يَوْمًا
كَيَوْمًا +

مَا ظَلْتُ نَكُذُّكُمْ شَيْئًا زَائِدًا - لَا
أَقْدِرُ عَلَى تَقْسِيمِهِ +

مَا يَحْصُلُ لَكَ مِنْ مَتَاعٍ ذَلِكَ
الْعَمَلُ فَضْلًا فِي سِتْرٍ ؟
الْبَصْلُ تَرَّ وَ عَابَ وَ مَا قَدِيرَ
عَلَيْهِ أَحَدٌ +

ذَلِكَ الْجَبَانُ تَرَكَ الْحَرْبَ - وَ
تَرَّ +

لِيُنْكَرَ بَعْدُ يَصْدَحُ لُبًّا +

الْحَلَامُ فَتَحَ الْكُتَابَ عَلَى
الشَّقَرَةِ وَالْمَطَا +

هَلِ اسْتَمَّ كَلَامُهُ ؟

تَرَكَ الْكَلَامَ وَ لَا أَعْلَمُ أَنَّهُ
نَمَّ أَوْ لَا +

تَرَّ عَنْ مَحَلِّ الْمُنَى +

مَا أَصَابَتِ مُصِيبَةُ +

نَجْوَى عَنْ يَلَقِ الْمُصِيبَةِ +

أَتَوَجَّيْ زَمَانَكَ يَدُونِ الْخَيْرِ ؟

نَعَمْ - أُرِي زَمَانِي يَدُونِي +

ترا بابت منافع سالانه ازان کار
چه قدر روپیہ حاصل میشود +
دزد رو بفرار آورد و بگریخت و از
وست رفت +

آن نامرو جنگ را گزاشته بگریخت و
از دوست رفت +

تخم را باید شکست - تا مغزش
بیرون آید +

خردنگار کباب به سفونهاده است +

آیا سخن را تمام کرده است ؟

سخن را ترک کرده است - معلوم
نیست که تمام شده یا نه +

او از محل موت بگریخت +

بیش مصیبت بمن نرسیده +

من ازان مصیبت نجات یافته ام +

آیا تو بدون ناں بمنزوات خواهی کرو ؟

بله - خواهم کرد +

وَكَمْ مِنْ شَيْءٍ يُخْصِي الرَّجُلُ

أَوْقَاتُهُ يَدُونُ +

أَتَشْنُتُ الْأَمْرَ الَّذِي قَوَّضْتَهُ

إِلَّا دَائِمًا +

ذَلِكَ الرَّجُلُ دَائِمًا بَيْنَهُمَا

فِرْصَ عَلَيْهِ +

إِنِّي مُتَّقِدٌ بِكَ +

أَتَقْدِرُ عَلَى اغْتِقَادِ فِيهِ ؟

أَتَكُنِّي يَلُوكَ الرُّؤْيَا ذَلِكَ

الرَّجُلُ ؟

نَعَمْ - يَكْفِيهِ +

يَكْفِي الْعَاقِلَ رُؤْيَا قَلِيلَةٍ +

أَرَضِيَ بِهَذَا الْقَدَرِ مِنَ

الرُّؤْيَا ؟

نَعَلَهَا كَانَتْ كَافِيَةً لَهُ +

لَوْ زِدْتَ عَلَيْهِ عِدَّةً مِنَ

الرَّوَايَةِ - تَكْفَتْ - وَ رَضِيَ

بِهَا +

بسیار چیز است که بدون آنها در میاید

ساخت ؟

آں کار که تو بمن محول کردی بودی

همیشه با انجام رسانیدم +

آں مرد همیشه کارے که برو فرض

است با انجام میرساند +

من بتو معتقد هستم +

تو اعتقاد او میتوانی کرد +

آیا این روپیه برے آں مرد

کافی خواهد شد ؟

بلے - کافی خواهد شد +

برے عاقل روپیه قلیل کفایت میکند +

آیا آں مرد بدین قدر روپیه راضی

شده است ؟

شاید که برے او کافی خواهد بود +

اگر تو بر آں چند روپیه اضافه

میکردی - برے او کافی میباشد و

راضی مے شد +

الْمَعَارِ عَمَرَ كَارًا + بَنِيًا +
 آمِنُ السَّيْفَةِ رَكِبَ فِي الْمَرْكَبِ
 وَ رُفِعَتِ الْأَشْرَعَةُ +
 سَارَ الْمَرْكَبُ إِلَى أَمْرِيكَ +
 يَحْيَى الْمَرْكَبُ وَ جَمِيعُ أَشْرَعَتِهِ
 مَرْفُوعَةٌ مَفْتُوحَةٌ +
 رَكِبَ فِي السَّيْفَةِ لِثَالِثَةٍ مِنْ
 قَلْبِ لَيَالٍ خَلَوْنَ مِنَ الشَّهْرِ
 الْمَاضِي وَ سَارَ +
 تَحْرِيرُ هَذِهِ الْكِتَابَةِ لَيْسَتْ
 لَيَالٍ خَلَوْنَ مِنَ الشَّهْرِ السَّائِرِ +
 يُنْحَنُونَ الْمِرْقَ يَالْكَارِ +
 دُضِعَ الطَّعَامُ عَلَى السَّمَاطِ +
 أَتَشْرَبُ الْمِرْقَ ؟
 نَعَمْ - أَكَلْتُ بِقِلِيلٍ مِنْهَا +
 هَؤُلَاءِ قَامُوا وَ بَقُوا عَلَى
 حَالِهِمْ +
 أَمْحِيزُ لِي أَنْ أَذْهَبَ إِلَى

معمار مکانے تعمیر کرده است +
 ناخدا بر جہاز سوار شدہ است -
 وہمہ بادبانہا بلند کردہ شدہ +
 جہاز بطرف امریکہ روانہ شدہ است +
 اں جہاز ہمہ پردہ ہائے کشیدہ
 شدہ سے آید +
 او بتاریخ سوم ماہ گذشتہ بسواری
 جہاز روانہ شدہ +

ایں خط مورخہ ششم ماہ حال
 است +
 ایشان شوربا را گرم خواهند کرد +
 طعام بر سفرہ نہادہ شدہ است +
 آیا تو شوربا میخوری ؟
 بلے - قدرے تکلیف میدہم +
 ایشان ایستادہ شدند و ایستادہ
 ماندند +
 آیا تو اجازت رفتن ببازار

میدهی ؟

برو تعمیل بکن و بزودی بیا +

برو و بگو که من نمی توانم که

امروز نزد تو بیایم +

او آمد و گفت که من نمی توانم

که بیایم +

برو با دوستان خود ملاقات بکن +

او از ادنی مصیبت اشک

میبard +

او از ادنی حادثه خوف میکند +

آن مرد از مال و دوستان خود

گذرا می کند +

این کار بر من منحصر نیست +

کردن آن کار بر او منحصر است +

این کار بر واقعات که پیش

خواهند آمد موقوف است +

الشُّوقِ ۹

رُحْ- فاعَمَلْ بِمَا أُورِثَ وَ انْجِعْ

عَمَلًا +

رُحْ- وَ ثُلْ لَا أَتَدِيرُ عَلَى أَنْ

أَتِيكَ الْيَوْمَ +

هُوَ جَاءَ وَ قَالَ لَا أَتَدِيرُ عَلَى

أَنْ أَتِيَ +

رُحْ- وَ لَا يَ أَتِجَّاعَكَ +

هُوَ يَبْكِي الدُّمُوعَ يَأْذُنِ

مُصِيبَتِهِ +

هُوَ يَخَافُ أَذَى هَائِلَةً +

ذَلِكَ الرَّجُلُ يُنْصِي عَنْ

بِمَالِ الْأَعْيَاءِ +

لَيْسَ هَذَا الْأَمْرُ مُنْخَصَّرًا عَلَى

فِعْلِ ذَلِكَ الْعَمَلِ مُنْخَصَّرٌ

عَلَيْهِ +

ذَلِكَ الْعَمَلُ مَوْثُوقٌ عَلَى

الْحَوَادِثِ الَّتِي تَقَعُ +

من ازین متعجب هستم +
 واقعه عظیم حادث شد که همه مردمان
 از آن تعجب میکردند +
 بسیار واقعات شده اند که از
 شنیدن آنها تعجب خواهد شد +
 پیش از آنکه بسیار روز منقضی
 خواهند شد یک مرد پیش آمد و از
 من پرسید که مزاج تو چه طور است ؟
 او بعد یک هفته خواهد آمد +
 او را در آن سفر یک هفته
 شده است +
 او تعلم خود در سه ماه تمام
 خواهد کرد +
 او خود را بعلوم خصوصاً بعلم
 هندسه مشغول داشته است +
 تو بسیار دولت میداری و من
 بسیار صبر +
 چند روز شده که آن صاحب

اِنِّیْ مُتَعَجِّبٌ عَنْ هٰذَا +
 حَدَّثَتْ رَایْعَةً عَظِیْمَةً یَّتَعَجَّبُ
 مِنْهَا الرِّجَالُ كُلُّهُمْ +
 حَدَّثَتْ حَوَادِثَ کَثِیْرَةً یَّتَعَجَّبُ
 مِنْ سَمَاعِهَا +
 قَبْلَ اَنْ یَنْقَضِیَ اَیَّامُ کَثِیْرَةٍ
 اُشْرَكَ عَلَی رَجُلٍ - وَ سَأَلَنِیْ
 کَیْفَ جَالُکَ ؟
 هُوَ یَحِیْیُ بَعْدَ الْاُسْبُوْعِ +
 مَضَى عَلَیْهِ اُسْبُوْعٌ فِی
 السَّفَرِ +
 یَتِمُّ تَعْلَمُهُ فِی مَدَّةِ
 ثَلَاثَةِ شَهْوَرٍ +
 هُوَ یَشْغُلُ نَفْسَهُ بِالْعُلُوْمِ
 وَ خُصُوْصًا بِالْهِنْدَسَةِ +
 لَکَ مَالٌ کَثِیْرٌ - وَ لَیْ صَبْرٌ
 بِجَمِیْلِ +
 قَدْ مَضَى یَضَعُ اَیَّامٍ عَلَی

بمن نوشته بود که خواهرانش
بزودی خواهند آمد *

و از من درخواست کرد که این
امر بتو گویم - پس آن وقت میتوانی
که بخواهرانش ملاقات کنی - و
کتابهاییکه تو آورده به او نشان بدهی
و ایشان را امید است که تو این
کتاب را بطور هدیه خواهی داد و
برادرشان بر من تاکید نوشته
است که اگرچه با تو ملاقات ندارند
که توقیر تو بسیار کنند *

چه ممکن باشد که از صحبت تو
ملول بشوم ؟

او در همه جا ملول می شود *

ترا همه مرحبا بک و اهلاً و سهلاً
میگویند *

محبت او این چنین نیست - که
این کار نکند *

اِنَّهٗ كَتَبَ اِلَيْكَ اَنْ تَخُوَارِكَ
يَا تَيْتِكَ سَعِيًّا +

و الْقَمَسَ مِيْنِي اَنْ اَقُوْلَ لَكَ
هَلَا قَاذَا اَتَيْتَ هَلْ تَقْدِرُ
عَلَى اَنْ تُلَاقِيَهُنَّ وَ تُعْطِيَهُنَّ
كُنْتُ اَتَيْتَ بِهَا وَ تَرْجُوْنَ مِنْكَ
اَنْ تُهْدِيَهُنَّ الْبَهْنَ وَ قَدْ كَتَبَ
اَخُوهُنَّ اِلَيْكَ مُوَكِّدًا اِنَّهٗ مَّا
لَكَ الْمَعْرِضَةُ بِهِنَّ لِیُوَفِّرَنَّكَ
تَوْفِيرًا عَظِيْمًا +

كَيْفَ يُمْكِنُ اَنْ اَمْلَ
صُضْبَتَكَ ۹

هُوَ يَمْلُ فِي كُلِّ مَقَامٍ +
اَنْتَ تُحِبُّ فِي كُلِّ مَقَامٍ +

لَيْسَ حُبُّهُ بِالْمُقْدَارِ الَّذِي
لَا يَفْعَلُ هَلَا الْاَمْرَ مَعَهُ +

من میروم تا او ناخوش نشود +

باید که آن کس احق باشد که
باین کار بصیرت ندارد +

آن زن از فریاد باز نمی ماند +

مرا آن قدر جرأت نیست که
آنرا از تو بخواهم +

من نمیتوانم که بتو بگویم و تو
نیتوانی که با من باور کنی +

من ذمه وار مرضی پدر نیستم -

بیکن بجز فلان با دیگر نکاح

خود نخواهم کرد - قطع نظر از آن که

حالا گفته ام برای تحصیل

روپیه هیچ تدبیر نمی شود +

آیا میتوانی - که با من بگویی - که

أَنَا أَرْوَحُ يَثَلَا يَبْلَ مَيِّ - أَرْ

يَبْلَ مَيِّ +

مَنْ لَيْسَ لَهُ الْبَصِيرَةُ يَهْدَا

الْأَمْرَ فَلْيَكُنْ أَحْمَقُ +

يُنَاكَ الْإِمْرَأَةُ لَا تَكْفُتُ نَفْسَهَا

عَنِ الْاِسْتِعَانَةِ +

لَا جُرْأَةَ لِي عَلَى أَنْ أَطْلُبَهُ

مِنْكَ +

لَا أَتَدِيرُ عَلَى أَنْ أَتَوَلَّ لَكَ

وَأَنْتَ لَا تَقْدِيرُ عَلَى أَنْ

تُصَدِّقَهُ +

لَيْسَ عَلَيَّ رِضَاءُ الْآبِ وَ

لَكِنْ لَا أَتَزَوَّجُ أَحَدًا غَيْرَ

ذَلِكَ الرَّجُلِ - وَ مَعَ قَطْعِ

النَّظَرِ عَمَّا قُلْتُ فِيهِ لَا

يَحْصُلُ الدَّرَنِيَّةُ بِتَدْبِيرِ

وَ حِيلَةٍ +

أَيُنْكَرُ لَكَ أَنْ تُبَيِّنَ لِي أَنَّ

بدروازه شهر کدام راه نزدیکتر

است ؟

تا انتها ای این راه برو- و از آن
برای آنکه بدست راست است
متوجه شو- باز برای آنکه این راه
قطع کند برو- و بعد از آن در راه
کشاده داخل خوابی شد- و بدو
آن در چوک بزرگ خوابی رسید-
که در آنجا یک کوچ غیر نافذ بنظر
خواب آمد- آن کوچ را سبب چپ
خواب گذاشته زیر محرابی که نزدیک
آن است باید رفت- بعد از آن
دریافت کن +

عموراده من به دختر فلان

صاحب نکاح کرد +

آیا خال زاده تو که خداست ؟

نه - بلکه هنوز ناکه خداست +

او مرا بدین سوال متروک کرده

آتی طریق آترب الی باب

البلدة ؟

ایش الی منتهی الطريق -

نزد من الی طریق یجری

علی مینک - نزد توجه الی

السبیل الذی یقطع هذ

الطریق - نزد ادخل من

صراطا وسیقا یوصلک الی

مرکز الشوق - نزد سگ عید

تایده تا شوقها علی جانبک

الایسر - نزد اذهب تحت المهراب

الذی یقرب من - نزد اسفل

من بعد +

تردج ابن عیسی بنت نلای

یتقیم +

هل ابن خالک متاهل ؟

کابل هو عزرب بعد +

ادعنی فی البردیه بهن

است +

حالا مذنب هستم - که چه جواب
دهم +

او بخاطر من خطبه میخواند +
اگر این ممکن نباشد - بطور دیگر
خواهم کرد +

سبحان الله! در وقت صحت چه
طور بزودی گذشت +

سخنی که تو در تعریف من گفته -
جوابش نمیتوانم داد +

تصور من نیست - نسبت کردن
این امر بمن مناسب نیست +
کدام را ازین چاره ممکن است ؟

ما چاره نیست +

و آن کار بلا تامل میکند +

ما رفتنیست +

السؤال +

قَالَ لَنْ مَن يَنْبُ - قَمَادَا أَتَوَلُّ
فِي الْجَوَابِ +

هُوَ يَخْطُبُ أَخِي +

إِنْ لَمْ يَكُنْ هَذَا - فَافْعَلْ عَلَى
فِي آخَرِ +

سُبْحَانَ اللَّهِ! مَا مَضَى الزَّمَانُ
فِي الصَّلَاةِ عَجَلًا +

مَا ثَلُثَ فِي تَوْصِيْفِي - لَا أَقْدِرُ
عَلَى جَوَابِهِ +

مَا صَدَرَ عَنِّي خَطَأٌ - يَا سَنَادُ
هَذَا الْأَمْرِ إِلَى عَزِزٍ مُتَسَائِلٍ +

مَنْ يُمْكِنُ لَهُ الْخَلَاصُ عَنْ
هَذَا ؟

لَا حِيلَةَ لِي +

هُوَ يَفْعَلُ هَذَا الْأَمْرَ
يَلَا تَأْمِلِي +

عَلَى الدَّهَابِ +

دور شو *

تو تسخر میکنی ؟

او طاقت سخریه شنیدن ندارد *

من از تو عفو میخواهم *

رفتار ساعت من سریع است *

رفتار ساعت تو بلی است *

ساعت او بند شده است *

من خواندن را از کدام جا گذاشته بودم ؟

ایاں بر سبق چلم و بر صفو

یک صد و سی و پنجم گذاشته

ایم *

تو ساعت خود کشاده ؟

تو ساعت خود بر قاعده کرده ؟

در ساعت تو بست منت زیاده

است *

در ساعت من پانزده منت کم

اُجُنْد *

اَتَصَدَّرُ ؟

لَا تُدْرِكُهُ عَلَيْهِ عَلَى سَمَاعِ

الشَّعْرِيقَةِ *

اَتَجُزُّ مِنْكَ الْعَفْوُ *

حَرَكََةُ سَاعَتِي سَرِيعَةٌ *

حَرَكََةُ سَاعَتِكَ بَطِيئَةٌ *

لَا يَتَصَرَّكُ سَاعَتُهُ *

مِنْ آيَتِ تَرَكْتُ الْقِرَاءَةَ ؟

تَرَكْنَا الْقِرَاءَةَ عَلَى سَبْعِينَ مِائَةً

مِائَتَيْ الْأَرْبَعِينَ وَ مِائَةٍ

مِائَةٍ كَانَتْ مِائَتِي مِائَةً وَ

خَمْسِينَ وَ ثَلَاثِينَ مِائَةً *

أَجَرَيْتُ سَاعَتَكَ ؟

أَجَعَلْتُ سَاعَتَكَ عَلَى الْقَاعِدَةِ ؟

فِي سَاعَتِكَ عِشْرُونَ دَبْقَةً

زَائِدَةً *

فِي سَاعَتِي خَمْسَ عَشْرَةَ

ہستند +

در ساعت تو سوزن بخد نصف

رسیده است +

من قرض بدہم بشرطیکہ بنسبت

سابق در صرف خود کفایت یکنی +

بعد ازین بسیار کفایت خواہم کرد +

حالا آن شخص قمار ترک کردہ است +

او نصیحت من قبول نمیکند -

ولیکن بعمل نمی آرد +

از شہر تو این قدر عزیز معلوم

میشود کہ مرا افسوس می آید +

خدا حافظ - امید است - کہ باز

ملاقات بشود +

این پارچه پاندار است - تا دیر

خواہد ماند +

این قبا از چند مدت در استعمال

آیدہ است +

دینقہ تاقصہ +

طابق خیاط ساعتیک خطا

الضعیف +

اترضک علی ان تنقص إعتاک

علی خلافی الماحی +

تبعہ ہذا انقو علی الکفایۃ

الکثیرۃ +

ذایک الرجل ترک التمار الآن +

جو پیشل نصیحتی - و لکین

لا یعمل بہا +

تظہر انکار الخیر من

یہا شک حق اتأثقت +

فی حفظ اللہ لعل اللہ یجمع

بیتنا +

ہذا قطعۃ توب صینیق حکم

یہی زمانا کثیرا +

ہذا القباء مستعمل من

مدۃ مہدیہ +

این موافق طبع جمله مردمان

است *

کسی نمیتواند که کار موافق طبع

خود بکند *

تو چرا بیقرار میشوی ؟

بسیب این خبر مضرب شده ام *

بسیب نیافتن خبر مضرب میشود *

اضطراب مکن - نماظر جمع دار *

زمانه نسبت سابق بسیار متغیر

شده است *

برادر تو این اسب را بچه کار

می آرد ؟

آنها براسه بیرون سبزه براسه خود

ببازار استحصال میکنند *

این چوب ترا بچه کار می آید ؟

براسه ندون رنگ خانه خود بکار می آرم *

این بوتلهها براسه مالک مکان

تو بچه کار می آید ؟

هَذَا مُوَافِقٌ طَبْعِ النَّاسِ

كَثِيرٍ

لَا يَقْدِرُ أَحَدٌ عَلَى أَنْ يَفْعَلَ

حَسَبَ طَبْعِهِ *

لِمَ أَتَى هَذَا ؟

إِسْتَحْضَرْتُ بِهَذَا الْخَبَرَ *

إِسْطَرَّ لِعَدَمِ وَجْدِ الْخَبَرِ *

لَا تَعْطَرِ - وَنَظَرِ جَمْعٍ دَارِ *

تَغْيَرُ الزَّمَانُ مَا لَمْ يَتَغَيَّرْ

فِي السَّابِقِ - وَكَانَ تَغْيَرُ كَثِيرًا *

فِي آتِي عَمَلٍ يَسْتَعِينُ أَخُوكَ

هَذَا الْفَرَسُ ؟

يَحْمِلُ الْبَقُولَاتِ عَلَيْهِ إِلَى

السُّوقِ *

مَا تَفْعَلُ بِهِ فِي الْعَصَا ؟

أَضْرِبُ بِهَا قَلْبَ دَارِي *

فِي آتِي تَعْنِي بِسْتَعِينُ مَا لَكَ

بَيْتِكَ هَذِهِ الْبُوتَلَاتُ ؟

او لیا برای شراب استعمال میکند
یعنی او را از آن پر میکند +
بندوق من کار عصا میدهد +

این غار برای او فامده مکان
میدهد +

گلو بند او کار کلاه شبانه میدهد +

ترا از اشک باریدن چه کار برسد
آید ؟

پیش بر شمع آید +
خانه من بمقابل آن باغ است +

بقال فرید بمقابل من بایستد +

من بمقابل کتب خانه پادشاه
سیاهم +

آن شخص کتاب مرا در تو رقت

يَسْتَعْمِلُهَا لِلْغَيْرِ - يَأْتِ بِمَلَأَهَا
منها +

يُعِينُ بِنْدُوقٍ مَا يُعِينُ +
العصا +

هَذَا الْغَارُ يُعِينُ مَقَادَ
الْبَيْتِ +

وَلَا دَنَّهُ يُعِينُ مَقَادَ الْقَلَنْسُوَّةِ
الْلَيْلِيَّةِ +

مَا يَخْصُلُ لَكَ مِنْ سَكَبِ
الدُّمُوعِ ؟

لَا تَأْتِيَنَّ لِي مِنْهُ +

دَارِي عَلَى خِيَالِ يَتَلَاكَ
الْحَدِيقَةِ أَوْ عَلَى حَدِيقَتِهَا +

تَأَمَّ السَّالُ السَّيْنُ حَيَاتِ
دَجْبِي +

أَسْكُنْ بَارِئًا بَبْنِ الْعَنْسَبِ
لِلْأَهْلِكَ +

ذَلِكَ الرَّجُلُ تَقَرَّبَ عَلَى

خود آورده است *

آیا نوکر تو خلاف مجرم گواهی

داده است یا موافق او؟

او در حق من بسیار بحث کرده

است *

آن شخص دوست خود را مسخره

گردانیده است *

تو خود را مسخره گردانیده؟

مولد تو کجا است؟

مولد من همین ممالک است *

در خریطه تو چه چیز است؟

بالین من پر از ریشه های پراست *

او چشمه می نهد بر آنگه

بصرش ضعیف دارد *

چشمم از دیدن دور کوتاهی دارد *

همان این قدر دور است که از

نظر جلد غائب خواهد شد *

آن از نظر من غائب شده *

کتابی *

اتحاد ملک شهادت علی خلافت

المجمر امر علی بنقیه *

ذالك الرجل كلمة كلاما كثيرا

في حق *

ذالك الرجل سحر من

مدنيق *

انت جعلت نفسك منقرا *

اين مؤلفك *

مؤلفي تلك الديار *

اي شيء في خريطتك *

يسادني خشوة يا لياش *

يضع المظلة على عينه ليضع

بصارت *

يصر عينني عن رؤية البعيد *

التركيب بعيد منسوبة ينيب

بسرعة *

هو غائب عن بصري *

ترا میباید که انکار بکنی *

او را نباید که مثل این به پدر

خود بگوید *

ما را باید که از اینجا پیشتر

برویم *

ایشان را میباید که استماع سخن

تو نکنند *

ترا میباید که بسخن من زیاده تر

انتقادات بکنی *

ترا میبایست که آن کار میکردی *

او را میبایست که انتظام این کار

بطوریکه که کردیست از آن خوبتر

میکردی *

ترا میباید که انتظام این کار بطور

شود کنی *

ایشان را میباید که انتظام این

کار بطوریکه من کرده ام - نکنند *

عَلَيْكَ أَنْ تُنْكِرَ *

لَا يَلَاحِظُ لَهُ أَنْ يَقُولَ مِثْلَ

هَذَا الْكَلَامِ كَأَيْدٍ *

يَلِيقُ بِمَا أَنْ تَذْهَبَ مِنْ

هَهُنَا مِنْ قَبْلِ *

يَتَأَيَّبُ لَهُمْ أَنْ يَسْتَمِعُوا

كَلَامَكَ *

عَلَيْكَ أَنْ تَكْتَلِفَ إِلَى قَوْلِي

كَثِيرًا *

يَلِيقُ بِكَ أَنْ تَعْلَمَ ذَلِكَ

الْفِعْلَ *

يَلِيقُ بِهِ أَنْ يُضْلِمَ هَذَا

الْأَمْرَ بِوَجْهِ أَحْسَنَ مِمَّا

يُفْعَلُ *

يَلِيقُ بِكَ أَنْ تَنْتَظِمَ عَلَى

رَأْيِكَ *

يَتَأَيَّبُ لَهُمْ أَنْ يَنْتَظِمُوا

هَذَا الْأَمْرَ مِثْلِي *

مارا بیاید که انتظام این کار
بوجهیکه ایشان کرده اند بطور
دیگر بکنم +

صبح تو خوش باد!

سفر تو خوش باد!

آیا تو در آنجا اراده اقامت تا
ویر میداری؟

من در فعل او شک می‌دارم +

او مثل چیزی نیست - که در شک باشد +

تو خیال کدام کس میداری؟

تو خیال چه چیز میداری؟

بحث از خوشی تو نیست - بلکه از

ترقی علم تست +

بحث ازین است - که چه تدبیر باید

کرد برای بسر اوقات خویش +

تو بازی میکنی - ولیکن غرض

ببازی نیست بلکه تعلم است +

مرا معاف بکن - این امر قصد آ

یَتَأَسَّبُ لَنَا أَنْ نَنْتَظِمَ هَذَا
الْأَمْرَ عَلَى نَحْوِ آخَرٍ مِنْ
تَطَوُّرِهِ +

صَبَّحَكَ اللَّهُ بِالْخَيْرِ!

بَارَكَ اللَّهُ فِي سَفَرِكَ!

أَتَتَّيِدُ الْإِقَامَةَ فِي ذَلِكَ الْمَوْضِعِ

مُدَّةً مَدِيدَةً؟

أَنَا فِي فِعْلِهِ أَشْكُ

لَيْسَ كَمَا يُشْكُ فِيهِ +

مَنْ فِي خَيَالِكَ؟

مَا فِي خَيَالِكَ؟

لَيْسَ الْغَرَضُ هُوَ تَرْجُلِكَ بَلِ

الْغَرَضُ هُوَ اُرْدِيَادُ عَلَيْكَ +

إِنَّمَا الْبَحْثُ عَمَّا يُطِيبُ صَرَفَ

الْأَوَقَاتِ وَ اِمْتِنَانَهَا +

أَنْتَ تَلْعَبُ وَ لَيْسَ الْغَرَضُ

الْعَبُّ بَلِ التَّعْلُمُ +

وَ اَعْمُ عَيْنِي - فَإِنَّهُ مَا صَدَرَ

نشده۔ بلکہ از اتفاق شدہ است۔

آیا تو خاموشی سے شرمی؟

ہلے۔ خاموشی سے شرم۔

بعد از تقریر نصف ساعت

خاموش شد۔

او بسوس من سے آید۔

او بمن بسیار سلوک کردہ است۔

رویہ او دیریں کار بسیار خوب شدہ

است۔

ما را میباید کہ با ہمہ مردماں رویہ

خوش دایم۔

رویہ دیگران مثل رویہ ماست۔ اگر

ما با ایشان رویہ خوش دایم۔ ایشان

با ما رویہ خوش خواهند داشت۔ و

اگر با ایشان بدی بکنیم۔ از ایشان

توقع نیکی نباید داشت۔

چونکہ تو ہمیشہ بمن نیکی کردہ

عَنِ ذَٰلِكَ الْفِعْلُ تَعَمُّدًا۔ بَلْ

إِنَّمَا صَدَرَ اتِّفَاقًا +

هَلْ أَنْتَ تَسْكُتُ ؟

نَعَمْ۔ اسْكُتُ +

كَلَّمَ۔ يَضَعُ سَاعَتِهِ۔ ثُمَّ

سَكَتَ +

يَمِيلُ

أَحْسَنَ إِلَى كَثِيرًا +

حَسَنَ طَرِيقَتُهُ فِي هَذَا

الْأَمْرِ +

يَلِيْقُ بِنَا أَنْ نَسْلُكَ مَعَ جَمِيعِ

النَّاسِ طَرِيقًا حَسَنًا +

طَرِيقَةُ غَيْرِنَا يُحِبُّ طَرِيقَتَنَا۔

فَإِنْ نَسْلُكَ مَعَهُمْ سَلَكًا حَسَنًا۔

يَسْلُكُوا مَعَنَا سَلَكًا حَسَنًا۔ وَ إِنْ

أَسَأْنَا بِهِمْ۔ فَلَا نَتَوَقَّعُ مِنْهُمْ

الْحُسْنَى +

لَمَّا أَحْسَنْتَ إِلَى دَائِمًا۔ فَلَا تُكَانِيكَ

من با تو بدی نخواهم کرد +
 چونکه او با من همیشه به نیکی پیش
 آمده است من هم باو همین طور
 پیش آمده ام +
 در باز آمدن توقف کن +
 من در باز آمدن دریغ نخواهم کرد +
 من برای دیدن برادر خود بسیار
 اشتیاق میدارم +
 او برای یافتن روپیه خود خیلی
 اشتیاق میدارد +
 ما برای یافتن طعام خود با بسیار
 اشتیاق میداریم - چرا که گرسنه هستیم +
 ایشان بسیار از زوے خفتن میدانند -
 چرا که خواب برایشان غلبه میکند +
 مزاج او در همه مجلسها بر قرار
 میماند - گاهی مضطرب نشود +
 من بر این کرسی به آرام
 نشسته ام +

بِالسَّيِّئَةِ +
 لَمَّا أَقْبَلَ هُوَ عَلَى دَائِسَا
 بِالْإِحْسَانِ - أَقْبَلْتُ عَلَيْهِ
 أَيْضًا بِالْإِحْسَانِ +
 لَا تَتَوَقَّفْ فِي الرَّجُوعِ +
 لَا أَتَوَقَّفُ فِي الرَّجُوعِ +
 إِنِّي لَشَتَاقٌ إِلَى يِقَاءِ أَخِي
 كَثِيرًا +
 يَمَنِّي أَنْ يَجِدَ رُؤْيِيَّ
 كَثِيرَةً +
 إِنَّا لَنَمَنِّي الطَّعَامَ كَثِيرًا - لَأَنَّا
 جَائِعُونَ جَوْعًا شَدِيدًا +
 يَمَنِّي هُوَ لَا أَنْكَرِي كَثِيرًا
 وَذُ يُغْلِبُ عَلَيْهِمْ +
 يَطْلُبُهُ قَلْبُهُ فِي كُلِّ الْمَجَالِسِ
 وَ لَا يَضْطَرُّ أَبَدًا +
 بَكَتُ عَلَى أَلْسِنَةِ الْكَرْمِيِّ
 بِلَا حَافِظَةٍ +

وَلَكِنْ مَا جَلَسْتَ عَلَى كُرْسِيِّ
بِرَاحَةٍ +

مَا يَكُونُ هَذَا ؟
يُقِيمُ فِي هَذِهِ الدَّارِ عَلَى
غَيْرِ رَاحَةٍ +

ذَلِكَ الرَّجُلُ مُرَّةً الْخَالِ -
لَاَقَ عِنْدَهُ رُؤْيَا كَثِيرَةً +
هَذَا الرَّجُلُ فِي ضَيْقٍ - لَا تَهْ -
مُقْلِسُ +

لَا تَفْرَجُ نَفْسَكَ +
ذَلِكَ الرَّجُلُ لَا يُكَلِّفُ نَفْسَهُ
مَشَقَّةً لِأَحَدٍ نَظَرُ +

اِتَّقِدِرْ عَلَى أَنْ تُعَيِّرَنِي
بُنْدُؤَتِكَ يَلَا تَكْلِفُ ؟

كَلَّفَ نَفْسَهُ كَثِيرًا لِأَجَلِي +
الْتَجَأْتُ إِلَيْهِ لِأَنَّهُ اشْرَكَهُ فِي
هَذَا الْأَمْرِ مَهْمَا آمَنَ +
فِي ذَلِكَ الْمَيْدَانِ أَشْجَارُ

لیکن تو ہر آل کرسی پہ آرام
نہ نشستہ +

آں چہ تواند بود ؟
ما دریں مکاں بے آرام میمانیم +

آں مرد آسودہ حال است - زیرا کہ
روپیہ بسیار دارد +

ایں مرد تنگ میماند - چرا کہ
مفس است +

خود را آسودہ مکن +
آں مرد برائے کسے گاہے تکلیف
بر نمیدارد +

آیا تو میتوانی - کہ بندوق خود بلا
تکلیف بمن عاریت بدی ؟

او برائے من بسیار تصدیق کرده است +
من بغرض آنکہ بفلاں کار شریک
اوشوم - بہر طوریکہ میخواست الحاح کردم +
دریں میدان جا بہ جا درختها

ست *

او گاہ گاہ سے آید *

من ترجمہ خود را بسوط کردہ ام *

ایں کار تا فرما ملتوی دارید *

آں سبق را تا وقت دیگر ملتوی

دارید *

آیا تو پدر خود را بدیں امر مطلع

کردہ ؟

بلے مطلع کردہ ام *

بیفائدہ بہر طرف نگاہ کروم -

نہ ایشان را ویدم - و نہ مکانے

و نہ اثر آبادی *

بے فائدہ میگویم - چرا کہ تو

بہ سخن من گوش میداری *

بیفائدہ حتی المقدور خود میکنم -

چرا کہ نمیتوانم کہ چیزے موافق

طبع او بکنم *

ہر چه خواہی بگو - کسی باور نخواہد

بِمَقَامَاتٍ كَثِيرَةٍ +

هُوَ يَجِيئُ تَارَةً تَارَةً +

بَسَطْتُ فِي تَرْجَمَتِي +

أَخْرَجُوا هَذَا الْفِعْلَ إِلَى الْغَدِ +

أَخْرَجُوا هَذَا السَّبْقَ إِلَى ذَاتِ

الْأَخَرِ +

هَلْ أَخْبَرْتَ أَبَاكَ بِهَذَا

الْأَمْرِ ؟

نَعَمْ - إِظْلَعْتُ آتِي عَلَيْهِ +

نَظَرْتُ إِلَى الْجَوَانِبِ يَلَا قَائِدَةٍ -

فَمَا تَوَلَّيْتُ هُوَ لَا وَ لَا مَكَانًا

وَ لَا أَثَرَ الْبُحَارَاتِ +

إِنِّي أَتَوَلَّى عَمَلًا إِذْ لَا تُضِغِي

إِلَى قَوْلِي +

إِنِّي أَفْعَلُ مَهْمَا أَمْتَكَنَ وَ لَا

طَائِلَ تَحْتَهُ - إِذْ لَا أَتَدْرُ عَلَى

شَيْءٍ يَكُونُ مُلَاقِيًا لَطَبِيعِهِ +

قُلْ مَا شِئْتُ - لَا يُصَدِّقُكَ

کرد *

بپایانده اکتساب روپیه میکنند -
گایه متمول نخواهند شد *

أَحَدٌ +

لَا يَتَّبِعُ غَرَضٍ يَكْتَسِبُونَ الرِّزْقَ
فَانْهَمَ لَا يَكُونُونَ مُتَوَلِّينَ
أَبَدًا +

أَتَقَعُ عَبَثًا - لَا تَهْ لَا يَحْصُلُ
مَاتَات ۹

هَلْ لِي رُخْصَةٌ ۹

إِنِّرَى السَّلَامَ مِنِّي عَلَيْهِ +

لَا تَنْكَرُنِي عِنْدَهُ +

لَا أَقْصُرُ وَلَا أَطْوِي كُنْهًا +

أَتَأْتَفُ عَلَى تَصْنِيعِ أَوْثَانِي +

حَصِّلُوا لَنَا آتِ الْحَسَنَاتِ +

الْإِنْسَانُ يَتَلَدُّ مِمَّا يَجِدُ فِي

الْحَالِ - وَلَا يَتَفَكَّرُ إِلَّا فِي الْقَبْلِ

وَلَا يَلْتَفِتُ إِلَى الْخَافِي +

مَا عَرَضَ ذَلِكَ الرَّجُلِ ۹

لَا أَدْرِي مَا أَرَادَ ۹

مَا الْفَرْصُ بَيْنَ هَذَا ۹

بپایانده تلاش میکنم - زیرا که آنچه
گم شده است - بدست نمی آید؟
مرا اجازت رخصت است؟

از من سلام به او برسان +

ذکر من با او مکن +

ناصر نخواهم شد - دروغ نخواهم کرد +

من از تصنیع اوقات خود با سفاکی میکنم +

همه لذتها که از روی نیکی باشند بردارید +

انسان لذت زمانه حال بر میدارد -

و فکر آینده نمیکند - و زمانه گذشته

را بخيال نمی آرد +

مراد آن مرد چیست؟

نمیدانم که مراد او چیست؟

نمیدانم مراد چیست +

ازین بیج مراد نیست +
 آن مرد کار و بار پسند نمیکنند +
 زیرا که نکته چین است +
 درین باب بے صبری کنن +
 من همه شب پاسبانی کردم +
 آن مرد همیشه پوشاک خوب
 پوشد +

لباس او لطیف و پاکیزه است +
 آن مرد هر چه میبند عیب
 میجوید +

آیا تو درین عیب میگیری ؟
 من درین عیب نمیگیرم +

او بر من بازی و شعبه کرده است +

من در باغ گشت کرده ام +

من در باغ دو بار گردیدم +

او گشت تمام هندوستان کرده است +

تو مرا سه کتاب داده و میکن

سه کتاب دیگر درکار است +

مَا أَرَادَ بِذَلِكَ شَيْئًا +
 ذَلِكَ الرَّجُلُ لَا يَسْتَحْسِنُ فِعْلًا +
 لَا تَأْتِيَهُ مُوَدَّةُ مُؤَدٍّ - مُؤَدٍّ هَمَزٌ +
 لَا تَضْطَرُّ فِي هَذَا الْبَابِ +
 حَرَسْتُ لَيْلًا كُلَّهُ +
 هُوَ يَلْبَسُ لِبَاسًا حَسَنًا
 دَائِمًا +

لِبَاسُهُ لَطِيفٌ نَظِيفٌ +
 ذَلِكَ الرَّجُلُ كُلَّمَا بَدَأَ

يَعْنِبُ +

أَتَعْنِبُ هَذَا ؟

لَا أَتَعْنِبُ وَاحِدًا +

هُوَ يَتَشَعَّبُ عَلَيَّ +

يَرُكُّ فِي الْحَدِيقَةِ +

سَرْتُ فِي الْحَدِيقَةِ مَرَّتَيْنِ +

سَارَ فِي الْهَيْئَةِ بِأَسْرَافٍ +

أَعْطَيْتَنِي ثَلَاثَةَ كُتُبٍ وَ

لَكُنْ أَحْتَاجُ إِلَى ثَلَاثَةِ كُتُبٍ

اُخْرَ +

مَا هُوَ عِنْدِي تَهُوَ أَتْلُ مِنْهُ
يَثَلَاثَ كُتُبٍ +

أَعْطَيْتَنِي أَتْلُ مِنْهَا أَعْطَيْتَهُ
يَثَلَاثَةَ كُتُبٍ +

عِنْدَهُ ثَلَاثَةُ كُتُبٍ زَائِدَةٌ +

لَيْسَتْ هَذِهِ الْأَشْيَاءُ مِمَّا
لَا يَحْصُلُ الْقُدْرَةُ عَلَيْهِ
يَا أَحَبِّي +

هَذِهِ الْمَرْتَبَةُ جَلَّتْ عَنْ
تُدْرِي +

أَهْلَنَا الطَّائِرُ تَحْتَ حَصَى
الْبُنْدُوقِ ؟

لَا بَلْ هُوَ خَارِجٌ عَنْهُ +
ذَلِكَ الْمَكَانُ بَعِيدٌ عَلَى مِقْدَارِ
صَرَقِ الْبُنْدُوقِ +

إِنِّي مُتَعَجِّبٌ مِنْ أَنَّ ذَلِكَ الرَّجُلَ
لَمْ يَصْنَعْ هَكَذَا أَمْ شَدِيدًا ؟

نزد من به نسبت او سه کتاب
کم است +

تو مرا به نسبت او سه کتاب کم
دادہ ؟

نزد او سه کتاب زیادہ است +
این اشیا همچنان نیستند - کہ
دست ہر کس بہ آن نرسد +

ایچنین مرتبہ از دست رسی من
بر تر است +

آیا این طائر اندرون حد ضرب
گلہ بندوق است +

نہ بلکہ بیرون حد بندوق است +
آن مکان بفاصلہ دو ضرب
بندوق است +

مرا تعجب مے آید کہ آن مرد
چرا این قدر شور میکند +

تا و قتیکه رویه خود داری - مردمان
 ترا عزیز خواهند داشت +
 دزد در شب اسب مرا ببرد +
 خوشی مرا گرفته است - طاقت
 هیچ چیز ندارم +
 تو مرا با حسان و نعمت فرا گرفته +
 آن شخص صاحب مروت و
 سخاوت است +
 من این سخن برستی میگویم +
 من گاهی سخنی نخواهم گفت
 که خلاف تو باشد +
 دشمنان خود را تسلیم کردند +
 من چیزی مفید را بر مطبوع
 ترجیح میدهم +
 این گلهای رغنا را به بینید - که
 طلوت و روشنی او چه طور است +
 در باغ سوسن و بنفشه و لاله
 گل و گلاب است و نرگس +

يُهْذِلُ الرَّجَالَ لَكَ مَا كَانَتْ
 الرُّؤْيَا عِنْدَكَ +
 طَرَقَ اللَّيْلُ وَ ذَهَبَ يَقْرِي +
 أَحَاطَتْ لِيَ الْفَرْحَةُ فَلَا أَتَدِيرُ
 عَلَى شَيْءٍ +
 أَخَذَتْنِي يَاحْسَانَ وَ نِعَمًا +
 ذَلِكَ الرَّجُلُ ذُو مَرْوَةٍ وَ ذُو
 مَعَاوَةٍ +
 أَقُولُ هَذَا الْكَلَامَ صِدْقًا +
 لَا أَقُولُ قَطُّ مَا يَكُونُ عَلَيَّ
 خِلَافَكَ +
 اسَلَّمَ الْأَعْدَاءُ أَنْفُسَهُمْ +
 أَنَا الدِّجُّ الشَّيْءُ الْمُؤَيَّدُ عَلَى
 الْمَرْغُوبِ +
 انْظُرُوا هَذِهِ الْوَرْدَةَ الْبَهِيَّةَ
 كَيْفَ ضُرْبَتُهَا وَ بَهَائُهَا ؟
 فِي الْحَدِيقَةِ الشُّوسَنِ وَ
 الْبَنَفْسِجِ وَ الشَّقَائِقِ وَ الْوَرْدِ

وَاللَّيْلُ +

نَصَارَةُ الْخَضِرَاءِ تُقَرُّ الْعُيُونُ +

الْخَبَرُ عَلَامَةُ الْعَجَزِ +

عِمَارَةُ بَيْتِكَ آهَى مِنَ اللَّيْلِ أَوْ

مِنَ الْحَجَرِ ؟

فِي إِكْبَرَةٍ يُطْعِنُ الطَّيِّبُ بِالرَّحَى

الْهَوَايَةِ +

تِلْكَ الْأَمْرَأَةُ لَيْسَتْ بِبَاسٍ

الْخَبَلِ +

لَيْسَ عِنْدِي كَأْسٌ مِّنَ

الْفَيْضِ +

عِنْدِي عَرَادَةٌ قَرِيبَى وَ عَرَادَةٌ

ذَاتُ آدِمٍ أَقْرَابِي +

عِنْدَهُ عَرَابَةٌ لَهَا اسْتِرْتَانِي - وَ

عَرَابَةٌ ذَاتُ آدِمٍ قَوَائِمَ +

يَهْدِي النَّبِيَّةَ دَرَجَةً - وَ لَهَا

دَرَجَتَانِ قَوْنًا وَ تَحْتًا +

هُوَ مَا يَقُولُ وَ يَفْعَلُ - فَيُفْعَلُ

طراوت سبزه برای چشم مفید است

خبر نشان عاجزی است +

آیا خانه تو از خشت است یا از

سنگ ؟

در انگلستان آرد به آسیای باد

ساخته میشود +

آن زن پیراهن محفل پوشیده

است +

نزد من جام سیمین نیست +

من عرابی یک اسبی و عرابی

چهار اسبی میدارم +

او، عرابی دو پایه و عرابی چهار

پایه میدارد +

این خانه یک منزل دارد - و

آن خانه دو منزل +

آن مرد هر چه میگوید - و میکند -

مبالغه سے نماید *

ایں مرو در حق من بجای

پدر است *

آں چیز برائے او بجای عصا

ست *

در خانه او همه چیز کوچک است *

در ملک جرمن بسیار مملکت است

و در یک مملکت و در بار شاہی

است بدرجہ کوچک *

آن دو مرو بہ نوبت محنت

میکند *

او خو را در تعب انگند *

آنزن خود را بہ اشک میگدازد *

تو ہمیشہ مشکلمها و نزاع و شبہ

پیدا کردی *

از کردار و رویہ آں مرو در دل

من شبہ پیدا شد *

آں درخت را بجنباں - میوه

يُبَالِغُ *

هَذَا الرَّجُلُ فِي حَقِّ نَائِمٍ

مَقَامِ الْآبِ *

ذَلِكَ الشَّيْءُ لَهُ سَادٌّ مَسَدٌ

الْعَصَا *

كُلُّ شَيْءٍ فِي بَيْتِهِمْ قَصِيرٌ *

فِي الْمَلِكِيَا مَمَالِكٌ كَثِيرَةٌ - وَ

فِي مَمْلَكَةٍ مِنْهَا دَارُ إِسْطَاطَنَةٍ

صَغِيرَةٌ *

هَذَانِ الرَّجُلَانِ يَتَنَاوَبَانِ

فِي الشَّقَقِ *

أَوْقَمَ نَفْسَهُ فِي الْحَمِّ *

تُذَيِّبُ جَمْعَهَا بِالذُّمُوعِ *

أَنْتَ أَحْدَثْتَ دَائِمًا الشُّكُولَاتِ

وَالنَّرَاعَاتِ وَ الشُّبُهَاتِ *

كَانَ فِي قَلْبِي شُبُهَةٌ مِنْ

طَرِيقَتِهِم *

هَؤُلَاءِ تِلْكَ الشَّجَرَةُ - يَسْقُطُ

خواب افتاد +

آن مرد از همه چیز قاصر است +

من از هیچ چیز قاصر نیستم +
او بسفره خود همیشه جاس من
میگزارد +

این سفره برای چهار کس است +
میز نوشتنی من بیار +

آیا برادر تو در حجره طعام است
یا در حجره خواب ؟

سبو و بندوق و دام ماهی که
از آن من است بیار +

تو از من اقتضای چه چیز میکنی ؟
از تو اقتضای هیچ چیز نمیکنم +

فروشنده شیر و خرگوش رسیده است +
آن شخص چیزهای لذیذ را

بسیار دوست میدارد +

منها شرارت +

ذَلِكَ الرَّجُلُ قَاصِرٌ عَنْ كُلِّ شَيْءٍ +

لَسْتُ يَقْصِرُ عَنْ كُلِّ شَيْءٍ +
هُوَ يُجِلُّ دَائِمًا عَلَى تَمَاطُلِهِ
مَقَامًا لِي +

هَذِهِ السَّمَاطُ لِأَرْبَعَةٍ رِجَالٍ +
جَيْشُ يَعْنِي الْكِتَابَةِ الَّتِي هُوَ
لِي +

أَخَذْتُ فِي مَجْدَةِ الطَّعَامِ أَمْرًا
فِي مَجْدَةِ التَّوْبَةِ ۹

أَتِ جَرَّةٌ وَبُنْدُوقًا وَحَبُولَةً
الَّتِي لِي +

مَا تَطْلُبُ مِنِّي ۹
لَا أَطْلُبُ مِنْكَ شَيْئًا +

جَاءَ بَائِعُ الْأَسَدِ وَالْأَرْنَبِ +
ذَلِكَ الرَّجُلُ يُحِبُّ الْأَشْيَاءَ

الَّتِي يَذُوقُ حُبًّا شَدِيدًا +

وقتیکه بر طعام نشستم - و زوا
آمدند *

ترا بباید که از راه مهربانی آن
کار بکنی *

شما را بباید که علی الصبح بد آنجا
حاضر بشوید *

ضرور است که روپیج باشد *

واجب است که تو سزا یابی *

برای تو کافی است که آن را بدانی *

وقت سخن تو رسیده است *

ما را بباید که متاع خوفی الفور

بفروشیم *

پیر ضرور است که انکار کرده شود *

لازم این است که ما روانه شویم *

خواستنی است که تو بیهات بروی *

چنان معلوم میشود که تو خفا هستی *

مکن تواند بود که تو پیش از فروا

روانه نشوی ؟

لَمَّا جَلَسْتُ عَلَى مَائِدَةِ الطَّعَامِ

جَاءَ اللُّصُوصُ *

يَلْبِقُ بِكَ أَنْ تَفْعَلَ ذَلِكَ

الْفِعْلَ تَفَضُّلاً *

عَلَيْكُمْ أَنْ تَحْضُرُوا فِي ذَلِكَ

الْمَقَامِ صَبَاحاً *

لَا بُدَّ أَنْ يَكُونَ رُوفِيَةً *

لَا بُدَّ أَنْ تُجَازَى بِالتَّيَقُّنِ *

يَكْفِيكَ أَنْ تَعْلَمَ هَذَا *

جَاءَ زَمَانُ كَلَامِكَ *

يُنَاسِبُ لَنَا أَنْ نَتَّيِمَ مَتَاعَنَا

عَلَى الْفَوْرِ *

لَا بُدَّ أَنْ يُنْكَرَ *

لَا بُدَّ أَنْ تَرْوَحَ *

الْمَطْلُوبُ أَنْ تَرْوَحَ إِلَى الْغُرَى *

وَيُعْلَمُ كَأَنَّكَ غَيْرُ رَاضٍ *

أَيُمْكِنُ أَنْ لَا تَرْوَحَ قَبْلَ

الْعَدَا ۹

کافی است که تو راضی هستی +
 کافی است که تو راضی باشی +
 کافی است - که ما به وقت
 رسیده باشیم +
 افسوس - که او بمرد +
 تعجب است - که تو اینچنین
 میگوئی +
 یقین است که تو بر غلط هستی +
 یقین نیست - که تو بر راستی
 باشی +
 غالب است - که او خواهد کرد +
 راست است که او قایل این
 کار است +
 اگر راست بودی - که او همچنان
 کرد - من تعجب کرده ام +
 آرزوی من این است که
 کار تو بر آید +
 مرادشبه است - که تو نرسیده باشی

حَسْبُنَا اِنَّكَ رَاضٍ +
 يَكْفِي هَذَا اِنَّكَ تَرْضَى +
 يَكْفِي اَنْ تَصِلَ عَلَيَّ وَفْتِنِ
 مُعَيَّنٍ +
 اِنَّ اِنَّهٗ مَاتَ +
 وَ عَجَبٌ اَنْ تَقُولَ مِثْلَ
 هَذَا +
 لَا شَكَّ اِنَّكَ عَلَيَّ خَطَاٍ +
 لَيْسَ الْوُشُوْهُ بِاَنَّكَ عَلَيَّ
 صَوَابٍ +
 اَلْاَرَادِحُ اَنْ يَفْعَلَ +
 صَحَّ اِنَّهٗ حَرِيٌّ بِهَذَا
 الْاَمْرِ +
 لَوْ صَدَقَ اِنَّهٗ فَعَلَ كَذَا -
 لَتَعَجَبْتُ +
 اُمْنِيَّتِي اَنْ يَحْصُلَ
 مَقْصُوْدُكَ +
 اَشْكُ فِي اَنَّكَ مَا وَصَلْتَ +

میخواهم - که حکم من بجا آورده
شود +
میخواهم - که این معنی باو گفته
شود +
او میخواهد - که من صبر بکنم +
مرا شبهه است - که او در خانه
نباشد +
مرا شبهه است - شاید او در خانه
نباشد +
مرا خوف است - که طوفان بیاید +
او انکار آن کار میکند +
او فریاد میکند - که تو با و
بدی رسانیده +
مرا بسیار افسوس است - که تو
این کار کرده +
مرا تاسف است که ترا انتظار
کردن افتاد +
تو ز رفتن من به آنجا پسند

أَبْتَنِي مِنْكَ أَنْ تَعْمَلَ بِمَا
أَحْكُمُ بِهِ +
أَبْتَنِي أَنْ يُقَالَ لَهُ هَذَا
الْعَقْبُ +
رِضًا أَنْ أَصْبِرَ +
لِي شُبُهَةٌ فِي آتِهِ لَيْسَ فِي
الْبَيْتِ +
لِي شُبُهَةٌ لَعَلَّه لَيْسَ فِي
الْبَيْتِ +
إِنِّي أَخَافُ أَنْ يَحِيِيَ الطُّوفَانُ +
هُوَ يُكْرِ ذَٰلِكَ الْفِعْلَ +
هُوَ يَتَغَيَّبُ عَلَيْكَ - أَيْتَكَ
فَعَلْتُ بِهِ سَيِّئَةً +
أَتَأَسَّفُ عَلَيْكَ كَثِيرًا - أَيْتَكَ
فَعَلْتُ هَذَا +
لَهْفِي عَلَى أَنْ كُنْتُ
مُنْتَظَرًا +
أَسْتَحْسِنُ أَنْ لَا أَذْهَبَ إِلَى

خواهی کرد +

او این گفتن ترا ناپسند کرده

این مردم چه خواهند خرید ؟

تو ازو چه جواب میخواهی +

آیا تو امید آن میکنی - که او ترا

مستحق خود مفت خواهد داد ؟

تو میخواهی - که من بنوشتم +

من میدانم - که او بر صوابست +

آیا تو خیال میکنی - که آن اسب

لاشع قیمت صد روپیه است ؟

آیا ترا امید است - که او خواهد آمد ؟

آیا خیال میکنی که او کرده است ؟

بله - خیال میکنم که او آنرا کرده است +

اگر تو خیال میکنی - که وقت موافق

خواهد آمد - پس روانه بدهات میشودیم +

مراخوفست - که ایشان خواهند آمد +

مراخوفست - که تو ذکر من خواهی کرد +

آیا او را خوفست - که ذکرش بکنی ؟

ذَلِكَ الْمَوْضِعُ ؟

مَا اسْتَحْسَنَ قَوْلَكَ هَذَا +

هَؤُلَاءِ الرِّجَالُ مَا يَشْتَرُونَ ؟

أَتَى جَوَابَ تَطَلُّبٍ مِنْهُ ؟

هَلْ تَتَوَقَّعُ أَنْ يُعْطِيَكَ مَتَاعًا

جَنَانًا ؟

مَا تَتَنَاءَى أَنْ أَشْرِبَ +

أَطْلُ أَنْتَ عَلَى صَوَابٍ +

أَتُخَيِّلُ أَنَّ تَنْنَ ذَلِكَ الْفَرَسَ

عِنْدَكَ مِائَةً رُوفِيَّةً ؟

أَتَرْجُو أَنْ يَجِيئَ ؟

أَتَتَطَنَّ أَنْتَ فَعَلَهُ ؟

نَعَمْ - أَطَنَّ أَنْتَ فَعَلَهُ +

لَوْ تَتَطَنَّ أَنْ يُسَاعِدَنَا الْوَقْتُ

فَتَنْهَبُ إِلَى الْفَرَسِ +

أَخَافُ أَنَّهُمْ يَجِيئُونَ +

أَخَافُ أَنْ تَنْنَ كُرْفِي +

أَجَافُ أَنْ تَنْنَ كُرْفِي ؟

شبه کن - که من دوست تو همیشه

خواهم ماند *

او انکار آنکه توانا کارش کرده نمیکند *

مرا از بیمار نه آن زن افسوس

است *

من از حاضر بودن تو بسیار خوش هستم *

من بسیار خوش هستم - که او

روپیج خود یافته است *

آن زن خفاست بسبب آنکه

تو دوست من هستی *

مرا تعجب می آید - تو زیاده

التفات بمن نمیکنی *

من نهایت خوش هستم - که خواهر

تو شفا یافته است *

پدر تو غم زده است - بسبب

آنکه سبقتا خود را ناعه کرده *

آیا تو اینجا خواهی ماند - که من

لا تَشْكُ آتِي أَكُونُ حُبًّا لَكَ

دائماً *

عَمَّا لَا يُنْكِرُ مَا أَفَكَّرْتَهُ *

أَتَأْسَفُ عَلَى مَرَضٍ يَنْتَلِ

الْإِمْدَانِ *

أَنَا أَشَدُّ تَرَحُّمًا بِحُضُورِكَ *

رَبِّي لَفَرَحَانٍ شَدِيدُ الْقَدَرِ

لَا خَنْ * رُؤْيِيَّتَهُ *

يَلَاكَ الْإِسْرَافُ مَلُولَةً - لَا تَلَاكَ

صَدِيقِي *

أَنَا مُتَعَبٌ مِنْ أَنَّكَ لَا تَلْتَفِتُ

إِلَيَّ كَثِيرًا *

أَنَا لَفَرَحَانٍ شَدِيدُ الْقَدَرِ

لَا أَنْ أُخْتَلَكَ بِرَيْتُ مِنْ

الْمَرَضِ *

أَبُولُكَ مُتَالِمٌ لِإِخْلَاكَ

يَا سَبَاقِكَ *

أَتَشْكُ فِي ذَلِكَ الْمَوْضِعِ -

ہمراہ تو بیرون تو انہم رفت ؟
 من بیرون خواہم رفت پیش
 از آنکہ او باز خواہد آمد +
 اگر تو آن میداشتی کہ نمیداری -
 متمول مے بودی +
 من کتاب خود نزد تو میفرستم -
 تا کہ آنرا بخوانی +
 اگر تو ہمراہ او نروی آن بیرون
 نخواہد رفت +
 اگرچہ اطفال تو سست ہستند -
 تا ہم ترقی مے نمایند +
 اگر مردے را با کسی تعارف باشد -
 اگرچہ قلیل بود - برو لازم است -
 کہ در مخالفت شریک او گردد - و
 نفس خود را در خطر افکند - چنانچہ
 در حالت غیظ و غضب میکند +
 این امر بہر طورے کہ باشد -
 من باں شخص خواہم کرد +

لَا يَأْتِي أَقْدِرُ عَلَى الْخُرُوجِ مَعَكَ ؟
 أَذْهَبُ إِلَى الْخَارِجِ قَبْلَ أَنْ
 يَرْجِعَ +
 إِنْ كَانَ عِنْدَكَ مَا لَيْسَ
 عِنْدَكَ - فَكُنْتُ مُتَمَوِّلًا +
 أُرْسِلُ إِلَيْكَ كِتَابًا
 لِيَتَرَاهُ +
 إِنْ لَمْ تَنْهَبْ مَعَهُ - فَهُوَ
 لَا يَخْرُجُ +
 أَطْفَالُكَ وَإِنْ كَانُوا كَاهِلِينَ
 فَهَمَّ هَذَا يَتَرَقَّوْنَ +
 إِنْ كَانَ لِرَجُلٍ مَعْرِفَةٌ فِي
 عَهْدِ يَاحْيَى وَ لَوْ كَانَ ذَلِكَ
 قَلِيلًا - فَعَلَيْهِ أَنْ يُنَادِيَ بِهِ فِي
 مُخَاصَمَتِهِ وَ يُؤَيِّمَ نَفْسَهُ فِي
 مَخْاطَرِهِ - كَمَا يَقُولُ فِي الْعَبْطِ +
 أَفْعَلُ ذَلِكَ مُبِينًا - بِسَائِلِكَ
 الرَّجُلُ تَبَتَّ بِمَا كَانَ +

او این کار با وجود نا رضامندی
من کرده است *

اگرچه آن کوچک و بد صورت است-
لیکن تا بهم خوش طبع است *

اگرچه آن دختر متمول است- و
طرافت بسیار میدارد- لیکن من
نمیخواهم- که زوج من بشود- چرا
که در دل او مهربانی نیست *

بشرطیکه تو دوست من نباشی
راضی هستم *

آن مرد با وصفی که حرف کم زد-
تیز فهم بود- و هرچه کمتر چش و بش
حرکت می آمد- آن را زنی را که پنهان
داشتنش عزم کرده بود- افشا
میکرد *

هُوَ فَعَلَ ذَلِكَ الْفِعْلَ مَعَ
عَدَمِ رِضَائِي *

هُوَ ظَرِيفٌ لَطِيفٌ وَإِنْ
كَانَ صَغِيرًا كَرِيهَ الْمُنْظَرِ *

تِلْكَ الْبِنْتُ وَإِنْ كَانَتْ
مُقَوَّلَةً ظَرِيفَةً لَكِنْ لَا أَهْوَى
أَنْ تَكُونَ زَوْجَتِي لِأَنَّهُ لَيْسَ
فِي قَلْبِهَا رَحْمٌ *

أَنَا رَاضٍ لَوْ لَمْ يَكُنْ
صَدِيقِي *

كَانَ ذَلِكَ الرَّجُلُ مَعَ قِلَّةِ
كَلَامِهِ زَكِيًّا وَكَادَ يُظْهَرُ
السَّيْرُ الَّذِي عَزَمَ عَلَى
إِخْفَائِهِ بِأَدْلَى هَيْجَانٍ مِنْ
قَلْبِهِ *

عِنْدَكَ مِنَ الرُّؤْفَةِ مَا يُغْنِيكَ
كُلُّ أَتَانٍ كَالْجَلَامِ *

لِأَنَّ كُنْتَ تَعْلَمُهُ وَصَرْتَ

وَمَه دَار هستی - او را تو کمر خواهیم داشت +

اگر تو بسبق خود التفات نکنی - و
آنها بناغه محوالتی چیزه نخواستی
آموخت +

اگر دوست تو در آنجا بودی -
و بدیدن من آمدی - بسیار
خوش شدمی +

اگر تو مرا عزیز میداشتی - و برای
بهبودی من آرزوی قلبی
میکردی - اینچنین صلاح نمیدادی +

اگر برادرت بنویسد - و تو بخط آن
راضی شوی - درخواست من این
است که مرا با آن اطلاع کنی +
محنت بکن تا که پدر و مادرش
راضی باشد +

خواه بخوانم و خواه بنویسم همیشه
خطا ظاهر میکند +

مَتَمِثًا لَهُ أَجَعَلَهُ حَادِثِي - وَ
أُظِفْتُ لَهُ +

إِنْ لَمْ تَلْتَفِتْ إِلَيَّ سَبَقْتُكَ
وَ لَمْ تَقْرَأْهُ عَلَى النَّوَاسِ -
مَا يَحْصُلُ لَكَ شَيْءٌ +

لَوْ كَانَ مَسْتَوِفُكَ فِي ذَلِكَ
الْمَوْضِعِ - وَ كَانَ يَحْيَى لِيَقَاتِلَنَا
لَكُنْتُ مَسْرُورًا +

لَوْ اِسْتَبْتَيْتَنِي - وَ تَهْتَيْتَ
بِالْقَلْبِ مَا يَكُونُ خَيْرًا لِي
لَمْ تُشَاوِرْنِي بِمَا شَاوَرْتَ +

إِنْ كَتَبَ إِلَيْكَ أَحَدٌ - وَ
رَغِبْتَ بِكِتَابِهِ فَأَرْجُو مِنْكَ
أَنْ تَطْلِعَنِي عَلَيْهِ +

إِسْمَ يَرْعَى أَبُوكَ وَ أُمُّكَ +

أَقْرَأْ أَوْ أَكْتُبْ هُوَ يُظْهِرُ
الْخَطَا +

من نمیتوانم که چیزهای بگویم بغیر
 آنکه تو به آن واقف بشوی +
 شروع کن تا آنکه من ترا
 اجازت میدهم +
 او گفای سزا نیمیاید - مگر در حالتی
 که مستحق آن باشد +
 صبر کن تا آنکه پدر تو باز آید +
 صبر من چند آنکه باشد - برگز
 کافی نخواهد بود +
 دولت او هر قدر که باشد - استعجابش
 جلد خواهد بود +
 محنت من هر قدر که باشد -
 بجا نیست - برابر حق او نخواهد شد +
 گناههای تو هر چه باشد من خیال
 اصلاح آنها ندارم داشت +
 هر قدر که خشمی داری - من از
 تو خرم تر هستم +
 دولتیکه تو انان استغنا می کنی -

لَا أَقْدِرُ عَلَى أَنْ أَقُولَ شَيْئًا
 وَلَا يَكُونُ لَكَ عِلْمٌ بِهِ +
 لَا تَتَوَلَّوْا إِلَّا أَنْ أُحْيِيَكُمْ +
 هُوَ لَا يُعَاقِبُ أَبَدًا إِلَّا أَنْ
 يَكُونَ مُسْتَحِقًّا لَهُ +
 اصْبِرْ إِلَى أَنْ يَرْجِعَ أَبُوكَ +
 لَا يُخَيِّرُنِي مَسِيرِي أَبَدًا مَا
 كَانَ +
 كُلَّمَا كَانَ الْمَالُ يَدْرِي زِينَتَهُ
 قَرِيبًا +
 مَشَقَّتِي لَا تُشَاوِي حَقَّهُ
 مَهْمَا أَتَكُنْتُ +
 لَا أَغْفَلُ عَنْ ذِكْرِ مَسْأَلَتِكَ
 وَلَا تَوَكَّأْتُ بِمَرَاتِبِ كِبَرَتِي +
 إِنَّا نَرَحَمَكَ وَنَرْجُو زَيْدًا مِنْ
 ذَرِّيَّتِكَ +
 الدَّارُ لَهُ الَّتِي تَسْتَلِدُّ بِهَا -

يُمْكِنُ زَوَالُهَا فِي إِنْ وَاحِدٍ
كَيْفَ مَا كَانَتْ +

وَلَا يُمْكِنُ دُخُولُكَ إِلَى
الْمَطْلُوبِ بِكُلِّ سَعْيِكَ +

لَا يَكُونُ أَحَدٌ مِمَّنْوَ لَا شَاكِرًا
لِنِعْمِكَ وَ سَعْيِكَ +

كُلَّمَا تَنَحَّلَهُ إِلَى آتِي - تَهْوُ
يُجَارِيكَ عَلَيْهِ +

لَا أَصْرُخُ مِنْ شَيْءٍ +

كُلُّ مَنْ تَنَكَّرَهُ - تَلَا تَنَمَّ
بِهِ +

لَا أَعْلَمُ بَرًّا مِثْلَكَ +

مَا دَأَيْتُ مِنْ طَرِيقَتِهِمْ شَيْئًا
يَلَامُ بِهِ +

أَنْتَ أَحْسَنُ خُلُقًا مِنْ جَمِيعِ
النِّسَاءِ اللَّاتِي أَعْلَهُنَّ +

هُوَ آعْجَبُ مِنَ الرِّجَالِ الَّذِينَ
أَعْرَفُهُمْ +

هر چه باشد - ممکن است - که در یک
لحظه گم شود +

هر قدر که تو کوشش کنی - ممکن
نیست - که تو بمقصد برسی +

هر قدر که تو تکلیف بر میداری
کسی ممنون آن نخواهد شد +

هر چه تو برای پدر من کنی - او
جزای او خواهد داد +

من آنچه چیز هر چه باشد فراموش نکنم +
ذکر هر کس که کنی از غمازی پرہیز
کن +

من کسی را نمیدانم که مثل تو نیک باشد +

من از روی او و چهره ندیده ام -
که بر او ملامت توان کرد +

تو از همه خاتونها که میدانم - خلیق
تر هستی +

او از همه مردمانی که میدانم - عجب
تر است +

أَنْتَ أَشَدُّ مَشَقَّةً مِنَ الَّذِينَ
يَتَعَلَّمُونَ مِنِّي +

أَفْضَلُ حَقَاطِ السُّلْطَانِ حُبُّ
الرَّعَايَا إِنَاءُ +

مَلَأَ أَقْلُ بَجِيلٍ بَادِ سَرَاتِ
بِالْكَلَامِ +

إِنِّي لَأَقْبِيْتُ فِي تِلْكَ الْمَبْلَدَةِ
مُحَدَّرَةً وَأَنْتَ تَلَانِيهَا +

أَنَا أَتَخِيرُ عَلَى أَنْ أَعْمِدَ
عَلَيْكَ فَقَطْ +

أَنْتَ أَبْهَى حُسْنًا مِنَ الْبِئْسَاءِ
الَّذِينَ هُمُ فِي الْمَسْتَلَاتِ +

أَرَى جَالُ الَّذِينَ جَاؤُوا لِيَتَلَقَّيْكَ
مَتَبَا سَالَا أَعْرَبُ أَحَدًا مِنْهُمْ +

إِنِّي أَتَوَقَّعُ مِنْكَ أَنْ لَا تَقُولَ
مَا قَوْمِي نَسُوا إِلَيْكَ +

لَعَلَّهُ يَكُونُ كَذَا +
يَا لَيْتَهُ قَتَلَ +

تو از همه کسان که طلبه من
شده اند - زیاده تر محنتی هستی +
برای پادشاه بهترین محافظان
محبت رعایای او است +

این اول مرویست که جبرأت
گفتن سخن بیا کرده است +
من درین شهر بیک پرده نشین
ملاقات کردم - که تو تلافی او هستی +
من صرفا به تو اعتماد توانم کرد +

تو از زنانیکه در تصویر خانه هستند
جمیل تر هستی +

مرومانیکه صباح برای ملاقات تو آمد
بودند من کسی را از آن نمیدانم +
امید است - که تو آنانکه من به تو
تفویض کرده ام چیزهای خوبی گفت

شاید که هیچکس نبود +
کاشیکه او آن را کرده !

کاشکے ہم اکابر صلح را پسند
کردند *

شاید که گاہے زیاده تر ازین
غمناک نشوم *

خدا تعالیٰ ترا خوش و خرم گرداناد!
اگرچه همه چیزهای من خرچ شده
باشد - مگر میدانم که حفاظت در
چنین بلا بچه طور باید کرد؟

اگر ایشان بفاصله چند کوه بروی
من برآی ایشان رفتی *
من بدیدن تو می آیم *
من پندارم که فردا بیرون رفتن
خواهم توانست *
نریکه با او از دلج کنم - باید که
مرا پسند آید *

این است کتابی که بوقت حاجت
از آن متمسک شوی *

يَا لَيْتَ كُلَّ الْكَابِرِ يَسْقِينُونَ
الْصُّلَحَ ۱

لَعَلِّي لَا أَعْتَمِدُ زَائِدًا عَلَى
هَذَا أَبَدًا +

فَرَحَكَ اللَّهُ تَعَالَى ۱

وَ إِنْ صُرِيتَ مَا كَانَ عِنْدِي
لَكِنْ أَعْلَمُ أَنَّ صَيَانَةَ النَّفْسِ
عَنْ هَذَا الْمُهْلِكِ كَيْفَ
تُسَكِّنُ ۹

تَوَكَّلْنَا عَلَى عِدَّةِ آمِنَالِ -
لَنَهَبُ إِلَيْهِمْ لِأَجْلِهِمْ +
أَنَا آجِئُ لِرُؤُوسِكَ +

لَا أَعْلَمُ أَنْ أَفِيدَ عَلَى
الْحُدُوجِ عَدَا +

بِمَنْ أَتَزَوَّجُ لِيَكُنْ مَرْغُوبَةً
لِي +

هَذَا هُوَ الْكِتَابُ الَّذِي
تَمَسَّكُ بِهِ عِنْدَ الْحَاجَةِ +

مرا کتاب بے بدہ - کہ ازاں وقت
حاجت منہج شوم *

مرا آں کتاب کہ حاجت ہواں
نمیداری عاریتاً بدہ *

تو جائے را کہ در آں بآرام نشسته -

و بخوبی استماع میکنی - مگذار *

جائے را اختیار کنی - کہ بآرام باشی -

و بخوبی استماع کنی *

براه مهربانی مرا پارہ ناس بدہ *

آیا بسیار میخواهی ؟

نه هر چه کمتر باشد *

آفرود هنرهای خود را بکار آوردن

نمیداند *

آں مرد روپیہ خود را بکار تجارت

مے آرد *

تو روپیہ خود را بچہ کار میداری ؟

بکافذ سرکاری بکار مے آرم *

هَاتِ لِي كِتَابًا لَا تَمْتَعُ بِهِ
عِنْدَ الْحَاجَةِ +

تُعِيرُنِي كِتَابًا لَا تَحْتَاجُ
إِلَيْهِ +

لَا تَحِلُّ الْمَكَانَ الَّذِي جَلَسْتَ

فِيهِ - وَ تَسْمَعُ حَقَّ السَّمْعِ +

اخْتَرِ الْمَكَانَ الَّذِي تَكُونُ

فِيهِ بِدَاحِصَةٍ - وَ تَسْمَعُ سَمَاعًا

جَيِّدًا +

أَعْطَيْتَنِي كَثْرَ الْخُبْرِ تَلَطُّفًا +

أَتَشْتَهِي كَثِيرًا ؟

لَا بَلَّ قَلِيلًا - يَا أَيُّ فَدَرٍ كَانَ +

ذَلِكَ الرَّجُلُ لَا يَعْلَمُ

اسْتِعْمَالَ مُنَوْبِهِ +

ذَلِكَ الرَّجُلُ يَصْرِفُ رُؤْيِيَّتَهُ

فِي التِّجَارَةِ +

فِي أَيِّ امْرِئٍ تَصْرِفُ رُؤْيِيَّتَكَ ؟

اصْرِفُ فِي تِجَارَةِ الْفَرَاطِينِ

السُّلْطَانِيَّةُ +

لَا يَقْبَلُهُ الرَّجَالُ - لَا تَ +

هَذِيكَا +

هَذِيكَ الرُّؤْيَا وَ إِن كَانَتْ

رَبِيعَةً لِّكُنْهَا مَرْجَةً فِي حُكْمِ

الْحَمْدَةِ +

مَعَ أَنَّ ذَلِكَ الرَّجُلَ خَدِيعٌ

لِكُنْهُ كَالْمُعْتَدِينَ +

ذَلِكَ الرَّجُلُ مَعَ أَنَّهُ لَيْسَ

يَصِحِّحُ تَأْمِدَ يَتَعَبُ كَثِيرًا +

تِلْكَ الْأَمْرَأَةُ وَ إِن لَمْ تَكُنْ

حَسَنَةَ الْوَجْهِ لَكِنَّ مَعَ هَذَا

خَلِيقَةً كَثِيرَةً +

ذَلِكَ الرَّجُلُ وَ إِن لَمْ يَكُنْ

دُرُّ صُنْعَةٍ - لَكِنَّهُ هَذَا +

ذَلِكَ السَّاقِ وَ إِن كَانَ

أَسْوَدَ الْوَجْهِ - الْكَلِمَةُ يَنْتَفِعُ

مِنْ بَيْعِ الْخَمْرِ +

آن مرد را پسند نمیکنند - زیرا که

زیاده لاف میزند +

اگرچه این رویه مقلوب است -

لیکن مروج برویه جید است +

با وجودیکه این مرد فی الجمله غایب است -

لیکن اعتبار مثل معتبران میدارد +

با وجودیکه آن مرد چندان صحت ندارد

لیکن تا هم بسیار مشقت میکند +

اگرچه آن زن بسیار خوب صورت

نیست - مگر با این خلیقه خلیق است +

اگرچه آن مرد بهر نمیدارد - مگر

بسیار لاف میزند +

آن ساقی یعنی شراب نوشانده

اگرچه سیاه رو است - مگر از همه

دروشی سود میدارد - و فائده میگیرد +

من خط تو بتاریخ پنجم یا ششم
 یافته ام +
 زارغ بالاے قلعه هست - و من
 در زیر آن +
 تا بالا باید رفت +
 برادر بزرگ و خواهر بزرگ
 رسیده اند +
 در کفاف خود شمش صد روپیه
 سالانه صرف میکنند +
 او پسر مرا پرورش میکند +
 او اصرم و ابکم معلوم میشود +
 ایشان اسطوانات آهنبی فرو
 می نشاندند +
 او میخ را در دیوار فرو میکوبد +
 بر من تکیه کن +
 من دیدم که یک مرو نشانه میکرد +
 او بحالت دویدن یکایک ایستاده
 نیکی عزیز است - و بدی نفرت

وَجَدْتُ كِتَابَكَ لِحَمِيٍّ - آو
 سِتِّ حَلَوْنَ +
 الْغُرَابُ قَوْقُ الْقَلْعَةِ - وَاَنَا
 تَحْتَهُ +
 لِيَذْهَبَ إِلَى الْفَوْقِ +
 جَاءَ الْأَخُ الْأَكْبَرُ وَالْأُكْثَرُ
 وَالتَّكْبَرُ +
 أَصْرَفْتُ فِي وَطْئِي قِيَّتِي سِتِّ
 مِائَةِ رُوفِيَّةٍ سِتَّةً +
 هُوَ يَرْبِي ابْنِي +
 هُوَ يَعْلَمُ أَنَّ أَبْنِي وَأَصْنِي +
 يُقِيمُونَ الْأُسْطُوَانَاتِ مِنْ
 الْحَدِيدِ وَ يُدْفِنُونَهَا +
 هُوَ يَدْفُقُ الْوَتْدَ فِي الْحَائِرِ +
 لَا تَتَكَّ عَلَى +
 رَأَيْتُ رَجُلًا يَسْتَهْدِفُ +
 قَامَ فِي الْعَدُوِّ فَجَاءَهُ +
 الْحَسَنَةُ حَيِيَّةٌ وَالسَّقِيَّةُ

کرده شده است +

همه انسان فانی هستند +

طلا قیمتی است به بیش قیمت +

غله به نرخ بست و سه آثار فروخته

پیشو +

اطلیه باغ یورپ است +

آب و هوا بسیار خوب است +

سگ دوست و مونس انسان

میباشد +

در آن ملک شراب و نازکی و

لیمو و زیت و همه قسم میوه

پیدا میشود +

حسن و ظرافت و لطافت بشرطیکه زینت

شرم و حیا یابد - مرتبه عظیم دارو +

چنان مکن که او را جاس فریاد

باشد با وجود آن +

من این امر را بتو سیگزارم +

این معامله خوب شده است +

مَنْعُورٌ مِنْهَا +

كُلُّ إِنْسَانٍ فَانٍ +

الذَّهَبُ ثَمِينٌ عَالِي +

تَعَدُّ الْحَبُوبُ بِثَلَاثَةِ وَ

عِشْرِينَ مَنًا +

الْأَطْلِيَّةُ بُسْتَانٌ يُورُودُ ب +

الْمَاءِ وَ الْهَوَاءُ أَطْيَبَانِ +

الْكَلْبُ لِلْإِنْسَانِ أَمِينٌ وَ

حَبِيبٌ +

يَكُونُ فِي ذَلِكَ الْمَلِكِ الْخَبَرُ

وَ التَّارَنُجُ وَ الْأُشْرُجُ وَ

الرَّيْتُ وَ كُلُّ الشَّيْءِ +

لِلْحُسْنِ وَ الطَّرَافَةِ وَ اللَّطَافَةِ

مَعَ الْحَيَاءِ وَ رَجَاءٍ عَظِيمَةٍ +

لَا تَفْعَلْ بِهِ مَا يَسْتَفْهِتُ

مَعَهُ +

أُحِيلُ عَلَيْكَ مِنْ الْأَمْرِ +

هَذِهِ الْمَامَلَةُ وَ تَعَمَّنْ عَلَى

من برآں شرط ہستم کہ تو بیان کردہ ہوئی
مرا شک نیست کہ تو دوست من ہستی
مرا شک نیست کہ او انکار خواہد کرد
ایشان ہدف ہمہ گلہ ہاے قلعہ
بودند

من پریش او بطائف الحیل
کردم۔ و بدیں طور رازش گرفتم۔
و خود را بحال او مطلع ساختم
ترا تحمل ہرچہ باشد ضرور خواہد
افتاد

اہر غلیظ فرا گرفته است
ریش او بسیار و گنجان است
تجلی نور چراغان آں شہر مثل
شعاع آفتاب مے نماید
آں شخص بسیار نموداری مے
نماید

او بسیار نمود میکند

مَلُوْیَ جَبَلٍ حَسَنِ +
اِنِّیْ عَلٰی شَرْطٍ بَيِّنَةٍ +
لَا اَشْكُ فِیْ اَنَّكَ صَدِیقِیْ +
لَا اَشْكُ فِیْ اَنَّہٗ یُنْکِرُ +
هٰؤُلَاءِ کَانُوْا مَدْمَنًا لِّحَیْجِ +
یَتَادِبْنَ الْقَلْعَ +

سَأَلْتُهُ عَنْ حَالِهِ یَلَطَّائِفُ
الْحَیْلِ حَتّٰی اسْتَكْنَفْتُ سِرَّہٗ
وَ اَطْلَعْتُ عَلٰی حَالِهِ +
لَا بُدَّ لَكَ اَنْ تَحْمَلَ کُلَّ مَا
یَکُوْنُ +

اَحَاطَ الْمُنُّ الْغَلِیْظُ +
لِحِیَّتِہٖ کَثِیْفَہٗ +
صَوُّ سُرْحٍ یَّلَکَ الْبَلَدَ
یُرٰی کَاشِعَہٗ الشَّمْسِ +
ذٰلِکَ الرَّجُلُ یَتَکَلَّمُ فِی
اِظْہَارِ الْمُرْتَبَۃِ کَثِیْرًا +
یُظْہِرُ دَرَجَتَہٗ وَ یَتَعَلٰی +

قَاصِمِ السَّارِجِ مَعَنَا +
 عَدَمُ الْكَفِّ عَنِ الشُّفُوطِ +
 تَحْمِلُ الْهَتَاكَ وَالدَّيْلَةَ +
 هَذَا الْبَيْتَ بِحَسَنِ قَرَدَةٍ +
 هُوَ يَعْرِفُ نَفْسَهُ +
 رُحْمٌ مِنْ هُنَا +
 أُغْرِبُوا - وَابْعُدُوا +
 يَكُنْ هَبْ فِي ذَلِكَ الْمَوْضِعِ +
 يَكُنْ هَبْ فِي ذَلِكَ الْمَوْضِعِ +
 وَذَرِجِعْ +
 يَكُنْ هَبُوا فِي ذَلِكَ الْمَوْضِعِ +
 يَكُنْ هَبْ +
 يَبْعُدْ +
 آعْطِيْنِ + هَاتِي لِي +
 آعْطِيْ +
 آعْطِيْ وَتَلِيْلًا +
 حُنْدًا رُوْبِيَّتَكُمْ +
 تَحْنُ تَرَوْحُ +

روشنی با ما بکن +
 خود را از افتادن باز نداشتن +
 او تحمل بے عزتی کرد +
 این چیز خوب نیست - واپس باید داد +
 او تعریف خود میکند +
 از اینجا برو +
 دور باشید - و بروید +
 ما به آنجا برویم +
 او بدانجا برو - و باز آید +
 ایشان بدانجا بروند +
 باید که ما برویم +
 باید که او دور شود +
 سرا بده +
 آں را به او بده +
 او را قدر سک بده +
 روپیّه خود بگیرد +
 ما روانه میشویم +

ما چاشت میخوریم *

او مرا بده *

او در اینجا بوقت نهم روز حاضر شود *

او آنها نزد من بفرستد *

او این را باور کند *

این را تمام بکن *

او تمام بکند *

او این را بگیرد *

آن زن را بگوید - که منع

نکن *

اگر من از تو سوال بکنم بطوریکه

در شروع سبقها کرده بودم -

تو چه جواب خواهی داد؟

این سوالها اولاً بظاهر پیوده

معلوم میشود - ولیکن بر طرز تعلیم

تو اعتماد کلی کرده ام *

و چونکه در آن وقت بچند الفاظ

و قواعد واقف بودم - موافق آن

تَحْنُ تَأْكُلُ الْغَدَاءَ *

أَعْطِينِيهِ *

لِيَحْضُرَ وَقْتُ الزَّوَالِ *

لِيُرْسِلَهُ إِلَيَّ *

لِيُصَدِّقَ هَذَا *

تَتِمَّ هَذَا *

لِيَتِمَّ *

لِيَأْخُذَ هَذَا *

تِلْكَ الْأَمْرَ أَنَّ يَتَقُلَّ لَهُ - لَا

تَمْنَعُ *

لَوْ كُنْتُ أَسْأَلُكَ مِثْلَ مَا

سَأَلْتُ فِي الْأَسْبَاقِ السَّابِقَةِ

فَمَا تَقُولُ فِي الْجَوَابِ ؟

هَذِهِ الْأَسْئَلَةُ تُعَلِّمُ عَبَثًا

وَتَعْرِضُ فِي بَادِي الْأَمْرِ - وَ لَكِنْ

اسْتَصْوَبْتُ تَعْلِيمَكَ *

وَرَأَى مَا كُنْتُ فِي ذَلِكَ الْأَوَانِ

بَاقِيًا عَلَى الْغَلَاظِ عَدِيدَةٍ -

ہرچہ توانستم - جواب وادوم +

ایں معنی ہندوی معلوم شد - کہ
آں سوالها بطورے تجویز شدہ
بودند - کہ بذریعہ جواہرے مخالفہ کہ
مرا کردن و آوردن افتاد - بناے
قاعدہ درست پیشو - و مشق
گفتگو نیز حاصل آید - حالاً قریب
است - کہ طاقت گفتگو و حرف
زدن برابر بلا تکلف حاصل
شود +

مضمون ایں فقرہ بقاعدہ منطوق
درست نمی آید +

اگر ایں فرصت از دست بدہم -
و از احسانی تمامتر کہ از تو میدارم
ظاہر نکتم - بسیار کفران نعمت
خواہد شد +

ترا بہر صورت فردا باید آید +

و قَوَاعِدٌ قَلِيلَةٌ - فَاجِبَتْ بِهَا
قَدَرْتُ عَلَيْهِ +

قَدْ عَلِمَ عَلَى الشَّرْعَةِ أَنَّ
هَذِهِ الْأَسْئَلَةَ وَضِعَتْ عَلَى
طَرِيقٍ حَاصٍّ - لِيَسْتَحْكَمَ بِنَاءُ
الْقَوَاعِدِ بِالْأَجْوِبَةِ الْخَالَفَةِ
الَّتِي لَا بُدَّ لِي مِنَ الْأَشْيَاءِ
بِهَا - وَ يَحْصُلُ الْقُدْرَةُ عَلَى
الْبَيَانِ - فَعَلَى أَنْ يَحْصُلَ قُوَّةُ
الْكَلَامِ وَ الْمُنَاطِقِ عَنْ قَرِيبٍ
بِلَا تَكَلُّفٍ عَلَى السَّوِيَّةِ +
لَا يَنْطِيقُ هَذِهِ الْفَقْرَةُ عَلَى
قَاعِدَةِ الْمُنَاطِقِ +

إِنْ أُضِغَ هَذِهِ الْفُرْصَةَ - وَ
لَا أُظْهِرُ الْبَيَانَ الَّتِي هِيَ
لَكَ عَلَى - يَكُونُ كُفْرَانًا
لِنِعْمَةٍ +

لَا بُدَّ لَكَ أَنْ تَجِيءَ غَدًا -

كَيْفَمَا كَانَ +

هَلْ هِيَ مُصِيبَةٌ لَا دَفْعَ لَهَا +

مَوْطِنُهُ تِلْكَ الدِّيَارُ +

بَقِيَ لَكُمْ سَاعَةٌ +

كَمْ بَقِيَ الْوَقْتُ ؟

بَقِيَ نِصْفُ سَاعَةٍ +

بَقِيَ كَثِيرًا +

قَامَتِي أَقْصَرُ مِنْ قَامَتِكَ

بِقَلِيلٍ +

لَمْ يَكُنْ مَالِي مُسَاوِيًا لِمَالِكَ -

بَلْ كَانَ أَقَلَّ مِنْهُ +

أَبْقَى لِنَفْسِهِ ثُلَاثًا - وَاعْطَايَ

رُبْعًا +

أَتَظُنُّ أَنَّكَ تَدْرِي الْكُلَّ - أَيْ - وَ

لَيْسَ كَذَلِكَ - بَلْ بَقِيَ كَثِيرًا

الْأَصْغَرُ لَيْسَ كَالْأَكْبَرِ - بَلْ

بَيْنَهُمَا فَرْقٌ كَثِيرٌ +

الظَّنُّ أَنَّ قَامَتَهُ مِثْلُ قَامَةِ

این مشکلی است - که دفع ندارد +

این متوطن این دیار است +

ربع ساعت باقی است +

چه قدر وقت باقی است ؟

نصف ساعت باقی است +

بسیار باقی است +

قد من از قد تو قدری کم است +

دولت من برابر دولت تو نبود

بسیار کم بود +

حظ من سوم برای خود داشت -

و حصه چهارم من داد +

ترا خیال است - که همه را بمن واپس

کرده - لیکن بسیار باقی است +

خرد تر مثل بزرگتر نیست - بلکه

بسیار فرق است +

قریب است - که قدش برابر قد

برادرش باشد *

حسن اخلاق مردمان آندبار که او
ذکر کرده بود از بیان سوداگران ما
بعید معلوم میشود *

غارتگری و زواا از آن شخص
پرسیده شود *

تقریریکه هیچ چیز مانع او نمیشود و
نه پریشان کند- او متواتر جاری
میکرد- و چنان بزودی بر می آید-
که خیال مقرر در پس بیناید *

او مثل دیوانه سخن پریشان میگوید-
آن شخص رویه جبر نهاده است *

این امر واقعی است *

او مرا تکذیب کرده است *

اگر او همچنان بگوید من او را تکذیب نخواهم کرد-
بدست او خارش میشود- از این
سبب میخراشد *

اخیه *

مَا ذَكَرَ حُسْنَ الْأَخْلَاقِ لِيَكُنِي
هَذِهِ الْبَيْتَارَ - قَيَّظَهُرُ بَعْدَكَ
وَحُلْفَةُ عَنْ بَيَانِ تَجَارِنَا *

لِتَقْرِيرِ الَّذِي لَيْسَ لَهُ مَانِعٌ
وَلَا فِيكَ تَشْتِئُ يَكُونُ سَوَاءً
مُتَوَاتِرًا وَ يَجْرِي قَبْلَ تَصَوُّرِ
الْمُتَكَلِّمِ *

يَشْكَلُ بِكَلِمَاتٍ شَيْءٌ كَالْجَوْنِ
ذَلِكَ الرَّجُلُ اخْتَارَ طَرِيقَ
الْجَبْرِ *

هَذَا الْأَمْرُ وَاقِعٌ *

هُوَ كَذَّابِي *

إِنْ قَالَ كَذَابًا فَإِنَّا أَكْذَبُهُ
فِي يَدِهِ حِكْمَةٌ فَلَمَّا دَايَلَتْ
يَدَهُ *

فعل او مخالف قول است *

من از بالای درخت بر روی
زمین افتادم ولیکن بسیار ضرب
نرسیده - بلکه قدری خراش شد
و امر برپا گزشت *

دزد گرفتار شده ولیکن باندک
سزا نجات خواهد یافت *

من این عنایت بذریعۀ عاجزئ
تمام حاصل کرده ام *

از افراط گریستن چشم تو ضائع
خواهد شد *

قطع نظر از این گناه باز هم بسیار
نیک است *

آن مردمان با یکدیگر مخالفت
میکند *

اگرچه او از من بسیار احسان یافته
است - لیکن من اثر بد رویه او

فَعَلَهُ يُخَالِفُ الْقَوْلَ *

سَقَطْتُ مِنْ أَعْلَى الشَّجَرَةِ
عَلَى الْأَرْضِ وَ مَا أَصَابَنِي
صَدَمَةٌ شَدِيدَةٌ يَسْوَى
خَدَشٍ قَلِيلٍ وَ مَضَى الْأَمْرُ
عَلَى هَذِهِ الطَّرِيقِ *

أُخِذَ اللَّصُّ وَ بَكَتَهُ يَنْجُو
بَعْدَ عِقَابٍ يَسِيرٍ *

حَصَلْتُ هَذِهِ الْعِنَايَةَ بِالْعَاجِزِ
تَامًا *

تَبَيَّضُ عَيْنَاكَ عَنْ مَرَطِ
الْبُكَاءِ *

هُوَ رَجُلٌ صَالِحٌ مَعَ قَطْعِ
النَّظَرِ عَنْ هَذِهِ الْأَمْرِ *

هَؤُلَاءِ الرِّجَالُ يَتَفَخَّرُونَ
فِيمَا بَيْنَهُمْ *

أَحْسَنْتَ إِلَيْكَ كَثِيرًا أَحْسَنَ
وَ لَكِنِّي تَقَوُّرٌ مِنْهُ أَشَدَّ

زیاده تر نا خوش هستم +

هر چند زیاده مستحق محبتش بودم
لاکن بسبب بد روی او زیاده تر

ناراض هستم +

کاشکین حاضر آن من بودی !

من در آن امر بسیار فکر و غور نمودم +

سر و پایش برهنه هستند +

او پاسبان برهنه آمد و سر برهنه نشست +

او بر پشت برهنه اسب سوار میشود +

قریب بود که رویه خود گم کرده +

خیال کردم که خود گم کرده ام +

در کشته شدن او قدری قصور مانده +

به مردن من قدری کمی باقی

مانده +

و تئیکه برادر من در قبه بحر بود

طوفان شدید ناگهان بر پا شد

و صاعقه بر جهاز افتاد و آن جهاز

آتش گرفت و ملاحان بخيال آنکه

بفتره یزوع طریقت +

کنت مستحقاً لحیم - و لکن

انا یقیم سیرته متغیر منه

غیر راض عنه کثیراً +

یالیت یلک الیبت کانت لی !

تاملت ذی کثیراً +

هو حایر و حایف +

جاء حایباً و جلس حایراً +

هو یرکب القرس یدوئ السیم

کان قریباً ان افقد رؤیتی +

ظننت انی فقدت یتقی +

یتی فی قتلهم قصور قلیل +

یتی رس من حیاتی و لا

میث +

ما کان اخی فی قبه البحر قام

الطوفان الشدید و وقعت

الصاعقه علی المركب فاحترق

و انقح الملاحون انفسهم فی

بشنودی نجات یابند - خود را
 اندرون دریا انداختند +
 وقتی که آدمی دید - که آتش از چهار
 طرف فرا گرفته است - بسیار خوف
 بر او غالب شد +
 او نمیدانست - که چه باید کرد - پس
 بار و گریه بیج تامل نکرد +
 من هنوز خبر او نیافته ام +
 میباید - که چنین صنعت نفیسه
 کار فرشته باشد +
 حلیه او چندان خوبصورت نیست
 و در چهره او هیچ اثر پیدا نیست
 اگر چه حسین نیست - لیکن بوقت
 سخن گفتن آثار ذہانت این
 قدر پیدا میشود - که گویا حسین
 مینماید +
 آن زن بسیار دل رباست - و
 طرافت طمع بهم دارد +

الْبَصَرُ ظَنًّا مِنْهُمْ أَنَّ السَّحَابَةَ
 تَنْجُوهُمْ +
 إِنَّا نَظَرْنَا مِنْ أَفْئَادِ النَّارِ عَنْ
 كُلِّ جَانِبٍ - إِنْ تَوَلَّى عَلَيْهِ
 خَوْفٌ شَدِيدٌ +
 لَمْ يَدْرِ مَا يُفْعَلُ فَلَمْ يَتَأَمَّلْ
 بَعْدَ مَرَّةٍ أُخْرَى +
 مَا وَجَدْتُ خَبْرَهُ إِلَى الْآنَ +
 وَ لَتَكُنْ هَذِهِ الصَّنِيعَةُ الْيَقِينَةُ
 مِنْ عَمَلِ الْمَلَكِ +
 حُلِيِّهِ أَتَى لَيْسَ بِحَسَنِ الْحُسَيْنِ
 وَ لَيْسَ فِي وَجْهِهِ شَيْءٌ - وَ
 لَيْسَ بِحَسَبِ لَكِنْ يَظْهَرُ
 عِنْدَ التَّكَلُّمِ حُسْنُهُ وَ ذَكَاءُهُ
 حَتَّى يُظَنَّ بَعْدَ التَّكَلُّمِ كَأَنَّهُ
 حَسِينٌ جَمِيلٌ +
 تِلْكَ الْأَمْرَآةُ لَقِيَتْ الْقَلْبَ
 كَثِيرًا عَلَى أَنَّهَا ظَرِيفَةٌ أَبْصَاءُ +

در حلیہ او آثار توقیر و تعظیم
پیدا ست +
او با چند مردمان نزاع وارو من
از کردن این بر حذر خواهم شد +
بر حذر باش کہ با نمود رویہ بفرض
ندہی +

اگر عزم این کار بخیاں تو پرسد
ترا سزا خواهم داد +
این مرا می زبید +
آں کار ترا نمی زبید +
آں پوشاک ترا بطور عجیب
می زبید +
دستار او را زبید نداد +

ترا درین ملاصت من نمی زبید +
انہیں برستہ آید کہ ترا کون این
کار نمیاید +

مِنْ سِمَائِهِمْ يَطْهَرُ أَنْتَارُ
الْوَقَارِ وَ الْعَظَمَةِ +
هُوَ يَتَارَعُ رِحَالًا كَثِيرًا -
فَأَحْذَرُ مِنْ فِعْلِهِ هَذَا +
إِيَّاكَ أَنْ تُفْرِصَ ذَلِكَ الرَّجُلَ
رُؤْيِيَّةً +

إِسْكَانَ فِي تَصَوُّرِكَ عَزَمُ
هَذَا الْفِعْلِ - أَعْلَيْتُكَ +
هَذَا مُتَسَلِّبٌ لِي +
ذَلِكَ الْفِعْلُ لَا يَنْتَعِزُ يَنَائِكَ +
يُضِلُّ لَكَ يَتْلَا سَيَّابٌ وَ
تُرِينَا رَبَّنَا عَجِيبًا +
مَا يَسْتَقِيمُ عَلَيْهِ الْعِمَامَةُ
وَلَا تَحْسُرُ +

لَا يَكُنْ يَتْلَاكَ مَلَأَمَتِي فِي
هَذَا +
بِقَدْرٍ مِنْ هَذَا انْتَهَى لَا
بِحَسْبِ رَأْيِ هَذَا الْفِعْلِ +

چه سبب است که تو این قدر ویر آیدی؟
 من نمیدانم این چه طور است؟
 چه سبب است که او بدوق
 خو نمیداشت؟
 نمیدانم که چه طور شده است؟
 آن بیجا فاته میدارد؟
 آن مرد را بیاز آمدن پرور او
 آگاه بکن؟
 آسمان صاف میشود؟
 آسایش بکن و غور آنرو من
 باز بیا؟
 چهره اش زرد شد بسبب خوف
 و سرخ شد بسبب خجالت؟
 آن مرد پیر معلوم میشود و پدرش
 ظاهرا جوان؟
 او بهتر فریب استاد و ماهر است؟
 آنرد خو را بیمار میدارد؟
 فراهم نمودن؟

لِمَ تَأْتَيْتَ فِي الْيَمْنَى؟
 لَا أَعْلَمُ كَيْفَ هَذَا؟
 لِمَ لَمْ يَكُنْ مَعَهُ يَنْدُوْنُهُ؟
 لَا أَعْلَمُ إِنَّهُ كَيْفَ صَارَ؟
 هُوَ جَائِعٌ يَلَا سَبَبَ +
 أَعْلِمُهُ ذَلِكَ الرَّجُلُ يَرْجِعُ
 آخِيهِ +
 السَّمَاءُ يَصْفُو؟ +
 اسْتَرْخَ قَلِيلًا ثُمَّ ارْجِعْ إِلَيَّ
 يَلَا تَأْخِيهِ +
 اصْفَرَ وَجْهُهُ خَوْفًا وَ احْتَرَّ
 لِيَحْمِلَهُ +
 يُطْنُ إِنَّهُ شَيْخٌ وَ أَبُو شَابٍ
 فِي الظَّاهِرِ +
 هُوَ فِي الْفُرْيَةِ اسْتَادُ مَا هُوَ؟
 ذَلِكَ الرَّجُلُ يَمْرُضُ نَفْسَهُ +
 الْجَمْعُ +

أَرَيْتُ مَعَهُ فِي عَمَلٍ لَّيَّةٍ
يَتَأْتَى دَائِمًا +

هَذَا الدَّلِيلُ قَاطِعٌ +
هَذَا الطُّغْلُ الْمَقْقُودُ يَدُورُ
فِي الْأَطْرَافِ وَالْأَكْنَافِ حَيْرَانٌ +
بُنْدُوقُ الْمَذْفَعِ تَقَبُّ الْحَايِطَ
وَتَقَعَّ فِيهِ +

أَنَا صَرَبْتُهِ يَسْتَفِينِي ثُمَّ قَرَرْتُ
لِي ذَلِكَ الْغَائِبِ +

ذَلِكَ الْمَتَّاجِدُ يَعْلُبُ ضِعْفًا
مَا يَكُونُ فِي الشُّرَى مِنَ الْقِيَمَةِ +
يُحَايِلُ بِهِ لَآئِي اتِّبَقْنَ - إِنَّهُ
يُعْطِي بَلَقًا عَلَى بَيْضِ قِيَمَةٍ +
عِنْدَ ذَلِكَ مِنْ تَصَيُّنِكَ ثَلَاثُ
أَشْدَحَاتٍ +

تَعَارَفْتُ أَنَا وَهُوَ تَعَارَفَا
جَدِيدًا +
صَاحِقَتُهُ +

من باو کار و بار کردن پسند نمیکنم -
زیرا که او همیشه تانی نمیکند +
این دلیل قاطع است +
آن طفل گم شده در اکناف و
اطراف سرگردان میگردد +
گله توپ و پیاز را شکسته بگذشت +

من در جسم او شمبیر خود زده
پای سو فرار شدم +
آن سوداگر از قیمت بازاری
دو چند میخوابد +

ترا بیاید که به او معامله بکنی -
بقاین که بنصف خوابد داد +
تو از حصه خود سه چند میداری +

من از سر نو با او آشنائی پیدا
کرده ام +
من به او مصافحه کردم +

من او را گفتم که نه +
 رویه خود را ذخیره بکن +
 وقتی که از خواندن کتاب خود فارغ
 میشوم - فی الفور یک سو می
 نرم +
 آن شخص صاف باطن است +
 چندان برفتن تعلیقات خانه خواهش
 ندارم درین شب +
 من تا یک ساعت بخوردن و
 نوشیدن مشغول میشوم - لیکن
 جوع و عطش منطفی نمیکرد +
 او ظالم خوشخوار است +
 شب چه طور گذشت ؟
 آیا شب تو بخوبی گذشته است ؟
 احسان تست که تو مرا پرسی +
 به نسبت شب گذشته اشب
 به آرامی گذشت +

قُلْتُ لَهُ لَا +
 ادْخِرْ زُؤِيَّتَكَ +
 كُلَّمَا اَفْرَمْتُ عَنْ قِرَاءَةِ الْكِتَابِ
 اَضَعُهُ اَوْ اَطْرَحُهُ جَانِبًا
 عَلَى قَوْرِ +
 ذَاكَ الرَّجُلُ زَكِيٌّ الْبَاطِنُ +
 لَا اَسْتَهِي الدَّهَابَ اِلَّا
 دَارِ الْمَسْئَلَاتِ فِي هَلِكَةِ
 اللَّيْلِ صَرُورَةً +
 اِنِّي اَكُلُ وَ اَشْرَبُ سَاعَةً
 كَالْيَلَةِ وَ لَكِنَّ الْجُوعَ وَ الْعَطَشَ
 لَا يَزُولَانِ +
 مَوْ ظَالِمٌ خَوَّارٌ +
 كَيْفَ مَضَى اللَّيْلُ ؟
 اَمَضَى تَيْلُتُكَ بِالْخَيْرِ ؟
 مَتَى عَلَيَّ اَنْ تَسْأَلَ عَنِّي +
 حَذَّ مَضَتْ هَذِهِ اللَّيْلَةُ بِالْخَيْرِ
 وَ الصَّلَاحِ وَ تَمَيَّزَتْ عَنِ

شکر خدا است که شب بقدرت
 آرام گذشت +
 مرا نزد آن صاحب یاد بکنی +
 نزد او ظاهر بکن - که من او را
 معزز و موثر و معظم میدارم +
 قدم رنجبه فرموده اندرون خانه
 بیاثید +
 شما را تکلیف داده ام - عفو
 فرمائید +
 نه تکلیف نیست - هر چه بفرمائی
 موجود هستم +
 چه حکم است +
 من بخواهش وسیله تو آمده ام +
 امید من ایست - که کار تو بر آید +
 احسان بزرگ خواهد شد - که بر شکر
 گذارنی من یقین کنی +
 در همه وقت آنچه بفرمائی - موجود

اللَّيْلَةَ السَّابِقَةَ بِيَمِينَا +
 شُكْرًا لِلَّهِ - رِنَقَصَتِ اللَّيْلَةُ
 بِرَاحَةِ يَسِيرَةٍ +
 فَأَذْكُرُنِي عِنْدَ ذَلِكَ السَّيِّدِ +
 وَ أَظْهَرْ عِنْدَهُ إِنِّي أُحْمِزُهُ
 وَ أُؤَيِّرُهُ +
 اُدْخُلُوا الدَّارَ وَ آتُوا مَعَكُمْ
 عَلَى رُؤُسِنَا +
 كَلَّفْتُكُمْ هَذَا الْكَمْرَ - فَاعْفُوا
 عَنِّي +
 لَا آيِنَ التَّكْلِيفُ - أَنَا عَامِلٌ
 لِمَا تَأْمُرُنِي بِهِ أَيَّامًا كَانَ +
 مَا الْحُكْمُ ؟
 حِثُّ طَلَبًا لِيُوسِّيلَتِكَ +
 أَتَوَقَّعُ أَنَّ يُقْضَى حَاجَتُكَ +
 إِن تَتَقَنَّتْ إِنِّي أُؤَدِّي شُكْرَكَ
 يَكُونُ إِحْسَانًا عَظِيمًا +
 إِنِّي لَا فَعَلَ مَا تَأْمُرُنِي بِهِ

هستم +

تو بسیار مهربانی میکنی +

تو در حق من بسیار زیاده میگوئی

من نمیتوانم که شکرتو ادا بکنم +

اجازت بده که فلان صاحب را که

از قدیم بخاندان من اتحاد دارند

برای ملاقات شما بیارم +

من از ملاقات شما بسیار محفوظ

گشتم +

من حتی الوسع کوشش خواهیم کرد

تا لائق تحسین شما باشیم +

این صاحب فلان است که در حق عمو

زاده تو بسیار احسان کرده است +

ما را از دیدن تو بخانه بسیار خوشی

حاصل شد +

خاصیت بزرگان اینست که ایشان حمد

نمیکنند چه ایشان ارباب علم میباشدند علم

حسد را اهل دینست و نابود میگرداند +

فِي كُلِّ رَفِيٍّ +

أَنْتَ تَلَطَّفُ عَلَيَّ كَثِيرًا +

تَقُولُ فِي حَقِّي زَائِدًا كَثِيرًا +

لَا أَقْدِرُ عَلَى إِدَاءِ شُكْرِكَ +

مُرْنِي بِأَنْ أُرِيَ بِالسَّيِّدِ الَّذِي

بَيْنَهُ وَبَيْنَ عَشَائِرِي رَوَاطِلُ

قَدِيمَةٌ لِإِلَافَتِكَ +

حُظِظْتُ مِنْ قَرَجِ كَثِيرٍ

وَمِلَاقَاتِكُمْ +

إِنِّي لَأَسْعَى مَهْمَا أَمَكْنِي لَا أَكُونُ

أَوَّلِي بِتَحْسِينِكُمْ +

هَذَا هُوَ السَّيِّدُ الَّذِي

أَحْسَنَ إِلَى ابْنِ عَمِّيكَ +

يَحْصُلُ لِي قَرَحَةٌ شَدِيدَةٌ مِنْ

أَجَلِ قُدُومِكَ الدَّارِ +

عَادَةُ الْأَكْبَرِ أَنْ لَا يَحْسُدُوا

لِأَتَاهُمْ دُونُ عِلْمِهِ وَ الْعِلْمُ يُزِيلُ

الْحَسَدَ وَ يَجْعَلُهُ +

يَبْدُو مِنْ كُلِّ فَعْلٍ لَدَانَهُ +
طَوَّيْنَ الْقَلْبَ لَاَنَّ الْفَتْنَةَ لَنَا +
غَرَضُ مُؤَلَّاءٍ غَيْرُ غَرَضِهِمْ +
هُوَ مُشْرِتٌ عَلَى الْأَنْهَادِ +
أَتَقَى الْحِجَابَ عَلَى عَيْنِ عَدُوٍّ +
أَشَارَكَ فِي نَفْعِ هَذَا +
مُؤَلَّاءُ الرِّجَالِ قَتَلُوا
يَا لَتَقِيَنَّ +
هُوَ وَجَدَ مِثْلَهُ +
أَهَذَا رَأَيْكَ ؟
لَا تَشْكُ فِي هَذَا +
أَنْتُمْ هُمُ الْأَجْنَبِيُّونَ الَّذِينَ
أَخْبَرُونِي بِحَيْثُكُمْ +
يَا سَادَاتِي أَلَا تَرْضَوْنَ يَهْدِي
الْتَّعْمِي ؟
تِلْكَ الْأَمْرَاءُ تَسْقِلُ بِالْإِسْقَافِ
إِلَى الْآخِرِينَ +
تِلْكَ الْأَمْرَاءُ تُجْرِي الدَّمْعَاتِ

از همه کار او لطافت ظاهر است +
خاطر جمع بکن - که فتح برست است +
مفاد ایشان مخالف مفاد ایشان است +
آن قریب به انهدام است +
او بر چشم دشمن مخفی شد +
من تراد در نفع این شریک خواهم کرد +
این مردمان بضرب شمشیر کشته
شدند +
او مثل خود یافته است +
آیا راس تو این است ؟
درین شبه بکن +
شما همان اجنبی هستید که بما
اطلاع کرده اند از آمدن شما +
ای صاحبان شما به این نغمه
راضی هستید ؟
آن زن بنسبت دیگران استقلال
منه نماید +
آن زن هر چه کتر بخت به او برسد -

اشک میبارد *

آنزن خود را برائے اطفال خود
در اخلاق نمونہ خیال کرده است *

او بدان حیلہ کامیاب نشدہ
است *

او خیلے کار میدارد *

او باندک اشارہ در غضب می آید *

خشتے موسم بہار ہمہ میوہ را
خراب کردہ است *

دریں امر راے صاحبان مجلس
باید گرفت *

مکنون او ظاہر است *

حمیت من بہین است *

ایں مفہوم پیشود *

ایں اسب بہ تنگ و پو میروہ *

آیا تو ہرقتن آنجا خوش میشوی؟

يَا ذُنِّي آيْمَ *

تِلْكَ الْاِمْرَاةُ جَعَلَتْ نَفْسَهَا
لَا وِلَادَهَا اَنْمُوْدَجًا فِي
الْاَخْلَاقِ *

مَا حَصَلَ مَقْصُوْدُهُ بِهَذِهِ
الْحَيْلَةِ *

لَهُ اَشْغَالٌ كَثِيْرَةٌ *

هُوَ يَغْضَبُ يَا ذُنِّي اِشَارَةً *

يُبْسُ الْمَوْسِمَ نَقْصَ الثَّمَرَاتِ
كُلِّهَا *

لِيُعْلَمَ فِي هَذِهِ الْاَمْرِ رَأْيُ
هَذِهِ الْاَكْبَادِ *

مَا فِي صَمِيْمِهِ ظَاهِرٌ *

هَذِهِ حَمِيَّتِي *

هَذَا يُفْهَمُ *

هَذَا الْفَرَسُ يَسِيْرُ بِالْعَدْوِ *

اَتَقْدِرُ يَدَ هَايِكَ اِلَى ذَلِكَ
الْمَقْصِدِ ؟

هُوَ يَصْرِفُ نَرَحًا مَبْرُورًا +
 مَوْلَاءَ وَقَعُوا عَلَى الْأَعْدَاءِ +
 اتَّخَذُوا إِلَى آتِي حَلَابِ اتَّوَجَّهُ +
 خَيْرِي إِخْتِيَارًا كَامِلًا +
 هُوَ قَتَلَ نَفْسَهُ +

تَرَدَّدَ لِنَفْسِي قَاعِدَةً -
 فَلَا تَجَاوَزْ عَنْهَا +

عَمَلِي عَلَى الْأَنْزِيَادِ +
 يَسْعَى فِي مَشْقِ السَّيْبِ +
 يَسْعَى فِي مَشْقِ الرَّحَى +
 يَجْعَلُ نَفْسَهُ صَمَاءً +

هُوَ يَفْعَلُ ذَلِكَ الْأَمْرَ
 خِفَاءً +

إِنَّمَا اشْتَرَطْتُ فِي هَذِهِ
 الْأَمْرِ آيَاتًا كَانَ +

هَذِهِ هِيَ الْقُرْعَةُ الْإِمْبَرَةُ +
 سَمَّيْتُهَا هَذَا الْأَمْرَ
 هَلَكًا +

او بخنده پیشانی صرف میکند +
 ایشان بر دشمن افتادند +
 چیرانم که کدام سمت توجه بکنم +
 او مرا اختیار کلی داده است +
 او خود را بقتل رسانیده است +
 بر من خود قاعده مقرر بکن - که
 از آن تجاوز نکنی +

کار من بر وفق است +
 مشق شمشیر میکند +
 مشق تیر میکند +
 خود را که میکند +

او این کار را پنهان میکند +

من درین امر شرط کرده ام -
 هر چه بادا باد +

این آخری پانسه است +
 مسلم داشتم که این امر بهچنان
 است +

تا در نیستم که آن را با انجام برسانم +
 او غضب خود را بخود تسلیم کرده
 فرو نشانده +

پادشاه لشکر بزرگ برپا کرده است +

آن شراب بدماغ میرسد +
 علم آموزید - که کمال آدمی
 است +

لَسْتُ بِقَادِرٍ عَلَىٰ أَنْ أُنِيتَهُ +
 هُوَ حَوَّلَ غَضَبَهُ إِلَىٰ نَفْسِهِ
 وَ سَكَّنَهُ +

الْأُسْلُطَانُ أَقَامَ الْعَسَاكِرَ
 الْعِظَامَ +

ذَلِكَ الْخَمْرُ يُخَامِرُ الدِّمَاغَ +
 عَلَيْكُمْ بِتَحْصِيلِ الْعِلْمِ - فَإِنَّهُ
 كِمَالُ الْإِنْسَانِ +

CALL No.

191501
E 121

ACC. No.

1298

AUTHOR

TITLE

عربی کی دوسری کتاب (16/5/61)

عربی

1298

191501

عربی کی دوسری کتاب

Date	No.	Date	No.

MAULANA AZAD LIBRARY ALIGARH MUSLIM UNIVERSITY

RULES:—

1. The book must be returned on the date stamped above.
2. A fine of Re. 1-00 per volume per day shall be charged for text-books and 10 Paise per volume per day for general books kept over - due.

